

ВЕДА СЛОВЕНА.

БЪЛГАРСКИ НАРОДНИ ПЕСНИ

ОТЪ ПРЕДИСТОРИЧНО И ПРЕДХРИСТИЯНСКО ДОВА

ОТКРИЛЪ ВЪ ТРАКІЯ И МАКЕДОНИЯ

И ИЗДАЛЪ

СТЕФАНЪ И. ВЕРКОВИЧЪ.

КНИГА I.

LE VEDA SLAVE.

CHANTS POPULAIRES DES BULGARES

DE THRACE & DE MACEDOINE

DE L' EPOQUE PREHISTORIQUE & PRECHRETIENNE.

Decouverts et édites par

ETIENNE J. VERKOVITCH.

VOLUME I.

БЕОГРАДЪ,

ДРЖАВНА ШТАМПАРИЈА 1874.

Belgrad, imprimerie de l' état.

ПРЕДГОВОРЪ.

Мало има племена рода людскогъ коихъ древна прошлостъ тако е неизвѣстна као словенскогъ! — Кодъ овогъ не само што се ние одржао трагъ успомене о првобитномъ мѣсту одъ кудъ имъ е порекло потекло, — као што постои кодъ другихъ свѣтнихъ народа, на примѣръ кодъ еврейскогъ, кои е одъ како се зна па до нашихъ времена крозъ све потрясе и буре светске, сачувао како обичае и предания своихъ стари, тако и све нѣхове производе умне почитуюћи е и чуваюћи као светиню и завѣштаваюћи е едни другима онако вѣрно и некаляпо као што су ихъ одъ отаца наслеђивали, — него не представя намъ се ни остала позвия словенска старина до заключеня нѣхове язическе добе у приятниемъ виду, ербо изъ нѣ штогодъ одъ нѣхологъ производства било умногъ или ручкогъ до насъ ние допрло готово ништа, по чему би се могло судити колико су они у свету важили, и средствомъ кои могуће би било изъ ближе штогодъ дознати о нѣховоме живованю и згодама онога таинственогъ далекогогъ времена. — Оно мало што се о Словенима зна по изворима иноплеменика изъ поменутогъ времена, тако е сие неясно измешано па и пристрастно представлѣно, да ни десето неможе се известно разумети.

Кодъ иноплеменихъ носилоца и представителя модерне цивилизацие постои предрасудно мишленѣ о Словенима, да они не само да нису привредили готово ништа за образованостъ людства, веѣь шта више да су ваада цивилизации били шкoдльиви и пагубни тиѣь, што су одъ времена до времена, течаемъ вѣкова, одъ нѣкихъ

изванреднима врлинама и способностима одаренихъ народа съ многымъ трудомъ привређивано и нагомилавано светске умне образованости благо, своимъ опустошаваюћимъ нападаньима упропашћавали. А таки просветителиа людства били су н. пр. дѣдови Инда, феничани, кои се сматраю за предке Елииа, Египћани и іоштъ неки, кои су по мишленю западнихъ наученяка ширили по земноме кругу питомость и уљудность међу людма. Едномъ речю веле исти западњаци, другогъ дара нису имали Словени већъ едино вустошъ по свету распространявати! Найстрашникъ опустошителиа света у среднѣмъ вѣку, кои су сву принреду язическе добе у прахъ и пепео обратили, као што су на примѣръ били Хуни, Татари, Вандали, Готи и т. д. сматраю се одъ истихъ за присне другове и непосредствене сроднике Словена! — До покрштеия Преславскогъ владаюћегъ дома, мисли се да кодъ Словена не само ние било никаквогъ понятія и трага о азбуки и вѣщевности, већъ у обште правственостъ и питомость нѣхона до тадашня ни мало да се ние разликовала одъ оне, какву дапасъ гледамо кодъ најсуровѣихъ азиатскихъ помада. —

Овако мненѣ страпихъ списателя почео самъ о Словенству слушати чимъ самъ почео познавати снотъ, а они кои су ме тако учили, били су на жалостъ, и сами собствени Словени! Бадъ би се случило да штогодъ примѣте о вредноћи и услугама горе поменути несравними просветителя народа, учинѣнихъ чошћчимъ роду, то би увекъ са тако китпястомъ речитошћу чинили, да самъ се стидко завидећи што и я писамъ имао срећу принадлежати воме годъ одъ поменутихъ давнихъ народа, већъ таквome когъ су успоређивали са последњима. —

Почемъ оно што се е преноведало о пореклу снетске цивилизацие обште се е вѣровало, нити самъ кадгодъ чуо кога и найманѣ противсловити штогодъ противъ тога, зато и мени ние се могло на ино, већъ вѣровати оно, што самъ о нѣой чуо говорити, почамши одъ азбукованя на крозь цео свой течай школски. —

Међутимъ настанивши се у класичной и пуной милихъ успомена Македоніи збогъ истраживаня и спасаваня споменика прошлости, и на моима честима путованьима, предузиманьима у свима

Него знајући да никаква предпоставка, ма колико се своје почетнику чинила умѣтномъ, не вреди ништа ако се несумњивима доказима не може потврдити, зато самъ почео мислити о томъ како би се ова моя предпоставка могла безсумњивимъ доказима потврдити и обистинити. У писменимъ споменицима истраживанимъ овихъ да би се до тихъ доказа могло досићи, томе се нисамъ надао, почемъ е познато да е сва словенска умна пригода изическе добе, као и све ино мило и драго изъ далеке старине њиховихъ дѣдова, додне одъ њиховихъ бесониѣстнихъ покретителя на немилостивъ и свирѣпъ начинъ утаманѣна, и може се са своимъ вѣројтносту и дослѣдносту предпоставити, да ако игди то единствено у овакима споменицима потврду сличногъ што могуће би било замислити. Одъ едне стране дакле предпоставу сматрајући умѣтномъ, а одъ друге стране не назирући нигде ни кайманѣга трага писменихъ споменика којима би се могла потврдити, дуго самъ се мучно свакоякимъ неприятнимъ сумњима доуе се најпосле сетимъ: да е умни животъ старихъ предака Словена најзнатниѣ и најважниѣ своѣ трагове и спомениѣ оставио у простонародномъ преданию, у народнимъ песмама преповѣдками и причама у којима е цѣо њихонъ карактеръ и начинъ посматрања и мишленя најпѣрше насликалъ; и тако сване ми у глави и породи се у жени мисао: да то што тако брижљиво тражимъ, покушамъ потражити у народномъ преданию кодъ Словена онихъ земаля. Зато намислимъ остати кодъ оне последнѣ намере и одати се најревностниѣ истраживаню древнихъ народнихъ умотворина и предания у песмама и казиваню простогъ народа, чебили ми Богъ и среѣа юначка дала, да пронаѣмъ какве важне спомениѣ наше древне прошлости, сачуване у усменомъ преданию нашегъ простогъ неизомаченогъ народа.

Садъ дакле својси настанемъ око истраживаня и скупљеня народнихъ пѣсама и приповѣдки Словена ове стране. То е било почеткомъ мѣсеца марта године 1856 и за четири године прибавимъ пѣсама и приповѣдки око 1000 комада, но на жалостъ, но њима јошъ никако ниѣ се могло осветлити и обяснити ништа одъ онога што ми е требало, да бихъ могао моѣ сумнѣ разсве-

тлити и предпостављо разрѣшити и обистинити, ерѣ су то биле понайвише све пѣсме женске любовне, лиричногѣ рода, одѣ коихъ самъ неке издао печатане у Београду 1860.

Тада се обратимъ съ молбомъ нѣкима приятельима у овой и солунской страни, да по народу испитую за пѣсмо характера исторійскогѣ о царенима македонскимъ Филипу и Александру, као и о стародревнимъ тракійскимъ знаменитостима, на примѣръ о тракійскомъ пѣвцу Орфею и другимъ личностима изъ старине овихъ предѣла, па ако на сличнога шта наиђу, да не пропусте за мене то прибавити.

Сви любезно се отзову моему позиву. Но међу њима било є и таквихъ, кои се врло удиве и слатко насмею овой мојой по њиховоме мненю веома чудной мисли и накаян, примѣтивши ми да се нису могли доволно начудити „како ми є то могло на паметь доћи, почемъ є обште познато да Словенима на балканскомъ полуострову ни найманѣга трага ние било до времена цара Ираклия, како дакле да кодъ њихъ существуую пѣсме и предањя о таквима личностима изъ старине, кое не само да нису биле Словени, већь шта више кое су на толико нѣвова биле на свѣту пре появљѣня Словена на поменутой страни!“ Но то не могне ни найманѣ поколебати мою намѣру и надежду, да ће се тимъ путемъ моћи доћи до важнихъ откровєня и доказа о тамнимъ и непознатимъ предисторійскимъ станяма онихъ Словенскихъ народа.

Одѣ времена до времена дакле одѣ истихъ почну ми долазити свежњи пѣсама и приповѣдки, но све су наличиле онима одѣ мене нећь прибављѣнима. Овако протеку пунихъ десетъ година дана. Пѣсама и приповѣдки нагомила се кодъ мене єданъ огромни купъ, но на мою жалость, по њима никаквогѣ трага ние било одѣ овога за чиме сам онако жудно изгледао, — одѣ спомена древне предисторійске и азическе прошлости Словена.

Почемъ за тако дуго време ние ми било могуће ишта пронаћи што би било одѣ непознатогѣ дотле значая и велике археолошке важности, за то мое гвоздено постоянство и одважность найпосле почну лабавити и ладнети, а готопо и сама надежда почне ме остављати, и већь почнемъ смишљавати да ли по би било

време да се оканемъ овогъ са знатнимъ за мене трошковима скопчаногъ узалудногъ труда и напрезаня. —

У исто време докъ сам се борю са овакимъ мислима яви ми се ненадно едно ново познанство изъ околице гласовите Перинъ планине. Зажелимъ дакле да јошъ кодъ овога новогъ пријатеља покушамъ срећу, па ако јошъ и одакле не буде ништа, тада биће извѣстно да не могу наћи ни онамо гди самъ мислио и предпостављало ништа врло важно и врло старо, за објасненѣ тихъ пра-старихъ непознатихъ времена и станя, слѣдователно да ће паметниѣ бити оканити се залудногъ труда трошка и напрезаня.

Исти пријатељ са крайномъ симпатиомъ предусретне моѣ познанство, обећавши ми да ће настојати да ми прибави цѣсама и приповѣдки изъ оне одъ целогъ свѣта одвоєне, удаљне и готово неприступне планинске околице, где се нашъ народъ крозъ тисућъ лѣтиа одржао готово непроменљивъ у своимъ обичаима и традицијама. Него у смотреню Александра и Орфея не пропусти и овај пријатељ пријѣтити што и први пријатељи, то естъ да невѣруе да о њима има цѣсама и преданя по нѣговој околици. То е било истогъ мѣсеца — 1865 год. — у кои самъ пре десетъ година прву цѣсму преписао по казиваню овдашнѣ знамените цѣвачице Дафјане.

Међу тимъ не mine ни еданъ мѣсецъ даиа одъ овога последнѣгъ познанства а одъ нѣга ми приспѣ еданъ мали свежанъ цѣсама, међу коима вољомъ божиомъ, била е и една таква, коя е торжественно навѣштавала да се обистиняна една одъ најсмѣлѣй моихъ надежда и предпоставка, а коя е сасвимъ противоположена ономе, што се е до сада обште вѣровало као темельито и неприкосновено у смотреню древности Словена у овимъ земљама. То е она мала цѣсмица о Александру великомъ.

Ние могуће речма нацртати оно пријатно увечатленѣ кое самъ почувствовао у себи видивши ненадно обистинѣно ово, што е скоро више на санъ и зиданѣ кула по ваздуху наличило него на истину, да то естъ наши родопски Словени имаю живу традицию чакъ и о времену Александра великогъ.

Благодаривши дакле найуверднѣе божѣму провиђеню што е преко мене незнатногъ и недостойногъ толике милости, благоволило изъ помрчине забравности извети на лву тайну одъ онако замашне важности и нослѣдице по науку исторійску, јошъ са већомъ ревношћу и охотомъ настанемъ око истраживаня сличнихъ предмета, предчувствујући да се заръ неће остати само водъ овога успѣха, већъ да ће се јошъ и више тога сличногъ открити у оној околицы. У свакомъ скоро писму молио бихъ га и преклонио да поредъ Александра и другихъ царева македонскихъ не заборава такођеръ развитивати и за пѣсме о Орфею. До конца оне године пође му за рукомъ само јошъ едну пѣсму о Александру пронаћи, кол се само врло незнатно разликовала одъ оне прве и то само расположаемъ речи а не и садржаемъ. То е она у мојој збирци подъ бр. 46 тик. Следеће пакъ године течаемъ августа обистини се да и у погледу Орфея није ми била неоснована предпоставка. Тада су нађене оне две пѣсме подъ бр. 15 и 32. Иза њихъ године идуће, мѣсеца јануара, наиђемо на ону о преселеню народа бр. 2. Оволико само било намъ е могуће пронаћи и прибавити до московске етиографске изложбе. Тада ону другу пѣсму Орфееву бр. 15 поднесемъ на оцену и уважење настоятельству помепуте изложбе, кою оно предусретне благонаклоно; те носле трошкомъ предсѣдателя изложбе господина В. А. Дашкова она се напечата съ додаткомъ рускогъ превода.

По изложби срећа намъ се почне болѣ смешити, ербо до конца оне године пође намъ за рукомъ око 56 пѣсама сличногъ садржал открити, кое су износили око 17.000 стихова. Будући е ово и одвише било за едну књигу, за то давши е уредити и прописати на чисто пошалѣмъ е у Београдъ момъ давнашнѣмъ пријателю Доктору М. Шафарыку, съ молбомъ да се заузме и помогне ми како би ови споменици могли што скорие учинити се пристушнима ученоме свету средствомъ печатиѣ. Исти любазно вредусретне и уважи како мою молбу тако и ове споменике, кое нађе за достойне сваке пажнѣ и уваженя. Те тако съ његовомъ помоћу ево сада шалѣмъ еданъ део овихъ древнихъ споменика

нашемъ народу, да по беломе свету причаю о згодама и незгодама далеке забравлѣне старине наше.

Еданъ дсо овихъ споменика води порекло изъ предисторійске добе, представляюћи намъ одну досадъ непознату забравлѣну светску образованостъ, којой трага нема по старима лѣтописима и исторійскимъ списательима, и кое начало губи се у тами вѣкова. По садржаю тихъ традиция могло би се предпоставити да се односе къ првобитномъ развиту рода людскогъ. То се назире по томе, што на више мѣста поминѣ се, да су ове древне светске цивилизаторе такви нѣки народи окружавали, којима јошъ нису била позната ни најобичнија средства за живовањѣ, као што е на примѣру орало и пшеница, после стадо са млекоу и сиромъ, већ да су се препитавали пасецѣмъ траве попутъ животинѣ! Виве тихъ пѣсама поминѣ преселенѣ становитогъ народа одъ „крајне землѣ на белъ Дунавъ“; кои народъ вѣројатно неће бити никои други до онај, кодъ когъ су се опи споменици крозъ тако дуго време до данасъ могли сачувати средствомъ устменогъ предаваня одъ оца на сина. А подъ именовъ крайнѣ землѣ мислимъ има се разумѣвати нека страна источне Азіе или индійскогъ полуострова, па и белъ Дунавъ мучно ће бити овај пашъ Дунавъ већ нека друга азиатска већа рѣка, можда Индъ или Гангъ, ако не Окусу или Яксартесъ.

Митологија овихъ споменика има такво чудно средство са ономъ Химна Ригъ Веде, да ми се чиви да ће оне бити не само сестре мезимице, поникнувшѣ на едномъ истомъ врелу и извору, већ шта више ова наша као да ће бити, по својој простоти и старини матица оной; кое су се по првоме своме разделѣнју после самостално развијале отишавши една еднимъ а друга другимъ правцемъ. Што она санскритска има много коешта кое у овој нома, причина ће бити та што е она течаемъ времена примила многа новоуведевя, дочимъ е ова у нашимъ пѣсама непрекидно при првомъ свомъ много простнемъ облику остала иста, какни е имала одмахъ по напуитаню свое првобитне дѣдовине. Главне црте овога средства есу: Богъ Вишну и Огне, као и жертва црве пуйке, која се у толвкимъ пѣсама споминѣ.

У овима споменицима игра главну улогу име јудинско, кое је готово сасвим излазило изъ народнога преданија кодъ Југословена, ербо сасвимъ ретко се срета по познатимъ књигама народнога производа, као што су на примѣръ пѣсме, приче и приповѣдке; ако се не нарамъ оно се само на едномъ мѣсту наводи у ербскимъ народнимъ пѣсмама, а чини ми се овако ће исто бити и кодъ Бугара. Пѣвачица Дафина, одъ кое самъ први путъ чуо за ово име, разумева подъ именовъ Юда суштастна надприродна са својствама и склоностима скоро еднакима са онима нечестивихъ духова, противника свега доброга, кои то вѣтъ само зло а не добро какво чине људима. Иначе съ едне друге стране оно је врло добро познато у свету, то вѣтъ што се је случайно овако звао издајникъ истине света, те збогъ тога причинява човеку грозу и одвратностъ при своје произносу, а обично означава крайне неваллство и повнареностъ. Неки наученици, приликомъ кадъ самъ имъ неке одъ овихъ пѣсама доставио угледе и проучева ради, изјавили су, да са овимъ именовъ никадъ ние суштествовао на земљи какавъ народъ, већъ да је цука баснословна измишљотина, а исто држе и о садржаю овихъ споменика. Мисле дакле да име Юда не може означавати друго нешто већъ природу (стихион — начело зло, злбогове или чернбогове) олицетворену. Међу тимъ по моему мишленю а никакво не могу вѣровати да је ово баснословна мечта, већъ предпостављамъ да је у едной врло удалъној старини заиста морао суштествовати неки народъ подъ овимъ именовъ, кое је тада вѣројатно сасвимъ различито значевѣ и уваженѣ морало имати одъ онога кое му се сада приписуе. Врло ми се чини да иза нѣга могу стояти сакривени догађаји одъ веома замашне важности по све човечанство, кои ће може бити едного дана ненадво указати се са подупимъ своимъ старимъ блескомъ, да покажу свету да никадъ истину за увекъ ние могуће сасвимъ погазити и забашурити, већъ да ће ю ма кадъ било, правда божја изнети на јву, и то башъ онда кадъ јой се најманѣ надамо! Може бити да човечанство башъ овоме презреноме имену дугуе за прве почетке свогъ развита, на којма као на основу подигло се съ временомъ све

ово што годъ има човекъ лепога и полезнога у смотреню културномъ. —

Исто разумевамъ и о садржаю овихъ пѣсама, ербо нивако не могу се убѣдити да е све ово измишљотина, већъ несумњамъ да се езгро ослива на исторійској истини и сбившимъ се делима. Може бити да у њима има више реалности но у свима сличнимъ светскимъ производима прошлости било европейскимъ или азиатскимъ. Особито суштаство митологійско Сура Ламия са три главе и седамъ рекова, вриближуе се више алегорји но басни. Такођеръ чини се као да на басну мирише и то, што се но њима споминѣ да су Јуде имале крила — а заръ ние могуће да е пошекути народъ течаемъ времена дотле био доспѣо у образованости и вѣштинама, да е међу другима умео такођеръ и крила правити, съ којима су умели летити, а воя умѣтностъ доцвие, при свѣтскимъ потресима са свимъ изгуби се, а само неки врло тамни спомевъ о нѣој сохрани се у народномѣ преданию, о Икару и нѣговомъ оцу Дедалу, кои се најпосле изметне у смисао са свимъ баснословци.

Наравно, ово су за сада моѣ предпоставке кое се немогу подпуно доказати изъ овихъ споменика, али очекуемъ да ће се јошъ у напредакъ открити више њихъ и важниихъ, еръ самъ тврдо увѣренъ да е ово што самъ до сада прибавио текъ еданъ листъ огромне живе књиѣжнице людске, коя е промисложъ боѣжимъ цела, прежививъ и преко себе претуривъ толике догађае и буре светске, те е срећно умакла зубу времена, па садъ само чека побожну и родољубиву руку коя да ю изъ садашнѣгъ нѣзина непозната и непоузdana мѣста прибере и на поуздание и безбѣднѣе склони. Оно ће што се чини садъ као тамно у овимъ споменицима, бити ясно докъ се јошъ кои листићъ отерне и прибави одъ наведене живе књиѣжнице.

Да су ови споменици една новостъ необична и да имаю велико значенѣ, то не подлежи ни најманьој сумњи; но у колико се могу применути и сагласити са онимъ што я у њима налазимъ, то не я, већъ словенска и иноплемепа учена публика надлежна е опредѣлити, кое непристрастной оцени и суду ихъ подносимъ. —

Но да ме не би когодъ криво разумео нужно е да овде јошъ нева обясненя изложимъ о побуђенјима кој су била главномъ причиномъ, што ми се е у глави зачала слична мисао.

Неки наученјци, којма самъ нешто примјечавао у смотренју смисла овихъ споменика и важности коју би по науке могли имати, не хтедну ни да чују штогодъ о моима назорима, већ преко ихъ одбију са изјавомъ, „да све што овога часа светъ има лепога и користога у погледу културномъ, има своју прву основу у Омиру и долази одъ Грка.“ Све дакле што се е до сада писало и вѣровало односно порекла светске цивилизације, оће да сматраю као неку неоспориму догму, о којој да се не смие водити никакво ислѣдованѣ и расправа, већ да треба у ову доктрину слепо вѣровати. Да слично захтеванѣ ние нити умѣстно нити правично, мислимъ да ће ми то признати сваки истинолюбацъ.

Да Омиръ спада међу најдивније и најважније людске умне производе то е изнадъ сваке сумњѣ, но отуда не следи да ние слободно коме се узрачи, далѣ иза нѣга у помрчину погледати и развидити како е пре нѣга било. Ние ми дакле памѣра била засѣњавати и у сумњу доводити важностъ и значенѣ кое има по човечанство прекрасни и несравними Омировъ умни производъ, нећъ самъ желио пронаћи му старије право порекло — дотично поправити и одстранити аномално мишленѣ у смотренју Словенства; то естъ кадъ ешћествуе, као што е познато велико сродство и велика подобностъ међу староелинскимъ и словенскимъ езикомъ као гранама едногъ индо-евронскогъ стабла, зашто дакле то исто близко сродство не признае се и у смотренју крви? него влада таква отуђеностъ и супротностъ измеђъ Грка и Словена, као оно међу ватромъ и водомъ!

Неки мисле да е грчко и словенско племе изъ начала са свимъ истоветно било и на едноме истоме мѣсту да су поникли и расплодили се. Међу еднимъ одъ четири елинска стара нарѣчја, доричким и словенскимъ езикомъ у прастаро време да веће разлике ние било но колико међу нарѣчјима едногъ истогъ езика и текъ у дугомъ течаю времена оделивши се едни одъ други, мало по мало да су се са свимъ удалили еданѣ одъ

другогъ и разнимъ правцемъ разишли, а трагъ о овој њиховой некадашньої сродственой снєзи, да е остао само у дотичнимъ єзицима.

Моє е мненѣ друго, я то єсть мислимъ да е култура бое се трагови и споменѣ у овимъ пѣсмама налазе, била Словенима са свимъ свойствена, кою су она собомъ донели јошъ изъ пра-старихъ своихъ седишта у далнѣмъ азійскомъ истоку, и кою су кодъ себе самостално сачували и неговали, а никако нису е тебъ овде у Европи одъ своихъ сусѣда примили; ако се дакле међу њима на основу поменуते наличности єзика, може какво крвно сродство предпоставити, оно ние било непосредствено већъ е постало смесомъ, — то єсть два сасвимъ различита порекломъ племена, изъ начала поникнувшѣ далеко єдно одъ другога, те-чаємъ времена смешала се у єдно — коя смеса морала се е случити у време примитивни пресољаваня рода людскогъ. При-ликомъ дакле поменутихъ светскихъ тумарани єдно оделенѣ Словєна набасало е на Грке или обратно они последњи наишли су на Словєне, те или драговольнимъ узаймнимъ договоромъ и свизволенѣмъ или силомъ подчинивши єдни друге себи, после остану за вазда заодно. Почемъ се може предпоставити да е међу њима морало бити узаймнихъ женидбенихъ свєза и то не-сумњиво у великимъ размерима, за то разуме се само собомъ да су временомъ врло сродили се, но, као што рекохъ, ово сродство било е само посредствено. Што єзыкъ Словєна изъ почетка до-бѣ предностъ надъ грчкимъ, као што се види по дорійскомъ на-речию, вѣроятно то се има приписати упливу матерѣ; — него мало по мало любка и цитомѣ врьбъ Словєна буде са свимъ аб-сорбоваца у жилама Грка одъ семитичке жєстине!

Садъ да кажемъ у вратко и о происхођеню овихъ пєсама, у воляко су ми га мои приятели, свучителѣ и преписивачи саоб-штити могли, врь у почетку они нису држали за важно место на-лазка и име пєваца при свакој пєсми забележити, па су то тебъ доцниє на мою опомену и молбу чинили.

Понѣсть њиховогъ откривєня почетъ љу одъ Орфея. Овоме наишли смо на трагъ преко учителя села Єлошнице Божѣѣ Ата-

насова; то е она маюшна одъ 39 стиха бр. 32, кою е преписао одъ некогъ Косте Стоянова изъ истогъ села. Исти Коста е іоштъ казао песме бр. 8, 10, 37 и 56. Село Елешница у валовиштской е кази, а удалѣно е одъ Валовишта 2 сата према североистоку, налази се на подножию Шерлие планине. Преко истогъ учителя дознали смо за честятогъ старицу дѣда Велу Гланчева изъ села Радова, кои е казао ону Орфееву коя е у Москви штампана са іоштъ друге две, бр. 28 и 29, преписао ихъ е пакъ одъ нѣга учитель св. Предтече И. Папа И. Економовъ. Исти старина умро е брзо иза тога, а имао е око 70—80 година а не 105, као што е погрешно наведено приликомъ саобштена поменуто нѣгове пѣсме у Москви, него толико му е отаць био старъ, одъ когъ е онъ речену пѣсму научно; овај пакъ примио ю е у свое младе године одъ некогъ пѣвца слепца изъ костурске околине.

Неки дѣда Ангелъ изъ села Ернебиой-а, Демир-исарске казе, (валовиштске), лежеѣегъ близу обале реке Струмо, казао е ону 2-у о преселеню, а еданъ циганинъ Яне изъ истогъ села саобштио е пѣсме бр. 20, 21, 38. Пумаѣъ Димиръ Шаѣва изъ Горнѣгъ Дрянова бр. 7, 22, 23 и 24. Помаѣъ Алиѣ Вълкодерѣцо изъ села Плетена бр. 11 и 50. Салиѣ Пурнарѣвъ изъ села Кочена бр. 35 и 36. Юмеръ Асанчевъ изъ села Дуспата, пазарѣикске околине, бр. 9, 14, 40, 41. Помаѣъ Алиѣ изъ села Кочена бр. 19. Помаѣъ Асанъ бр. 4, 12, 13 и 49. Помаѣъ Алиѣ изъ села Циѣуво бр. 6. Исѣинъ Лонѣие изъ Долне Дрянову бр. 18 и 47. Неки старина Помаѣъ изъ села Крушева бр. 27 и 30. Колю Катарѣиѣвъ, Марваѣъ изъ села Крушева, саобштио е ону бр. 44. Неки Марваѣъ Иѣванъ изъ села Белѣва у Перинъ планини бр. 39 и 55. Неки Влаѣхъ чобанинъ, кои лѣти пасе стадо на Шерлиѣ планини, казао е ону о преселеню бр. 3, кою е научио у младости одъ некогъ Бугарина. Марваѣъ Иѣванъ Нѣмѣцовъ изъ села Германа, валовиштске казе, бр. 16 и 17. Неки Марваѣъ Геѣорѣие Казулъ изъ села Леѣво, исте казе, бр. 31, 42, 52. Учитель Андѣонъ изъ села Лѣвѣча, марнаѣъ невроѣоѣске казе, преписао е ону о Алексанѣдру бр. 51. одъ некогъ Стоѣйна изъ села помачкогъ Сѣребатногъ. 43-а добивѣна е одъ некогъ слепца Разлошке казе. 48-у казао е пѣки Коста изъ села Клепѣушѣтна зѣхнанске

казе. 53-у неки Марвакъ изъ села Муклена, кое лежи на ребрима горе Меникионъ према истоку. Исти честити старина знао е око 100 пѣсама, по не могнемо ихъ преписати, ербо га брзо иза тога нападну ноѣу на сну у кући неки разбойници, те га на комаде исску заедно са еднимъ синомъ. 25-а добивена е одъ едногъ марвака изъ села Бапиде, серезке казе. 26-а добивена е одъ неке марвакинѣ Руменко, супруге Стояна Маринова изъ села Крушова, налоциштске казе, преписао ю е пакъ одъ исте нѣзинѣ синѣ Тодоръ, садашњи учитель у истомъ селу. — За остале пѣсме нема билѣжака. —

Све дакле ове пѣсме добивене су одъ племена помачкогъ и марвачкогъ. Прво налази се у Травиѣ на родопској планини, а друго на северномъ краю Македонце, кое одъ првогъ раздвая река Мјеста, (Nestus или Mestus одъ старихъ звана). Они се разликую знатно не само обичајма већъ и нарѣчјемъ. Дочимъ слова я и ѣ играю велику улогу у марвачкомъ нарѣчјю: дѣтя, дѣдъ, дрянъ, вѣлива, вѣли и т. д. у место: дете, дедъ, дренъ, велика, вели — у помачкомъ готово нема имъ никаквогъ трага, већъ увекъ се чуе е. Осимъ ове разлике има такоѣтеръ знатна и у речима кое се произносе са затворенимъ а а пишу се обично са ж, као: фѣрка, пѣрна, рѣка, дѣржи и т. д. или: фѣрка, пѣрна, рѣка, дѣржи, — дочимъ се кодъ Помака произносе са отворено или затворено ђ: форка, порва, рока, доржи. ж дакле у наречю марвачкомъ не значи я, као што су неки погрешно мислили, већъ затворено а, а вѣроятно овако е имало значенѣ и у кириловској писмености пре хиляду година. — Такоѣтеръ е разлика и међу речю марвачкомъ: ке или ща — шта — кою Помаки произносе са: ша. — Оволико у кратко о различности езичной поменути два важна племена и нарѣчја бугарска. —

Найпосле сматрамъ за свою дужность изъвити овде мою благодарну признателность господину доктору М. Шафарику како на подпори и саучешћу кое е назда показивао за мое тежѣ и трудове, а нарочито за оваке светинѣ, тако и на нѣговоме труду око издана на светъ ове књиге. Признаемъ да би безъ нѣвогъ саучастия ови споменици мучно били могли скоро свету саопштени бити.

У Серезу у Македоніи $\frac{21}{3}$ марта 1874.

Ст. И. Верковићъ
Србо-Хорватъ.

СОДЪРЖАНИЕ-ТО НА ТОЈА КНИГА.

	СТРАНА.
I. несна: Преселение народа утѣ крайна земе на Дунавъ; иматъ 130 стихи	2.
II. Сжце това, но инакво; 85 стих.	12.
III. Пакъ за преселение-то но различно. 128 стих.	38.
IV. Пакъ за преселение-то, но инакво; 148 ст.	28.
V. Сжце то преселение-то, но пакъ различно. 265 стих.	38.
VI. Сонцева женитба со мома Вжлкана. 1028 ст.	56.
VII. Женитба на талатинска крале со дъщере на Ситска крале; 1532 стиха.	126.
VIII. Пакъ женитба на Талатинска крале, но инакво. 369 стих	230.
IX. Женитба на Талатина крале со ќерка на китическа крале; 236 стихи.	256.
X. Вой на Талатина крале со сура ламие утѣ Рична земе; 241 стих.	272.
XI. Рождение Орфеово. 1153 стихи.	290.
XII. Пакъ за рождение-то на Орфея, но различно; 579 стих.	368.
XIII. Пакъ за рождение-то на Орфея, но различна. 629 стих.	408.
XIV. Пакъ за рождение-то на Орфея, но инакво; 550 стих.	450.
XV. Орфеюва женитба со ќерка на Аранска крала; 853 стихи.	488.

I. Преселение народа уть крайна земе на Дунавъ.

Камяну, мари Камяну!
Чула ли си, Камяну, или не си?
Вчера си ми хабар дойде уть долна земя
Уть долна земя презморна,
Сиву голабче ми донесе бяла книга 5
Бяла книга църну писму;
Крила си голабче трепна,
Та си ми пудаде бяла книга,
Бяла книга си напява:
Ой ти кралю, Дунавска кралю! 10
Утре рану тъкмешъ да са тъкмишъ,
Да дучакашъ млада краля Читайска.
Той си е ойския путръгналъ,
Сасъ сите земни крале ке се бия;
Земя иска да си разшири. 15
Негува земя мощне са е наплодила;
Села си му честумъ стують,
Ляха мясту и селу гуляму!
Нить урачи иматъ що да уратъ.
Нить волове паша да пасатъ. 20
Тоя молъба, кралю, Вишну Бога си услуше,
Презъ тоя земя читайска краля да помине,
Тоя земя запустена да зауре,
Той диви люде да укроти!
Лу негу мощне харну да дучакашъ, 25
Немой нящу зло да му чинишъ.
Така си книга, Камяну, напява,
Та си са чудумъ чуде що да праве
Що да праве що да сторе:
Да ли харну да гу дочакамъ, 30
Или силна ойския да си събера,
Да не си плени моя дива земя.
Поболе, кралю, ойския да съберешъ,
Та не харну да си гу дучакашъ,
Чи ке ти земе сита земя. 35
Още рече Камяна не отрече,
Хаберъ си кралю дойде,
Чи е навървилъ читайска краля
Презъ тоя земя Харапска,
Презъ това моря гуляму; 40
Лю уть да си замине,
Сита земя пупленява;
Що е младу та църну заробюва.
Робинки си църни ръки кършетъ,
Църни ръки кършетъ сълзи ронетъ, 45
Чи си тяхна земя уставетъ,
Уть майка си са дялба раздилатъ;
Я що беше тяхна краля, хми зборува:
Ми, девойки мои робинки, плачете,
Немой църни ръки кършете! 50

Язъ ке си вазе откарамъ на земя родувита,
 Ел' не знаятъ люде да я работеть;
 Вия тяхъ ке си научите;
 Какъ са земя работи,
 Та ке бидете тяхни господари; 55
 Я кога умрете, како Богове ке ве иматъ,
 Оти ги сте научили,
 Какъ да си пуста земя работеть,
 Рожба млогу да си ражда.
 Робинки какъ ми чуха, сълзи си бършетъ, 60
 На краля си са поклонъ поклониха,
 Поклонъ са поклониха и гу с' фалба фалятъ,
 Оти иска да научи диви люде,
 Какъ си са земя работи.
 Лю утъ де си заминовать, кралю, 65
 Сичку имъ са диву гляда;
 Дойдоха си вейке ду той бялъ Дунавъ.
 Краля си вели ютговори:
 Неке можеть мои бялъ Дунавъ да заминать;
 Дунавъ са е мощне харну размързналъ; 70
 Та и бялъ Дунавъ да заминать,
 Язъ си събрах силна ойскя,
 Не хми давамъ да дойдать на моя земя.
 Читайска краля си стои на край бялъ Дунавъ,
 Та са чудумъ чуди що да прави,
 Що да прави какъ да си Дунавъ замине? 75
 Та да иде на родувита земя.
 На ойскя си вели ютговори:
 Сяки пу куляна да си падне,
 Куледу Богу молба да са моли, 80
 Да си прати вятрувита Самувила;
 Тя да си задуя силанъ вятаръ,
 Дуръ да си пумързне ду бялъ Дунавъ,
 Пу нег' кату пу суху да си заминать.
 Сите паждаъ пу куляна на земя-та, 85
 Куледу Богу си са молба молятъ,
 Да си прати вятрувита Самувила.
 Тя да си задуя силанъ вятаръ,
 Дур да си пумързне ду бялъ Дунавъ,
 Пу нег' кату пу суху да си заминать. 90
 Та си имъ Куледу Богу молба услише;
 Си прати ду негова вятрувита Самувила,
 Та си заду силанъ вятаръ,
 Дуръ си пумързна ду бялъ Дунавъ,
 Та си ойскя пу негу кату пу суху замина; 95
 С' тяхъ си замина и вятрувита Самувила,
 Да имъ на ойскя-та, помогне,
 Да си надвиетъ на Дунавска краля.
 Утъ Богъ нашла Камяна девойка,
 Що си приучи Дунавска краля, 100
 Да събере ду негува силна ойскя,
 Да си ценкъ устори сасъ Читайска краля.
 Та си услише Камяна девойка,
 Що си бяше негува биларка;

Та нехтя глава да си пуведе, 105
 Ам' си събра ду негува силна ойскя,
 Та ми утиде на край бялъ Дунавъ,
 На край бялъ Дунавъ на широку поля,
 Да са сасъ Читайска краля ценкъ удари,
 Немой земя да му земе. 110
 Та си заду вятрувита Самувила
 Хемъ и топаль, хемъ и студанъ вятаръ;
 Що бяхе на читайска ойскя, топлу си дуеше,
 Я на Дунавска ойскя студну си дуеше,
 Дуръ са сита ойскя замързна, 115
 Та си станаха кату дарве изсъхнали!
 Та си земя загуби Дунавска краля.
 Я що бяхе Камяна девойка,
 Какъ ми чу чи са Читайци земя убзели,
 Та са е земя заселила утъ тяхни млади, 120
 Тие села направили сите диви заробили,
 Та ги научили какъ да си земя работетъ,
 Утъ желба са фърлила фафъ бялъ Дунавъ,
 Та си са удави млада зелена;
 Немой Читайска краля да я мъчи, 125
 Чи си тя била кралева биларка.
 Това стори Читайска краля!
 Утъ тога е устаналу
 Тая пясна да са пяе.
 Утъ Бога здраве, утъ меня пясна. 130

II. Пакъ за преселение-то, но различно.

Ойскя са е потръгнала
 Утъ Читайска мощне далечна земя,
 Со ойскя си е излялъ и читайска царя,
 Да са со сички крале бия, 5
 Земя да си разшири,
 Чи му са е земя наплодила.
 Честумъ села си стуютъ,
 Урачи нема де да си уратъ,
 Ниту волове де да си пасатъ.
 Навървилъ е презъ тая земя Харапска, 10
 Презъ това моря гуляму;
 Лю утъ де си ойскя помине,
 Сичка земя пупленява,
 Моми робинки си закаруватъ.
 Робинки си ръци кършетъ, 15
 Ръци кършетъ, сълзи ронетъ,
 Чи ке си земя уставетъ,
 Утъ майка ке са утдялетъ.
 Царя хми вели ютговори:
 Ми, моми робинки, плачете! 20
 Язь ке ва откарамъ на земя плодувита,
 Ел' не знаятъ люде да я работетъ,
 Вия тяхъ ке научите,
 Какъ са земя работи;

Та ке станете тяхни господари, 25
Кога умриете кату Богини ке ва иматъ,
Чи ги сте научили,
Какъ да земя работетъ,
Рожба млогу да си ражда.
Робинки си сълзи избърсаха, 30
Цару си са поклонъ поклониха,
Поклонъ му са поклониха
И гу с' фалба пофалиха,
Чи си иска люде да научи,
Какъ са земя работи. 35
Лю утъ де си ойскя заминоваше,
Сичку хми са подивену гядаше,
Си стигнаха ду край гулямъ Дунавъ.
Дунавъ са бе размързналъ,
Ни можеха какъ да поминатъ; 40
Си са чудетъ що да праветъ,
Що да праветъ какъ да Дунавъ поминатъ?
На плодувита земя да си идатъ.
Царя си имъ вели ютговори:
Сяки на земя да си падне, 45
На Куледу Богу молба да са молятъ,
Да си прати силна Самувила,
Студанъ вятаръ да задуя,
Гулямъ Дунавъ да пумързне,
Пу негу да си поминатъ. 50
Сички си на земя паднаха,
На Куледу Богу молба да са молятъ,
Да си прати силна Самувила,
Студанъ вятаръ да задуя,
Гулямъ Дунавъ да пумързне, 55
Пу негу да си поминатъ.
Та си хми Куледу Богу молба услыше,
И си прати силна Самувила,
Та задуна студанъ вятаръ,
Та си Дунавъ пумързна, 60
И си ойскя пу негу помина;
С' тяхъ си помина и силна Самувила,
Да си хми на ойскя помогне,
На Дунавска царя да надвиятъ.
Дунавска царя какъ си виде толку ойскя, 65
Нихтя да хми са поклони,
Ам' си събра ду негува силна ойскя,
Та утгиде на край Дунавъ,
На край Дунавъ на равну поля,
Да са с' читайска царя бия, 70
Немой земя да му земе.
Лю какъ си са ойскя удари,
Силна Самувила си задуна
Тихунъ вятаръ топлу и студну:
На читайска ойскя топлу си дуеше, 75
Я на Дунавска ойскя млогу студну,
Дуръ са ойскя замързна,
Си станаха кату дарву изсъхналу!

Та си царя загубиха!
Земя хми Читайци пуплениха, 80
Там' села си направиха,
Сички люде пуплениха,
И ги научиха земя да работеть.
Уть тога е устаналу земя со уралу да са работи,
И тая пясна да са пяе. 85

III. Пакъ за преселение-то, но инакво.

Сада краля нема де да седи!
Земя му е мощне заселена,
Нема никой де да седи;
Люде си са колку пилци що са пу небе-ту!
Колку му е земя берекетлия, 5
Па не можетъ да са прихранеть,
Житу засеяха и пу каменя!
Чудиль су е Сада краля що да прави
Що да прави що да стори:
Какъ да люде куртолиса? 10
Чи ке зематъ вейке единъ другумъ да су ядать!
Де му на умъ дойде,
Сички - старци и подкрали да скалеса,
Да ги пита що да прави
Що да крави що да стори: 15
Да ли има нйде земя незаселена?
Тамо той да иде да заседне;
Да закара с' негу и все млади и младици,
Скору ная земя пуста да заселять;
Я старци и бабици на земя си да устави, 20
Тие харну да си поминать.
Та скалеса сички старци и подкрали,
Си ги пита: дека има земя незаселена?
Таму той да иде да заседне.
Сички старци искараха уть пазуфи пу единъ китипъ, 25
Та си гледать да ли има нйде земя незаселена;
Сички китипе прибъркаха,
Па не можетъ да си найдат нйде земя незаселена.
Най що бйше старецъ, на краля си ютговори:
Ой ти кралю, наше кралю! 30
Млогу умну са си разумило,
Та си терашъ земя незаселена,
Таму ти да заседнешъ;
С' тебе да закарашъ и все млади и младици,
Я старци и бабици да уставишъ на тая земя, 35
И тие харну тука да поминать;
Зере зеха вейке единъ другумъ да су ядать!
Мене си ми татку казуваше,
Чи си има тука близу бйли Дунавъ;
Уть татакъ негу има поля широку, 40
Поля широку мощне запустену,
Лю диваци има заселени,
Що ни знаятъ ниту земя да уратъ!

Нити къщи да си праветь!
 Ел' су млогу силни 45
 Млогу силни инатчии;
 Никому ни даватъ на тяхну поля да су засели;
 Лю кой при тяхъ иде жювь си гу появатъ !
 Аку идете вие, краля, на тована поля,
 Лесну вие ке хми надвиете, 50
 Оти имате сряли мощне отровити,
 Съ отровни билки намешени;
 Ел' си има друга злина погуляма:
 На край Дунавъ седи люта ламия,
 Сасъ седемъ глави, сасъ седемъ опашки; 55
 Никому ни дава да помине презъ бялъ Дунавъ;
 Лю кой ду Дунавъ наблизи цалъ си гу поглища!
 Ламия лесну не су утепува:
 Аку хи утсечешъ една-та глава,
 На мясту хи други две изляватъ! 60
 Сада краля вели ютговори:
 На диваци лесну ке надвиеме!
 Ке закарамъ сички млади,
 Борба с' тяхъ да су борятъ,
 Со наши отровити сряли ке ги надборятъ; 65
 Саму за ламия кажите ми що да праве
 Що да праве що да сторетъ?
 Ламия е мощне люта,
 Неке можемъ, никакъ да я надборимъ,
 Сички назе ке пояди! 70
 Старци велетъ и говоретъ:
 Инакъ ламия, кралю, не су надборюва:
 Молба Огнену Богу да су помолиме,
 Курбанъ Громну Богу да заколеме
 Деветъ пуйки, деветъ гъски: 75
 Огнени Бога оганъ да си всякне,
 Я Громна Бога громъ да си пусне,
 Да, погуретъ люта ламия;
 Вие туга Дунавъ да поминете,
 Пусту поля да заселите. 80
 Та станаха сички старци и крали,
 Огнену Богу молба су помолиха,
 Да си всякне пламенена оганъ;
 Я шо бяше първа краля,
 В' ръки си обзе сребрена ножа, 85
 Та си курбанъ закла Громну Богу
 Деветъ пуйки, деветъ гъски;
 С' громъ да погури люта ламия;
 Още молба не свършиха,
 Още курбанъ не дуклаха, 90
 И си оганъ на небе светна,
 Громъ си на земя падна,
 Та погури люта ламия.
 Сада краля тури тйлялъ,
 Да личи низъ негува земя: 95
 Кой е младу и младици
 Сички да излягатъ на бялъ Дунавъ,

Саму старци и бабици да устанатъ; Аку някой утъ млади-те си устане, Скору глава ке му зематъ.	100
Та излягоха сички млади и младици на бялъ Дунавъ, Насетне излезе и Сада краля; Утъ старци и бабици прошка си потера, Прощка си зе, прошка си хми даде; На млади и младици вели ютговори :	105
Пливните сички да испливаме бялъ Дунавъ, Да идеме на дивачка земя, Диваци да надбориме, Тяхна земя да плениме; Ке ги научиме какъ са земя работи, Тие на насъ роблукъ ке робуватъ!	110
Си пливнаха сички млади и младици низъ бялъ Дунавъ; За два дни гу испливаха, За три дни на дивачка земя излягоха. Диваци какъ видеха толку люде ябанции, Чи испълниха тяхна пуста земя, Излягоха борба да су борятъ, Дано си хми надвиятъ, Жюви да си ги поядатъ	115
Какъ искара Сада краля ду негуви люти сряли Саму той си ги надборилъ. Та си плянь плениха сички диваци; Тяхни дяца заробиха. Тога са диваци научиха, Какъ су земя работи,	120
Та си дава максуль за ядене; Земя хми су обработи, Я тие су с' роблукъ поробиха.	125 128

V. Пакъ за преселение-то, но различно.

Читска земе мощне се заселила, Леха месту и селу гулему! Ураче се единъ другумъ биетъ, Оти нема де да оратъ; Сита стока имъ измреела, Оти нема де да пасатъ.	5
Плачь утиде дуръ на крале: Ой ти кралю, Сада кралю ! Що ми седишь на стола си, Та си гледашъ сииръ пу земе-та? Станй не ми седи на стола, Лу си гледай дека люде ша наместишь Единъ другумъ вече ша се ядатъ, Оти нема земе да си оратъ.	10
Ниту просу белу да си сеетъ. Хаберъ на крале си утиде, Я той незнае шо да прави, Шо да прави дека да си иде? Та си собра ду негуви бануве,	15

Да ги пита да ги праши, 20
Шо да прави дека да иде?
Сите бануве велеть и говореть:
Е бре, кралю, Сада кралю!
Шо на питашь, шо на прашишь!
Нийде нема месту за фодене, 25
Сита земе е мощне заселена;
Тука долу близу ду бялъ Дунавъ
Има поле мощне на широку;
Таму има люде диви подивени,
Не ми знаеть поле да работеть, 30
Ниту белу просу да си сееть!
Таму бива да заселишь тое земе потеснена;
Тои люде да заорать поле широку,
Да засееть белу просу.
Ела на бялъ Дунавъ лежи сура ламие, 35
Има три глави сусъ седемъ опашки,
Та не дава ниту чувекъ да помине,
Ниту пиле да прифъркне;
Хемъ и люде подивени млогу се инатчии;
Лу какъ ша си видеть тои люде, 40
Ша излегать ценкъ да си праветь
Та колку се диви подивени,
Още толку погулема сила иматъ,
Сусъ камене тои люде ша побиеть!
Хеле поле не си даватъ. 45
Утговори Сада крале:
Я сега кажите ми шо да праве
Шо да праве шо да сторе?
Колку за сура ламие,
Наемъ ша се наема да я убие; 50
Шо ша праве сусъ люде диви подивени?
Кату иматъ сила и инате.
Сова рече крале не отрече,
Де се дойде юда Самувила:
Утъ лику й грее ясну сонце! 55
Афъ гръди има ясна месечина!
В' скути й се дребни звезди!
На крале си вели утговори:
И за сова ли, кралю, кахъръ берешъ?
Утре още рану да си туришь тиялъ да личи: 60
Шо е младу ду сто години,
Лу шо ша ми сонце изгрее,
Сите да излезать на белъ Дунавъ;
Да си карать жени и деца;
Чи ша идать на широку поле, 65
Тие да заорать широку поле,
И да зесееть белу просу.
Кога сите идать на белъ Дунавъ,
И тина сусъ либе да си идешъ;
Хемъ да земешъ пуйка ниту бела нит' шарена; 70
Да е църна поцърнела,
Чи ша бодe желувитенъ курбанъ;
Я шо си е тое първе либе,

Да закара крава ялувита,
На белъ Дунавъ курбанъ да заколете: 75
Тина курбанъ да заколешъ на Огнена Бога,
Да си всякне искра оганъ,
Да погури сура ламие;
Тое първе либе курбанъ да заколе на Громна Бога,
Сусъ громъ да удари сура ламие, 80
Уть нея споменъ да не устане;
Кога заминете ду белъ Дунавъ,
И язъ ша ви помогна,
Да надвиете на люде диви подивени.
Сова рече Юда не отрече, 85
И си фъркна та утиде афъ гора-та.
Та си тури още рану Сада крале тияляль да личи:
Шо е младу на сто години,
Лу шо ша си сонце изгрее,
Сите да излезатъ на белъ Дунавъ; 90
Да си каратъ жени и деца,
Чи ша идатъ на широку поле,
Тие да заоратъ широку поле,
И да засеетъ белу просу.
Та шо беше младу на сто години, 95
Сите излезуха на белъ Дунавъ.
Дуръ тога ми утиде и Сада крале,
Сусъ негу кара млада кралица;
Какъ ги видела сура ламие, зоби закърцала!
И се кани сите да затруе. 100
Та ми закла Сада крале
Църна пуйка курбанъ на Огнена Бога;
Да погури сура ламие;
Я кралица курбан си закла
Ялувита крава на Громна Бога, 105
Сусъ громъ да удари сура ламие,
Уть нея споменъ да не устане.
Още курбанъ нефтасали,
Небе заечилу, затрещелу,
На небе се оганъ всекна, 110
Та си падна громъ на белъ Дунавъ,
Та удари сура ламие,
Уть нея споменъ не устана;
Уть шо си бе оганъ млогу налютенъ,
Уть топлу се размързна ду белъ Дунавъ, 115
Та си тече река гулема;
Не можеха да заминатъ ду белъ Дунавъ;
Та се чудетъ шо да праветъ,
Шо да праветъ какъ да Дунавъ заминатъ,
На широку поле да си идатъ? 120
Де си дойде Юда Самуила,
Та си дуна силанъ ветаръ,
Та си пакъ замързна ду белъ Дунавъ;
Та си сички заминаха низъ белъ Дунавъ;
Сусъ техъ си замина и Юда Самуила, 125
Да имъ на буйну поле помогне,
Да надвиетъ на дива крале подивена.

Я шо си бе дива крале подивена,
 Какъ си виде чи си иде Сада крале,
 Нехтее да му се поклонъ поклони, 130
 Лу си собра негува-та силна ойске;
 Та угиде на край Дунавъ,
 На край Дунавъ на широку поле;
 Да си Читска крале удари;
 Шо се негуви-те сите млади с' камене да побие, 135
 Немой земя да му земе.
 Та си заду Юда Самуила топаль и студень ветаръ,
 На читска крале топлу си дуеше,
 Я на дива крале студну си дуеше,
 Дур се диви люде замързнали, 140
 Си станаха као дарве изсъхнали!
 Та си обзе Сада крале ду широку поле,
 Шо бе диву подивену гу зароби.
 Негуви-те заухаха ду широку поле,
 И засееуа белу просу низъ поле-ту. 145
 Сова ми усторилу Сада крале!
 И е устаналу песна да се пее,
 Уть Бога зраве, уть мене песна.

V. Пакъ за преселение-то, но инакво.

Де са е, Боже, чулу и виделу,
 Сура ламие сусъ гулема крале да се бие,
 Да се бие ценкъ да си прави;
 Ламие си е сама самичка,
 Я гулема крале си води 'иледа души все на отбуръ, 5
 Па не може на ламие да надвие;
 Не му дава белу море да помине,
 Да си иде на гулему поле,
 Шо си билу пусту запустену;
 Си гу съдила сама сура ламие, 10
 Та недава ником' да си иде,
 Ниту крале, ниту пиле;
 Лу си иска да си гледа ду широку поле,
 Сама тия низъ негу да се шири;
 Да си пасе зелена трева, 15
 Да си пие студена вода;
 Дума да си дума с' Юди Самуили.
 Уть Богъ нашла Юда Самуила,
 Шо залиби ду гулема крале;
 Си гу либи таманъ две години, 20
 Та му каза де си има широку поле,
 Таму да засели сите шо се млади;
 Да си хми направи нова града,
 Та да оратъ и да копатъ сова поле широку.
 Юда си услуше гулема крале, 25
 Та закара иледа души все юнаци,
 Да ги кара на сова поле широку,
 Таму да си гради ду гулема града;
 Я аку си надвиетъ на сура ламие,

Тога ша закара сите млади уть негува земе, 30
Тие да заселеть ду широку поле;
Я шо си се стари устарели,
Тие да устанатъ на техна-та земе,
Таму рехатъ да рехатуватъ.
Та ми вървеха шо вървеха, 35
Си стигнаха на белу-ту море;
Та се чудеть какъ да поминатъ белу-ту море?
Какъ се чудеть, какъ си стоеть,
Де излезе сае сура ламие,
Та си пита крале и гу праши: 40
Е бре, кралю, де си фодишь?
Да ли дребна лова ша ловишь?
Или ша си идешъ на сова поле широку?
Не си дребна лова лове,
Лу ша иде на сова поле широку, 45
Таму столнина ша си туре,
Сите мои млади сова поле да заселеть;
Немой да е пусту запусену.
Какъ ми чула сура ламие,
Ни постое, ни почека, 50
Лу излезе уть сова море длибоку;
Афъ роки-те нема нищу да си доржи,
Лу си гледа на ясну-ту сонце,
Гледа си гу мольба му се моли:
Сончице, милу сончице! 55
Пусни си ми, сончице, ду тое-та ясна срела,
Шо си пуца силни оганъ,
С' тое срела на душмане да си надвие;
Немой мое поле да си зематъ ;
Аку си ми, сончице, мольба услушешъ, 60
Да ми пуснешъ тое ясна срела,
Шо си ми е наймалка-та сестра,
Ша га дадемъ тое първе либе да си бодe.
Още рече ламие не отрече,
Уть небе си падна ясна срела; 65
Още срела не паднала,
Ламие се смехъ насмее,
Та си рукна и подрукна:
Е бре, кралю, мой душманине
Ела сега борба да се бориме; 70
Лу кой борба си надбори,
Той да земе сова поле широку.
Ми излезе на суха-та земе,
Та си фърли ясна срела пу млади юнаци;
Срела още на земе не паднала, 75
Сите млади юнаци с' оганъ си погуре !
Устана си сама крале на земе-та,
Та с чудумъ чуди шо да прави,
Шо да прави шо да стори?
Шо си бе сура ламие, дума му продума; 80
Шо се чудишь, кралю, та си стоишь ?
Бегай скору и тина да не погинешъ !
Си та желамъ чи си гулема крале не заме-та,

Тя пу тебе срела не си фърлихъ,
 И тебе со оганъ да си погуре. 85
 Какъ ми чулъ крале, мощне се уплашилъ,
 Та си яхна бърза-та коне;
 Копна си гу скору да си фоди,
 Да си иде на дома си;
 Да си пита негуву-ту либе Юда Самуила, 90
 Какъ ша може ламие да надбори?
 Да й земе сова поле широку,
 Шо е пусту запустену.
 Та утуде иа дома си в' темну потемнену.
 Порти били заторени; 95
 Та си чука порти и си хлопа;
 Нема никой да си му утори!
 Разеди се, разлюти се,
 Та си копна коне сусъ нога-та,
 Да прихрипне тие високи дуваре; 100
 И конь си бе мощне силанъ и юнакъ,
 Лу гу копна сусъ нога-та,
 Та прихрипна високи дуваре;
 Шета си се низъ дорове,
 Нема никой да ги чуе ! 105
 На чардаци сусъ коне се качи,
 Па нема никой да гу чуе!
 Сите си ми- спиеть на потстели.
 Дуръ си флезе афъ кральска-та худае,
 Тамъ' си найде негуву-ту първе либе Юда Самуила, 110
 Де си спие тешка сона,
 Та га бутна с' десна нога,
 Съ уста си й дума продума;
 Стани, стани мое първе либе!
 Да ти каза шо си урадисахъ на тое-та земе. 115
 Утъ Богъ нашла тава сура ламие,
 Шо си лежи афъ сова море длибоку.
 Какъ на виде чи си идеме на широку поле,
 Утъ море-ту си излезе на суха-та земе;
 Афъ роки-те нищу не доржеше, 120
 Мольба, си се на сонце-ту молеше,
 Да й пусне утъ небе-ту негува-та ясна срела,
 Шо си пуца силни оганъ ;
 Сусъ срела тия на насъ борба да надбори;
 Та ша му даде неина-та малка сестра 125
 Да си бодне негуву първе либе.
 Още рече ламие не отрече,
 Утъ небе-ту й падна ясна срела;
 Още срела не паднала утъ небе-ту,
 Ламие се рукна и подрукна: 130
 Ела сега, кралю, борба да се бориме;
 Лу кой борба си надбори,
 Той ша земе сова поле широку.
 Та излезе на суха-та земе,
 И си фърли ясна срела пу млади юнаци, 135
 Срела още не паднала на земе-та,
 Сите млади съ оганъ си погуре!

Устанахъ си самъ самичекъ на земе-та,
Та се чудумъ чудехъ шо да праве
Шо да праве шо да сторе? 140
Дуръ тога ми ламие дума продума,
Та ми вели утговори;
Шо се чудишъ, кралю, шо си стоишъ ?
Бегай скору и ти да не погинешъ !
Си та пожелихъ оти си гулема крале на земе-та, 145
Та пу тебе срела не си фърлихъ,
И тебе съ оганъ да си погуре.
Какъ си чухъ, Юду, млогу се уплашихъ,
Та си ягнахъ бърза-та коне,
Да си бегамъ афъ сарае да си дойда, 150
Да си питамъ тебе шо да праве
Шо да праве шо да сторе?
Тина сега да ми кажешъ,
Какъ да си борба надборе сура ламие?
Да й зема сова поле широкоу, 155
И поле мое да си бодe;
Таму да си седетъ сите шо се млади.
Юда Самуила му вели утговори:
Е бре, кралю, мое първе либе!
Ламие кулай се надборюва ; 160
Иска да си имашъ срела огнена,
Та сусъ оганъ да га погуришъ ;
Тина срела не си имашъ.
Да си земешъ тина църна пуйка шо си фърка,
Я шо ша си закарашъ млади юнаци, 165
Сите тие да си зематъ голабъ пиле,
Та кога идете вече ду белу-ту море,
Да усторишъ Боже име,
Да си трае три дни и три ноци;
Тина курбанъ да заколешъ на Огнена Бога църна пуйка, 170
Църна пуйка шо си фърка;
Да ти прати ясни оганъ утъ небе-ту,
Ясни оганъ да погури сура ламие.
Я шо си се млади юнаци,
Секи да си коле курбанъ голабъ пиле иа Вишну Бога, 175
Той да ви помогне,
Белу море с' ноги да припливате;
Да си идете на сова поле широкоу,
Шо си е пусту запусену ;
Таму да наградите нова града. 180
Гулема крале си услуше ду негуву-ту първе либе,
Та си собра още иледа юнаци все на отбуръ ;
На секи си даде афъ роки-те голабъ пиле;
Я той си има афъ роки-те църна пуйка,
Църна пуйка шо си фърка; 185
Та си навървиха да си идатъ на поле широкоу.
Лу ми утидоха на белъ Дунавъ,
Заправили се Боже име,
Та е тралу три дни и три ноци;
Крале си закла курбанъ Огнена Бога църна пуйка, 190
Да си прати ясни оганъ утъ небе-ту,

Ясни огань да погури сура ламие;
Лу си курбань закла църна пуйка,
Уть небе си падна ясни огань,
Та погуре сура ламие; 195
Утмалъ душе приговори:
Уть Богъ нашла, кралю, Юда Самуила!
Шо залиби тебе тамамъ две години,
Та ти каза курбань да заколешъ.
Сова рече ламие не отрече, 200
И се фърли афъ дъну-ту на море-ту.
Устаналъ е сама крале сусъ юнаци,
Та се чудумъ чуди какъ да замине сова море?
Та да иде на широку поле.
Де му на умъ дойде, 205
Та си каза на иледа юнаци,
Секи да заколе голабъ пиле,
Курбанъ да си иде на Вишну Бога.
Та си колеть сите юнаци курбанъ на Вишну Бога голаб пиле;
Сички си се ду иледа, 210
Си заклаха и иледа голабе;
Сите си утидоха курбанъ на Вишню Бога ;
Вишню Бога да си хми помогне,
Белу море с' ноги да припливатьъ;
Да си идатъ на сова поле широку, 215
Шо си е пусту запустену.
Лу заклаха пиле голаб,
Белу море на две се расцепи,
Та си стана као суха земе!
Сички с' ноги пу море-ту поминаха, 220
Утидоха на сова поле широку.
Поле си бе мощне берекетлие,
Ела гу заптисала сура ламие,
Не даваше ником' таму да си иде,
Ниту крале, ниту пиле ; 225
Та награди гулема крале нова града,
Шо га нема нийде пу земе-та;
Сите млади афъ града засели,
Та си оратъ и си копатъ пусту поле запустену;
Та ми стана поле берекетлие, 230
Шо гу нема нийде пу земе-та;
Си ми лететь и пилци фъркати,
Та си пееть низъ поле-ту и си фъркатъ.
Уть Богъ нашла малка сура ламие,
Шо си бе сестра на гулема-та: 235
Какъ си дигна глава уть море-ту
И погледа пу сова поле широку,
Та си гледа какъ си люде фодеть низъ поле-ту
И си малки пилци фъркатъ;
Каскандиса мощне на гулема крале; 240
Иска крале да погуби,
Чи си той погуби неина-та сестра,
Шо га немаше нийде пу земе-та.
Та излезе уть белу-ту море,
И си фоди низъ широку поле, 245

Кого найде гу поева;
 Хемъ за крале си пита
 Дека седи, дека си е?
 Наблизила вече дуръ ду града,
 Града вече ша запусти. 250
 Чуди ми се крале шо да прави
 Шо да прави шо да стори?
 Пакъ си фати църна пуйка,
 Си га закла курбанъ на Огнена Бога,
 Да си прати оганъ утъ небе-ту. 255
 Да погури пуста сура ламие;
 Лу ми закла сова курбанъ,
 Падна силна оганъ утъ небе-ту.
 Та изгуре тая сура ламие.
 Дуръ тога се вече поле куртолиса. 260
 Нема вече да се запусти ;
 Се засели утъ край дуръ ду край.
 Утъ тука си люде излезуха та заселиха сита земе!
 Утъ тога е устанала и тава песна да се пее,
 Утъ Бога зраве, утъ мене песна.

VI. Сонцева женитба со мома Вълкана.

Ой ти, Боже, мили Боже !
 Шо ми правишъ, Боже чуда и нишане,
 Та се чуди небе дуръ и земе,
 Чудетъ ми се оц' и седемдесе крале,
 Дуръ и Юди Самуили пу планини. 5
 Три недели сонце не изгрелу на небе-ту,
 Да си грее да си свети на земе-та ;
 Земе си е с' църна дреха ублечена,
 Та не може никой да излезе утъ пещери,
 Да си иде на поле широко, 10
 Та да жнее бели бильки шо призрели на поле-ту,
 Та си капетъ као круши пу земе-та !
 Лету си е вече поминалу,
 За стигнала люта зима и студена,
 Па ф' пещери нищу нема 15
 Та се чудумъ чудетъ седемдесе крале.
 Шо ша праветъ, шо ша бодe ?
 Та ми фодетъ дуръ на край земе,
 Дуръ на край земе при първа крале,
 Шо си гради нова града и гулема; 20
 Масторе си има чудувити нишанлии
 Шо ги нема нийде на земе-та;
 Сички иматъ криле пудъ мишница,
 Я шо си е ду башъ масторъ,
 Той си има златни криле, 25
 Хемъ си ми е чудна крале на Змеюве;
 Афъ роки доржи ду два сребрени ключе,
 С' техъ си заключе ду два потайни кладнеци:
 Първа кладнецъ шо си има силна дожда,
 Кога иска га утключе, 30

Та си праща силна дожда на земе-та,
 Да си растатъ бели бильки на поле-ту
 Втори кладнецъ шо си има силни града,
 Кога ми се Змейска крале мощне налюти га утключе,
 Та си праща силни градъ на земе-та, 35
 И си чука с' негу бели бильки на поле-ту.
 Ясну сонце си е пратила Змейска крале,
 Той да награди нова града нишанлие,
 Шо га нема нийде на земе-та;
 Кой га види да се чуди, 40
 Първа крале фальба да си фали,
 Чи си има града нишанлие;
 Аф' нег' да ми седи Вълкана девойка,
 Шо си либи ясну сонце.
 Дуръ да идатъ седемдесе крале на край земе, 45
 Масторе си вече града наградили,
 Афъ средъ поле си ми грее као сонце!
 Ела чи си свети лу на първа крале,
 На други-те си е темну потемнену!
 Първа крале курбанъ си коле дуръ на Бога, 50
 Чи си има града нишанлие;
 Курбанъ коле седемдесе крави,
 Та угиде курбанъ дуръ на Бога;
 Па си гозба гости сите масторе.
 Седнали ми на кральски трапези, 55
 Още афъ уста нищу не клали,
 Си дойдоха и седемдесе крале,
 На първа крале поклонъ се покланетъ;
 Той имъ вели утговори:
 Добре дошли, седемдесе крале ! 60
 Седните ми на трапези,
 И васъ гозба да си госте,
 Чи си имамъ града нишанлие,
 Шо га нема нийде на земе-та.
 Седнаха ми седемдесе крале на трапези, 65
 Лу седнаха седемдесе крале на трапези,
 Сите масторе на ноги станаха,
 Та си фъркнаха као пилци афъ море-ту!
 Какъ ми виде първа крале, мощне му се нажелилу,
 На крале си вели утговори: 70
 Е бре, седемдесе крале мои побратиме!
 Мольба ви се моле
 Да постоите малку да почекате,
 Дуръ да источе мое бъчва руйну вину,
 Шо си бере иледа тувара, 75
 Да гу изсипа афъ сова море широку;
 Мои масторе баремъ вину да си пиетъ.
 Ша чекаме, кралю, от' да не чекаме;
 Бил' и нее на ардамъ ша ти дойдеме.
 Та си точетъ руйну вину две недели, 80
 Утъ бъчва гу точетъ афъ море гу изсипуватъ,
 Дуръ е море вече поцървенелу!
 Утъ море ми вика змейска крале:
 Стига вече, кралю, вину точи,

Чи сме сички мъртви упиени!	85
Нам' си стига сова курбанъ шо ни стори, Гостите се сега вие на трапези. На крале си дуръ тога сорце доиде, Та си седна на трапези на вечере;	
Гозба си се гости сасъ седемдесе крале; Служба си ги служи Вълкана девойка, Шо ги нема нийде на земе-та:	90
Уть лику й грее ясну сонце! В' гръди й е ясна месечина! В' скути й се дребни звезди!	95
Очи й се као факла еребица! Коса й е ду земе-та! Хемъ е со злату позлатена! Какъ га гледатъ седемдесе крале, Сички искатъ снъха да хми боде,	100
Ела си е углавена за Брахила крале, Шо е юнакъ надъ юнаци! Та си никой ни кайдисува да га тера. Гозба е траяла тамамъ три недели. Чекатъ си ми седемдесе крале сонце да угрее,	105
Афъ темну темнилу немой да сй фодеть; Колку си ми тие чекатъ, Още толку земе се стемнева! Та ми заплакаха седемдесе крале и ми завикаха:	
Ой ти Боже, мили Боже!	110
Кажы, Боже, шо грехъ сме чинили? Та си сонце на небе-ту не изгрева, Да си грее, да си свети на земе-та; Аку си сме грехъ чинили.	
Сите крале курбанъ ша ти колеме. Плакатъ си ми седемдесе крале, Ощ ми се мольба молеть, Ела Господъ мольба не хми слуше!	115
Първа крале хми вели утговори: Е бре вие, седемдесе крале!	120
Зерь не знаете чи сме грехъ чинили, Та за сова сонце не си грее на земе-та! Ела нее курбанъ Богу да си колеме, Да ни каже шо грехъ сме чинили, Та се е толку на насъ налютилу.	125
Седемдесе крале си услушеха първа крале, Та си секи закла курбанъ дуръ на Бога; Курбанъ ми траель три дни и три нощи, Дуръ тога е месечина дума продумала, На седамдесе крале вели утговори:	130
Е бре вие, седемдесе крале! Уть васъ грехъ никой не е чинилъ, Грехъ е чинилъ първа крале, Шо си даде Вълкана девойка на Брахила крале Та измами мое брата ясну сонце!	135
Уть сова се сонце налютилу, Та не иска да си грее на земе-та. Мое брата си залиби Вълкана девойка,	

Шо га нема нийде на земе-та;
 Дурь не си дойде Вълкана девойка афъ наши сарае, 140
 Сонце не ша угрее на земе-та!
 Седемдесе крале й велеть и говореть:
 Месечину, наше мила сестрице!
 Я кажи ни, месечину, шо да правиме,
 Какъ да смириме тое брата ясну сонце? 145
 Да зафати да си грее на земе-та,
 Чи е вече лету поминалу,
 Я нищу афъ пещери не сме турили;
 Сите бильки искапали пу земе-та!
 Аку не жели насъ шо сме устарели, 150
 Не жели ли баремъ наши-те малки деца,
 Шо си фодеть низъ поле-ту и си роки кършетъ,
 Чи си нема шо да едаты!
 Мое брата мощне млогу е налютенъ,
 Неша може кулай да се смири, 155
 Чи гу е Вълкана девойка млогу мамила;
 Либила гу цали седемъ години!
 Сонце се е вчера на мене тъжилу,
 Утмалъ ми е дума продумалу:
 Месечину, мила сестрице! 160
 Млогу ми е, сестру, дугрозилу!
 Още два дни ша си трае, ша си чекамъ;
 Аку не си виде Вълкана девойка афъ мои сарае
 Ша изгрее на небе-ту као люта оганъ,
 Та ша изгоре сите люде на земе-та! 165
 Дурь тога сорце ша ми се нарадува,
 Та ша грее ша си свете на земе-та.
 Какъ ми чуха седемдесе крале, заплакаха, завикаха,
 Та си питаты месечина и га прашеть:
 Кажи си ни, месечину, шо да правиме, 170
 Какъ да си дадеме на тое брата Вълкана девойка?
 Сорце да му се нарадува,
 Та немой вече да на мочи;
 Зарадъ Вълкана сита земе да погури!
 Месечина си хми вели утговори: 175
 Утре още рану курбанъ на Бога да колете,
 Кральска гозба да се гостите,
 Служба ша ва служи Вълкана девойка;
 Кога вече гозба се нагостите,
 И се напиете руйну вину, 180
 Да запеее песна шо си е за свадба;
 Дурь да вие песна испеее,
 Ша си слезе утъ небе-ту люлька звездувита,
 Та ша падне дурь на ваше трапеза;
 Вие секи на люлька да се люлете, 185
 Редъ да дадете и на Вълкана девойка,
 Ред да й дадете люлька да залолете;
 Тога нее люлька ша си тръгнеме на небе-ту.
 Мое брата лу какъ ша види Вълкана девойка,
 Чи си седи афъ негуви сарае, 190
 Сорце ша му се мощне нарадува,
 Ша си земе утъ земе-та църна дреха,

Та ша блесне да си грее да си свети на земе-та Сова рече месечина не отрече, Утиде си афъ сарае при майка си, Да си вечере сладка вечере. Я седемдесе крале си флезоха при първа крале, Та му велеть и говореть: Стани, кралю, немой плачи ! Наше мольба се услише:	195
Богъ си прати звезда месечина да ни каже, Уть шо сонце не угрева, Да си грее да си свети на зема-та. Богъ си иска курбанъ да му коleme, Хемъ и кралска гозба да се гостиме, Служба да на служи Вълкана девойка, Чие мома чиста као Дефчинка, Шо си чини изметъ дуръ на Бога. Първа крале какъ ми чу мощне се зарадува, Та си стана правъ на ноги-те, На изметчии вели утговори: Е бре, изметчии, мои верни слуги! Идите ми скору на поле-ту афъ пещери, Дека си е мое стаду все на отбуръ; Та ми докарайте иледа крави ялувити, Ш си биватъ за курбанъ дуръ на Бога; Флезйте си и ф' мое-та башъ пещера, Дека ми е руйну вину тригодишну; Источите шо си ми е найгулема бъчва, Шо си бере иледа тувара голу вину;	200
Вину си ми товарите на мое-та огнена кучие, Шо си фърка као найфъркату пиле; За сахатъ да идете ду поле-ту, Сахатъ афъ пещери да ми седите, Я за полувина да си дойдете дуръ при мене, Чи ша коле рану още курбанъ дуръ на Бога, Хемъ и гозба ша си госте седемдесе крале. Та утидоха на поле-ту афъ пещери, Де си бе кральску стаду все на отбуръ; Та ми фатиха иледа крави ялувити, Шо си биватъ курбанъ дуръ за Бога; Флезаха си и ф' кральска пещера, Дека си бе руйну вину тригодишну; Источетъ си шо си ми е найгулема бъчва, Шо си бере иледа тувара голу вину;	205
Вину си туваретъ на огнена кучие. Кучие си фърка као найфъркату пиле, Ела крави не си фодетъ, не си фъркат! Та се чудетъ изметчии шо да праветъ? Мольба си се молетъ дуръ на Бога: Ой ти, Боже, мили Боже! Крале си ни, Боже, поръче: За сахатъ да дойдеме ду поле-ту, Сахатъ афъ пещери да седиме, Я за полувина да си идеме дуръ при негу, Чи ша коле курбанъ утре още рану:	210
	215
	220
	225
	230
	235
	240
	245

Огнена кучие, Боже, си ми фърка као пиле, Лу ялуити крави не ми Фъркатъ! Мольба ти се, Боже, молиме, Да си дунешъ силна , ветра на земе-та,	250
Та да си кара скору ялувити крави; Дуръ да иде огнена кучие афъ кральски-те дори, И ялувити крави афъ дори да си флезатъ, Немой крале мока да на мочи;	255
Да на затори афъ темна зандана, Да на едатъ люти змии и ламии, Чи не му сме кральска лакардие сайдисали. Де ги дучу Господъ горе утъ небе-ту, Та си имъ мольба-услише;	260
Си искара златни ключе утъ пазуфи, Та утори златни-те си ветрувити сарае, Та си прати силна ветра на земе-та: Какъ ми заду силна ветра гори подроби, Гори подроби, поле поломи;	265
Си заду и тие ялувити крави; Та ми фърка огнена кучие, Фъркатъ си ми ялувити крави; За полувинъ сахатъ ми утидоха афъ кральски сарае. Първа крале какъ си виде,	270
Чи си идатъ изметчии, Сорце му се мощне зарадува, Та си дарба дари сите изметчии. Па си вика седемдесе крале, Да си слезатъ долу на широки дори, Курбанъ да си колетъ дуръ на Бога,	275
Да но сонце си изгрее на небе-ту, Да си свети да си грее на земе-та. Седемдесе крале ни ми стоетъ,ни ми чекатъ; Слезоха си долу на широки дори Та си заклаха курбанъ дуръ на Бога иледа крави,	280
Дуръ си река утъ кръви тече, Та заези сите дори и ливаде! Па се качетъ седемдесе крале на vise дивана, Да се гозба гостетъ за Боже име; Гозба да се гостетъ руйну вину да си пиетъ	285
Служба си ги служи Вълкана девойка: Утъ лику й грее ясну сонце! В' гръди й е ясна месечина! В' скути й се дребни звезди! Очи й се као факла еребица!	290
Коса й е ду земе-та! Хемъ е со злату позлатена! Крале,си се гозба гостетъ и си руйну вину пиетъ, Я звезди-те се собрали афъ сончеви сарае, Та си плетатъ люлька звездувита,	295
Люлька плетатъ и си песна пеетъ, Чи ша се жени братъ хми ясну сонце. Вече ми се крале гозба нагостиха, И ми се напиха руйну вину; Та запеха песна шо си е за свадба;	300

Песна пеха тамамъ два сахате;
 Лу шо си се песна испеели,
 Утъ небе си падна звездувита люлька,
 Люлька виси на кралъска трапеза.
 Първа крале какъ си виде люлька звездувита, 305
 Мощне му се сорце зарадува ;
 На крале си вели утговори
 Е бре вие, седемдесе крале!
 Нашъ курбанъ дуръ при Бога си утиде,
 Та е пратилъ сае люлька звездувита, 310
 Чи ни се е вече грешка упростила,
 Та ша блесне сонце на небе-ту,
 Да си грее да си свети на земе-та;
 Сае люлька си прилега на мое-та керка,
 На мое-та керка Вълкана девойка; 315
 Кога се на нее люле сите да се чудетъ,
 Какъ си ми е дюнягюзеллийка,
 И люлька е гюзелъ звездувита.
 Седемдесе крале му велетъ и говоретъ :
 Нека седне тое керка на люлька-та 320
 Да видиме да ли за нее си прилега?
 Та ми седна Вълкана на люлька-та да се люле
 Лу ми седна крале си люлька залюлиха;
 Люлька си се не люле,
 Лу се качи горе на небе-ту! 325
 Викна, цикна Вълкана да си плаче:
 Ой ле тате, мили тате !
 Люлька не ми е паднала утъ Бога,
 Люлька ми е спусналу ясну сонце,
 Мене да излъже, да измами, 330
 Да ме качи горе на небе-ту,
 Да си праве измет на негува стара майка:
 Три години има утъ какъ ма е сонце залибилу,
 Та язъ гу самъ лъгала, мамила;
 Дуръ сега ма сонце измамилу! 335
 Какъ ми чу първа крале,
 Чи си плаче негува-та мила керка;
 И той ми се фати за люлька звездувита,
 Па на керка си вели утговори:
 Каде си ти, керку, и язъ там' да самъ, 340
 Чи безъ тебе ша си умра!
 Семдесе крале си ми гледатъ люлька звездувита
 Какъ се дига горе на небе-ту,
 Оше люлька не се скрила,
 Де си иде Брахилъ крале низъ поле-ту; 345
 Си ми еха бърза коне налютена,
 Кога фърка не си знае дека фоди!
 Афъ десна си рока доржи ясна оганъ,
 Ясна оганъ да му свети низъ поле-ту;
 Афъ лева си рока носи скъпи дари, 350
 Иде си ми рока да цалуе на деду си,
 И да си гу тешка дарба дари.
 Още утъ конъ Брахилъ не ми слезе,
 Си ми рука Вълкана на дори да слезе,

Да му фати бърза коне налютена, 355
 Да гу шета низъ широки дори,
 Чи ми се е мощне уморилу;
 Той си рука, никой не гу слуше!
 Седемдесе крале си му велеть и говореть:
 Немой рукай, кралю, немой викай ! 360
 Остави си бърза коне на широки дори,
 Той да си се шета низъ широки дори,
 Ти се качи на виси дивани,
 Извиси си очи горе на небе-ту,
 Ощ' едношъ да си видишъ тое първе либе, 365
 Чи си флева вече афъ сончеви сарае.
 Какъ ми чу Брахиль крале,
 Си ми слезе утъ бърза-та коне налютена,
 Та се качи горе на виси дивани,
 Очи извиси горе на небе-ту; 370
 Та какъ си ми виде Вълкана девойка,
 Чи се качи сусъ татку си горе на небе-ту,
 Сорце му се люту наранилу.
 Наранилу му се, као оганъ му се запалилу,
 Не ми знае дека да си иде. 375
 И той иска да си иде на небе-ту,
 Та ми фъркна да ми фърка пу облаци.
 Фърка, фърка, наблизи ми вече люлъка звездувита;
 Таманъ вече люлъка да си фати,
 Люлъка ми се скри афъ сончеви сарае; 380
 Брахиль крале си ми падна као умрелъ на земе-та!
 Не ми може ниту дума да продума,
 Ниту с' рока да замаха!
 Нажелилу се на седемдесе крале.
 Та си пращатъ първа изметчие, 385
 Да си иде на Юдинска земе,
 Да си викне Юда хикимчийка,
 Да сй дойде на край земе,
 Да си лечи Брахиль крале;
 Билька да гу пои, 390
 Немой младу да погине.
 Та си дойде Юда хикимчийка,
 Лу гу пои билька лекувита,
 Си ми стана на ноги-те,
 Дума си продума на седемдесе крале, 395
 Та хми вели утговори:
 Утъ Богъ нашло ясну сонце
 Шо залиби мое първе либе!
 Аку не си либе първе либе,
 Баремъ дедува си земе ша заптиса, 400
 Белки сорце ми се излекува?
 Заптисай га, нема никой да га зева!
 Та устана Брахиль на край земе да си седи.
 Седемдесе крале още не си фодеть,
 Лу си чекать ясну сонце да си блесне на небе-ту, 405
 Да си свети да си грее на земе-та;
 Чекать си ми още три дни и три нощи,
 Сонце си ми па не свети на земе-та!

Вълкана девойка какъ ми ойде на небе-ту,
Сушь татку си седи афъ сончеви сарае. 410
Сонце си ми още спие афъ майчини скути,
Майка му гу тиху буди;
Стани, сину ясну сонцу!
Да си видишь тое първе либе,
Какъ си седи афъ тои огнени сарае ; 415
Майка си гу буди, я той си не става,
Спие си , ми млогу тешку!
Стане си ми дуръ му се е вече сонъ дуделу,
Та ми вика звезда месечина :
Месечину, мила сестру! 420
Донеси ми студна вода утъ той кладнець,
Да си мие очи гуреляви,
Шо се спали три дни и три ноци.
Месечина си услуше брата ясну сонце,
Афъ роки си зе златенъ кронтирь, 425
Та наточи студна вода утъ златни кладнець;
Донесе гу на брата си ясну сонце,
Да си мие очи гуреляви;
Вода си му посипува да се мие,
Я со уста си му дума дума: 430
Я погледни, брате, вонка на потоне,
Да си видишь тое първе либе Вълкана девойка,
Шо та чека да си станешъ утъ майчини скути,
Да цалуе тое ясну лику.
Та си погледна вонка на потоне; 435
Какъ си виде Вълкана девойка,
Сорце му се мощне зарадува ;
Та й с' рока намахна, со уста си й продума :
Вълкану девойку, мое първе либе!
Шо ми седишь вонка на потоне? 440
Ела си ми дуръ при мене афъ худае,
Ти да ми цалунешъ ясну лику,
Язь да си цалуемъ тои факлати очи.
Та утиде Вълкана дуръ при сонце афъ худае,
Афъ худае още не ми флела, 445
Ясну сонце на ноги си стана,
Та й факлати очи цалуна,
И й дума продума:
Добре ми дойде, Вълкану девойку !
Добре си та найдохъ, ясну сонце! 450
Сова рече не отрече,
Пригърна гу, цалуна гу на ясну-ту лику,
Па си му се мольба моли,
Та му вели утговорй:
Ой ти, сончице, мое първе либе! 455
Мольба ти се млогу моле:
И мой татку дуръ тука си дойде,
Утъ жельба не е хтель сама да ме остави;
Дуръ при мене иска да си седи ;
Лу де си самъ язь и той там' да е! 460
Сега ми е вонка на потоне,
Па си ти се мольба моле,

Немой да гу гонишь утъ тои сарае,
 И той ми е чисту као чиста Дефа,
 Та ша прави изметъ дуръ на Бога. 465
 Сега шо е дошелъ нека седи,
 Немой за тебе да се жели,
 Да се жели; да се тъжи,
 Аку ми се жельба жели,
 Мои огнени сарае млада ша гу погуреть! 470
 Я на майка си сонце вели утговори:
 Ой ле, мале, стара мале!
 Мое сорце дуръ сега се зарадува.
 Сега вече ша си блесна на небе-ту,
 Та ша грее, ша си свете на земе-та ; 475
 Шо се люде да излезатъ утъ пещери,
 Да ми идатъ на поле широко,
 Та да жнеетъ бели бильки шо призрели,
 Та си капетъ као круши пу земе-та !
 И тие, мале, афъ пещери бильки да си туреть 480
 Чи ша боде снегувита зима.
 Вчера рану си бехъ дуръ при Дожда Бога,
 Та ми вели утговори:
 Е бре, сонце, ясну сонце !
 Още три недели да си греешь на земе-та, 485
 Вече да не излезешъ на небе-ту,
 Ами да се скриешъ афъ той сарае,
 Чи ша боде тешка зима снегувита.
 Ша занлюче мои дождувити сарае,
 Та ша отключе снегувити сарае, 490
 Да си иде на земе-та три месеци,
 Да ми боде сита земе снегувита;
 Земе ма е млогу налютила, разедила,
 Три години курбанъ не ми дала!
 Та ша блесна, мале, да си грее, 495
 Чи си има още две недели,
 Дуръ да боде земе снегувита;
 Та не мога, мале, да си ида дуръ при Бога,
 Хаберъ да му чина за Вълкана девойка,
 Чи е дошла жива на небе-ту, 500
 Та си седи афъ мои-те огнени сарае.
 Ти да идешъ, мале дуръ при Бога,
 Да гу питашъ да гу прашишь:
 Да л' е просту и утъ негу,
 Вълкана девойка жива да си е на небе-ту, 505
 Да си седи афъ наше сарае,
 И на Бога изметъ да си чини?
 Та аку си е, мале, просту и утъ Бага,
 Да си идешъ афъ мои ливаде,
 Та да фатишь ду две ялувити крави, 510
 Ши ми ги дали курбанъ седемдесе крале,
 Кога ми се гозба гостеха на край земе;
 Та да си ги зготовишь за вечере,
 Да си гостиме мое първе либе.
 Сова рече сонце не отрече, 515
 Си ми блесна горе на небе-ту,

Да си грее да си свети на земе-та.
 Лу ми блесна сонце на земе-та,
 Седемдесе крале навървиаха да си идатъ;
 Дуръ да си ми идатъ афъ пещери, 520
 Сите люде си излели на поле-ту,
 Та си жнеетъ бели билъки шо призрели;
 Жнеетъ си ги и ги каратъ афъ пещери,
 Да наполнетъ дупки и хамбаре;
 Кога дойде зима да си едатъ; 525
 Тие си ми жнеетъ на поле-ту,
 Я сонце си грее на небе-ту,
 Грее си ми колку грее,
 Па си очи извисева афъ сарае,
 Да си види негуву-ту първе либе, 530
 И да види шо му прави стара майка:
 Утишла ли ми е дуръ при Бога,
 Да гу пита, да гу праши?
 Дуръ се запладнилу тога ми утиде при Бога,
 Та гу пита и гу праши: 535
 Бива ли, Боже, ил' не бива?
 Вълкана девойка жива да си е на небе-ту,
 Да си седи афъ наши сарае,
 Да си либи мое сина ясну сонце,
 И на тебе изметъ да си чини; 540
 Чи си е чиста као млада Дефчинка.
 Бива, от' да не бива.
 Нека седи афъ ваши сарае,
 Да си либи тое сина ясну сонце,
 Та и на мене изметъ да си чини. 545
 Та се върна сончева стара майка,
 Утиде си афъ зелени ливаде,
 Та си фати ду две крави ялувити,
 Шо ги дали курбанъ седемдесе крале,
 Кога си се гозба гостили на край земе; 550
 Та ги зготви сладка вечере,
 И ми тури златна трапеза,
 Та си чека ясну сонце да си дойде,
 Сусъ първе си либе да вечере сладка вечере.
 Бавилу се сонце мощне се забавилу! 555
 Сииръ си гледалу долу на земе-та,
 Какъ си вика, какъ си плаче Брахилъ крале,
 Чи погиналу негуву-ту първе либе,
 Нема вече нийде да гу види!
 Изметчии си гу мирили: 560
 Молчи, молчи, Брахиъ кралю!
 Тое либе си утиде на госте,
 Ду година па ша си ти дойде!
 Брахилъ не се кулай мири,
 Коси-те си утъ глава-та скубе! 565
 Ясну сонце му се смехъ насмева,
 Чи си вика, чи си плаче:
 Нема вече либе да си види!
 Смехъ се смее и си клепна вече не си грее,
 Утиде си при стара-та майка, 570

Да вечере сладка вечере.
Майка му гу на вечере судила:
Оти ми се, сину, толку забави?
Вечере ти вече истинала!
Немой ме мале питай: 575
Сиир си долу на земе-та гледахъ,
Какъ си плаче Брахиль крале за първе си либе,
Оти нема вече да.гу види!
Я кажи, мале, утиде ли дуръ при Бога,
Хабер да му чиниш за Вълкана девойка, 580
Какъ ми дойде дуръ при нас на небе-ту,
Та си седи афъ наши сарае.
Утидохъ, сину, от да не ида.
Утъ Бога е просту на небе да си е Вълкана девойка,
Да си седи аф наше сарае, 585
Тебе, сину, да си либи,
Та и на Бога изметъ да си чини.
Какъ ми чулу ясиу сонце,
Сорце му се мощне зарадува,
Та си седна с' първе либе на вечере; 590
На вечере седна и първа крале на земе-та,
И той си вечере сладка вечере.
Ела вину не си има ;
Той си тера руйиу вину тригодишну,
Да си пие сорце да си шани. 595
Чуди ми се ясиу сонце,
Де да найде руйну вину тригодишну,
Да напие, да разшани първа крале.
На майка си вели утговори:
Мале ле, мила мале! 600
Тука ли е, мале, звезда месечина?
Шо си има отключе-ту утъ келаре,
Да утключи вину да наточи.
Блесна си ми, сину, на небе-ту,
Да си свети на земе-та на керванчии 605
Отключе си на мене остави;
Знала си чи ша ми се гозба гостишъ.
Отключи си, мале, подземни келаре,
Та ми наточи руйну вину тригодишну,
Да си пие първа крале душе да разшани, 610
Немой тука жельба да се жели.
Та утключи подземни келаре,
Де си стои руйну вину тригодишну,
Шо гу нема нийде на земе-та;
Та наточи утъ башъ бъчва тригодишна, 615
Донесе гу на трапеза дуръ на крале,
Да си пие сорце да си шани,
Дуръ да си ми иде на негува земе.
Та се гозба погостиха малу млогу,
Малу млогу три сахате. 620
Сонце си ми иска да си спие,
На майка си вели утговори:
Мале ле мила мале!
Хатъръ, мале, да ти не устане:

Ду се си спиехъ на тои скути, 625
Утъ се ша си спие на либеви скути;
Потстели си мое златна потстеле,
Шо га си направила за невеста.
Хатъръ, сину, не ми устава;
Ду време се спие на майчини скути! 630
Спий си ми при тое-ту първе либе,
Чи сега е вече руен месецъ,
И ти чеду да си имаш на земе-та,
Той да си ми бодe първа крале на земе-та,
Сите люде на селеметъ да искара! 635
Да ги куртолиса утъ пуста сура ламие,
Шо не дава никой да замине презъ белъ Дунавъ:
Ниту чувекъ да замине,
Ниту пиле да прифъркне,
Та да иде на широку поле, 640
Шо е пусту запустену.
Сова рече не отрече.
Си утори шарени келаре,
Та искара златна потстеле позлатена,
Та си потсла афъ огнена худае, 645
Де си беше сончеву-ту огнену руху.
Та си легна сонце афъ либеви скути,
Лу си легна Вълкана затруднела.
Та ми седи на небе-ту малу млогу,
Малу млогу три месеци ; 650
Изметъ си чини дуръ на Бога.
Дуръ си й време дойде да роди,
Мольба си се на сонце-ту моли,
Да га прати долу на земе-та ;
Аку си е рожба люта халувита, 655
Да си тера Юда хикимчийка,
Да га лечи, дъ га пои билька родувита.
Та й сонце мольба услуше.
Собра си ми сите сестри звездувити,
Па да си направетъ люлька звездувита, 660
Да си спуснатъ на земе-та негуву-ту първе либе,
На земе-та люта рожба да си роди,
Немой на небе-ту зло да си пати.
Та ми се собраха сите сестри звездувити,
Па си направиха люлка звездувита, 665
На люлька ми седна Вълкана девойка;
Ду нее си седи неинъ татку първа крале;
Та ми звезди спущатъ люлька на земе-та,
И ми пеетъ песна гласувита,
Шо се чуе на край земе: 670
а, Иди, си~ху, иди долу на земе-та,
Да си родишь тешка рожба халувита ;
Ако ти е рожба млогу тешка,
Да си пуснешъ той татку на юдунска земе,
Да си рука, да си вика Юда хикимчийка. 675
Да та лечи, да та пои билька родувита,
Дуръ тога ти рожба ша си родишь.
Дете ша си ми е мощне нишанлие!

Не ша има месту де да седи,
 Та ша тера земе пуста и широка, 680
 Име ша си му е Синче крале,
 Оти ша си иде дуръ на чужда земе,
 Шо си ми е пуста запустена.
 Дуръ да си ми звезди песна испеегъ,
 Люлька си ми слезе долу на земе-та, 685
 Праву си ми слезе афъ кральски сарае.
 Аф' сарае нема никой да си седи,
 Пусти били запустени!
 Врахиль крале си утишелъ на негува земе,
 Афъ сарае ми се изметчии халаике. 690
 Халаике какъ видеха техна си крале,
 Угъ земе му селям даватъ;
 Дуръ и поклонъ му се поклоневатъ;
 Я крале хми спулай даде,
 И ги тешка дарба дари, 695
 Чи му не оставили сарае пусти запустени,
 Афъ техъ да ми седеть Юди Самуили.
 Ти си тури крале тиялъ,
 Да мн личи низъ широку поле;
 Седемдесе крале да си дойдатъ на негува земе, 700
 Селямъ да му дадатъ,
 Поклонъ да му се поклонеть,
 Чи е дошелъ угъ чужда земе угъ далечна.
 Та ми личи тиялъ низъ поле широку
 Три дни и три нощи, 705
 Дуръ му се е вече дудеелу.
 Какъ ми чуха седемдесе крале,
 Чи е дошелъ първа крале на земе-та,
 Яхнаха ми сите бързи коне налютени,
 Та угидоха на негува земе афъ ясни сарае; 710
 Угъ земе му селямъ даватъ,
 И му се поклонъ поклоневатъ,
 Я' той си ги на лику цалуна,
 И ги дари тешка дарба,
 Оти му се първи побратиме. 715
 Та дуръ да си идатъ седемдесе крале,
 Вълкана девойка се замочи да си роди,
 Ела рожба си е тешка халувита,
 Та неможе кулай да роди.
 Татку й се чудумъ чуди, 720
 Шо да прави що да стори?
 Де му на умъ дойде,
 Та си прати халаике на юдинска земе,
 Да си тера Юда хикимчийка,
 Шо си лечи рожба халувита; 725
 Лу де да е да га найде:
 За сахатъ да си иде на юдинска земе,
 За полувина да се върне с' Юда хикимчийка.
 Та ми стана халаике угъ крайна земе,
 Угъ Богъ нашла и тия ми била Юда: 730
 Тури си ми юдински криле пудъ мишница,
 Та си фъркна као пиле шо си фърка ;

За сахат ми утиде на юдинска земе.
 Кога флезе афъ юдински пещери,
 Сите Юди на трапези си вечеретъ, 735
 Сама Юда уикимчийка не вечере:
 Юди си га канетъ на трапези,
 Я тия си на трапези не седнува,
 Лу имъ дума и говори:
 Едите ми, сестри, и за мене вечерейте, 740
 Ваше сестра на путь ша си фоди;
 Ша си иде дуръ на поле широко.
 Днеска още рану какъ се шетахъ низъ поле-ту,
 Ясну сонце утъ небе си изгреваше,
 Па на мене си вели утговори: 745
 Шетай ми се, Юду, низъ поле-ту,
 Хемъ и пакъ да си знаешъ,
 Чи ду вечере хаберъ ша ти дойде утъ първа крале,
 Да си идешъ на негува крайна земе,
 Да си лецишъ негува-та керка дюнѣ гюзеллийка, 750
 Шо се мочи да си роди дете нишанлие ;
 Лу да ти дойде хаберъ, да навървишъ да си идешъ,
 Немой млогу да се бавишъ,
 Оти й е рожба люта халувита;
 Я' тия си е мое първе либе. 755
 Още рече Юда не отрече,
 Юда си й даде златна ябука,
 Па й вели утговори:
 Мене си ма прати, Юду, първа крале,
 Хаберъ да ти сторе, мольба да ти се моле, 760
 Да си дойдешъ на негува крайна земе,
 Да запоишъ негува-та керка билька родувита,
 Да си роди скору дете нишанлие.
 Немамъ, сестру, билька лекувита!
 Утъ Богъ нашло ясну сонце, 765
 Шо си грее толку люту,
 Та присуши наше нишанлие езеру,
 Де си растатъ бильки лекувити;
 Езеру присъхна и бильки присъхнали;
 Утъ де да си найда билька родувита? 770
 Безъ билька не доходамъ на ваше-та земе !
 Юда хаберчийка й вели утговори:
 Мольба ти се, Юду, моле,
 Да идеме ду наше нишанлие езеру,
 Да тераме билька родувита; 775
 Па аку нема, ша си ида,
 Ша дойда, от' да не дойда."
 Та утидоха афъ планина на юдинску езеру,
 Там' си тератъ билька родувита,
 Ела нема да си найдатъ. 780
 Та се мольба молетъ на ясну-ту сонце:
 Сончице, милу сончице!
 Скрый си, сончице, тои ясни зари,
 Да си дуне ветаръ дождувити,
 Та да се наполни присъхналу наше езеру, 785
 Да изникне билька родувита,

Та да запое тое първе либе,
 Да си роди дете нишанлие,
 Немой вече да се мочи тое либе.
 Сонце си хми мольба услуше, 790
 Та си скри ду негуви ясни зари,
 Немой вече да си грее иа земе-та,
 Дурь да найде Юда билька родувита.
 Та си заду ветар дождувити,
 Та ми се наполни присъхналу езеру, 795
 Лу се наполнилу бильки проникнали,
 Та ми найде Юда билька родувита,
 Та утгиде на широку поле при първа крале.
 Де си найде Вълкана девойка,
 Чи се мочи да си роди люта рожба, 800
 Душе си й вече афъ уста дошла!
 Утмалъ душе на Юда си утговори:
 Шо ми стоишъ, Юду, шо ми чекашъ,
 От не си ми давашъ билька родувита?
 Или рожба да си роде, 805
 Или млада ди си умра.
 Юда си й вели утговори:
 Немой си ми плачи, Вълкану девойку!
 Дилми дойдохъ дурь при тебе,
 Рожба халувита вече ша си родишъ. 810
 Та искара Юда утъ пазуфи билька родувита,
 Даде хи я да га пие,
 Лу испила билька родувита,
 Родилу - се малку дете нишанлие:
 Коса му е со злату позлатена! 815
 Очи му се као страшень витекъ!
 Лу шо ми на земе падналу,
 Сита земе се потресала!
 На майка си дума продумалу:
 Мале ле, мила миле! 820
 Язъ си, мале, татку на земе-та немамъ,
 Мой татку си е горе дурь иа облаци,
 Нема кои за мене гозба да си чйни,
 Да си гости шо е сичку младу.
 Немой, сину, кахъръ беришъ! 825
 Гозба ша си чини мой татку,
 Той си ми е първа крале на земе-та,
 Си ми суди на седамдесе крале.
 Та заправи крале гозба да си чини,
 Та си гости шо е сичку младу ; 830
 Гости ми ги и ги пои три недели.
 На дете си име туреть Синче крале.
 Дурь тога си утидоха пу дома си.
 Саму дете устаналу афъ сарае,
 Та се чудумъ чуди и си дума: 835
 Мале ле, мила мале!
 Той татку е първа крале на земе-та.
 Ела поле му е млогу затеснену,
 Люде нема де да седетъ
 Шо е стару сичку заселили, 840

Шо е младу нема де да седеть!
 Кажи, мале, де си има друга земе ?
 На друга земе язъ да си ида ;
 Шо е младу сите пу мен да си дойдать,
 На техъ първа крале да си бода, 845
 Я той татку тука да си седи,
 Шо е стару на техъ да си суди.
 Има, сину, друга земе плодувита,
 И мой татку искаль таму да си иде;
 Уть Богъ нашла пуста сура ламие, 850
 Шо е ступанясала земе плодувита.
 На край Дунавъ ми седи сура ламие,
 Та не дава никой да заmine,
 Ни ту пиле да прифъркне,
 Да си иде на неина земе; 855
 Лу кой иде назадъ се не враца,
 Тия се шири низъ земе плодувита.
 Какъ ми чулу малку дете,
 Налюти се, разеди се,
 Глава си замаха па си вели утговори: 860
 Малку си самъ, мале, още на години,
 Неша мога борба да се боре сусъ сура ламие?
 Ша си чекамъ още три години,
 Па тога ша се борба боре,
 Църна дроба ша й искарамъ у ть сорце-ту! 865
 Молчи, сину, немой думай!
 Уть тебе е по юнаци ималу на земе-та,
 Ела ги е ламие борба надборила.
 Фърлила ги афъ дъну-ту на белъ Дунавъ:
 Дила тина борба ша га надборишь ! 870
 Да порасна, мале, та тога ша видишь,
 Шо юнакъ самъ на земе-та!
 Господ, сину, да си ти помага,
 Да заселишь земе плодувита,
 Оти тука шо е младу нема де да седи. 875
 Та ми раста дете вече ми порасна,
 Кога ми порасна на три години,
 Твърда камень афъ роки ступеваше
 Дуръ тога си тилияль тури,
 Да личи низъ поле широку : 880
 Шо е младу моми и юнаци,
 Да си земат срели позлатени,
 Та да дойдат аф града гулема дуръ при млада крале
 Той ша си ги кара на земе плодувита,
 Таму тие пещери да си градеть, 885
 И да сеетъ бели бильки плодувити;
 Краль ша хми е млада крале.
 Тилияль ми личи тамамъ три недели.
 Дуръ ми сите чуха шо е кральска буйрунтие,
 Та си зеха сите млади срели позлатени, 890
 Та утидоха дуръ при млада крале.
 Млада крале си бе яхналь бърза коне,
 Бърза коне шо си фърка дуръ на висе небе,
 Па си вели млада крале утговори:

Е бре, млади, мои верни другаре! 895
Тръгните ми пред бързата коне,
Та се ичъ не бойте,
На насъ Бог ша помогне.
Борба да надбориме пуста сура ламие,
Шо заптисала земе плодувита, 900
Та не дава ни чувекъ да си иде,
Нит пиле да прифъкркне,
Лу тия се шири низъ земе плодувита;
Та и Господъ каилъ не се чини.
Какъ ми чули тие млади юнаци, 905
Сорце хми се зарадува и распали,
Я моми люту заплахаха,
Чи уставетъ таткува си земе,
Та си фодетъ на чузда земе не чуена
Я шо си бе млада крале, хитру си ги миреше: 910
Молчите ми, девойки, не плачите!
Вие ша ми копате земе плодувита,
Ша ми сеете бели бильки плодувити,
Кой ва види ша завиди,
Чи сте заселили земе плодувита, 915
Шо га нема нийде на зема-та.
Дуръ тога се на девойки сорце зарадува,
Та ми фодетъ пу поле широку.
Вървеха шо вървеха ми стигнаха на белъ Дунавъ.
Какъ ги виде пуста сура ламие, 920
Си излезе утъ белъ Дунавъ,
Та ги чека на дервене на клисуре,
Сите афъ Дунавъ да издави.
Та какъ си ми виде Синче крале сура ламие,
Утъ страхъ му сорце проигралу! 925
Запре си ми бърза коне,
На другаре си вели утговори:
Запрейте се, бре юнаци, постойте ми,
Да видиме шо ша чини сура ламие?
Та се сички запреха и ми стоетъ на дервене, 930
И се чудумъ чудетъ шо да праветъ?
Синче крале си ми върза бърза коне,
Та ми седи пу кулена на земе-та,
Па се мольба моли дуръ на Бога :
Ой ти, Боже, мили Боже! 935
Я погледни, Боже, на наш пусти таксиратъ,
Та ни прати тое помощъ утъ небе-ту,
Борба да си надбориме пуста сура ламие,
Та да идеме дуръ на земе плодувита,
Таму сите нее курбан ша ти колеме, 940
Утъ шо ти е найдрагу и наймилу,
Църну пиле шо си фърка,
Мольба си му Богъ услуше,
Та си праги малка Дефа ду Огнена Бога,
Хаберь да му носи да му каже, 945
Да си всекне силан оганъ утъ небету,
Да погури пуста сура ламие,
Шо заптисала земе плодувита,

Та не дава ни чувек да заmine, Нит' пиле да прифъркне.	950
Та утиде изметчие дурь при Огнена Бога, Какъ му каза Боже повелие, Ни постоя, ни почека, Лу си слезе долу афъ сарае, Та си всекна люта огань уть небе-ту;	955
Кога падна огань долу на земе-та, Земе си ми темна потемнела, Уть темнилу нищу не се види, Лу ми чула Синче крале желувитна гласа, Какъ си вика, какъ си плаче сура ламие,	960
Утмалъ душе дума продумала Уть Богъ нашель, Синче крале! Шо си мене млада погуби, Та ша иде на земе плодувита.	965
Сова рече не отрече, Фърли си се афъ белъ Дунавъ, Та се земе куртолиса уть сура ламие, Шо га заптисала иледа години. Синче крале мощне ми се зарадува.	970
Чи ламие погинала афъ белъ Дунавъ. Ела си се чудумъ чуди, Какъ да си замиие ду белъ Дунавъ? Оти си ми немаъ коне водовити, Шо си фъркатъ низъ белъ Дунавъ.	975
Та се мольба моли на ясну-ту сонце: Сончице, ясну сончице! Изгрей си ми сончице уть тои-те ясни сарае, Та си опрей ясни зари на белъ Дунавъ, Да присъхне као суху поле, Да идеме сите на земе плодувита.	980
Та си му сонце мольба услуше, Изгрее си уть негуви ясни сарае, Та си упре ясни зари на белъ Дунавъ; Зари си ми стоеть два дни и два нощи; Дурь тога се Дунавъ присушилу,	985
Та си боде као суху поле, Нема вече река да си тече! Та си замина Синче крале пу белъ Дунавъ, Зиминаха си ми и млади юнаци; Та си ф'роки доржетъ златни срели ;	990
Още ги е страхъ уть сура ламие, Да не излезе уть белъ Дунавъ. Дурь тога хми сорце дойде, Та хми вели утговори: Е бре, юнаци, мои другаре!	995
Секи да си фати църну пиле шо си фърка; Кога с' ноги стъпиме на земе плодувита, Курбанъ ша ги колеме дурь на Гулема Бога, Оти си на куртолиса уть сура ламие, Та си заминахме ду белъ Дунавъ.	1000
Още рече крале не отрече, Търчетъ си ми сите млади низъ поле широку,	

Де си фъркатъ църни пилци,
 Та си секи фати църну пиле,
 Млада крале си ми фати дури две; 1005
 Та си курбанъ заклаха дуръ на Гулема Бога,
 Чи си ги е куртолисалъ утъ сура ламие.
 Курбанъ си утиде дуръ при Гулема Бога,
 Та си прати на млада крале срела силувита,
 С неџа сите крале да надбори. 1010
 Та да бодџе първа крале на земе-та.
 Кат' си ми курбанъ заклали,
 С' ноџи си стъпиха на земе плодувита;
 Утъ шо била земе берекетлие,
 Сами си излели бели бильки да си растатъ. 1015
 Синче крале мощне беендиса земе плодувита,
 Та еи награди нова града и гулема,
 Афъ неџу си засели сите млади шо си кара.
 Хемъ си тие чуватъ земе плодувита,
 Да не доџде да не стъпи друга крале. 1020
 Я шо си беџа млади моми техни жени,
 Тие си ми поле копатъ,
 Та си сеетъ бели бильки плодувити.
 Утъ тоџа се заселила наше земе плодувита,
 Та е устаналу дури днеска, да се копа, да се сее. 1025
 Сова ми устори Синче крале!
 И е устаналу утъ Бога песна да се пее,
 Утъ Бога зраве, утъ мене песна.

VII. Женитба на Талатинска крале со дъщџере на Ситска крале.

Талатинска крале си е стару устарелу,
 Та ми иска да се жени,
 Чи е стара майка устарела;
 Нема кой измет да му чини. 5
 Та си тера либе спроти неџу,
 Година ми тера не може да найде.
 Дур утиде на пуста земе запустена,
 Де си найде либе спроти неџу,
 Шо ми грее као ясну сонце!
 Та се глави Талатинска крале. 10
 Па се върна на неџува земе,
 Да заправи силна свадба,
 Та да земе първе либе утъ пуста земе запустена.
 Силна свадба ми заправи,
 На свадба калеса седемдесе крале, 15
 Шо му били таткуви побратиме;
 Та ми навървиха да си идатъ за млада невеста.
 Дуръ да идатъ месец поминалу,
 Застигнала тешка зима;
 Утъ шо ми е тешка море замързналу, 20
 Пу море ми фодетъ као пу суха земе?
 Дуръ да идатъ на пуста земе запустена,
 На небе си изгреела летна звезда пролетешна,
 Та се море утмързналу.

На пуста земе се седели три месеци, 25
 Дурь да си хми Ситска крале изимъ даде,
 Да закаратъ ду млада невеста.
 Та ги гозба гости Ситска крале три месеци,
 Нагости ги вече, напои ги.
 Утори си шарени келаре, 30
 Та искара златни съндъкъ позлатена,
 Аф съндъкъ ми е млада невеста;
 Та си даде съндъкъ на Талатинска крале:
 Халал нека ти е, мила зетю!
 За година дете да си стигнешъ. 35
 Сова рече не отрече,
 Зарони си дребни солзи,
 Та се качи на vise дивана,
 Да си види да л' е море помързналу,
 Пу море да замине силна свадба. 40
 Ела море си е размързналу,
 Та се чудумъ чуди
 Силна свадба как ша си помине море размързналу?
 Та се мольба моли дурь на Бога:
 Ой ти, Боже, мили Боже! 45
 Я задуй си, Боже, силни ветаръ,
 Зима да си дойде море да замързне,
 Да си замине силна свадба,
 Та да иде на земе Талатинска.
 Туку си се мольба помоли, 50
 Господъ си му мольба услуше,
 Та си дуна силни ветаръ;
 Туку дуна тешка зима се зададе,
 Та се море замързналу.
 Дурь тога ми навървила силна свадба, 55
 Поминала море замързналу;
 Дурь да идатъ па си месецъ поминалу.
 Та си блесна летна звезда пролетешна,
 На поле си трева израсла,
 Афъ сарае ми се дафинъ зеление, 60
 На дафинъ ми стои кралева-та стара майка
 Та си гледа долу пу поле-ту;
 Туку виде чи си иде силна свадба,
 Утъ дафинъ ми слезе на широки дори,
 Та си дучека силна свадба. 65
 Гледа си ми силна свадба,
 Невеста не си гледа!
 "Е бре, сину, мили сину!
 Какъ ми заправи силна свадба,
 Та калеса седемдесе крале, 70
 Шо ти се таткуви побратиме,
 Та утиде дурь на пуста земе запустена
 Оти ми се върна без невеста?
 Ни ли найде либе спроти тебе?"
 Найдохъ, мале, биле и похарна; 75
 Подай си ми десна рока да ти цалуна,
 Чи самъ нашелъ първе либе спроти мене,
 Да ти чини изметъ на стару време.

"Немой лъжи, сину, стара майка!
Дуръ не си виде млада невеста, 80
Не ти давамъ рока да целунешъ."
Туку рече ми се качи на дивана,
Да си гости седемдесе крале,
Чи се мощне уморили;
На, свадба се били дуръ на пуста земе, 85
Па невеста не се дукарали!
Талатинска крале разеди се, разлюти се,
Та отключи златни съндъкъ позлатена,
Утъ съндъкъ ми излезе млада невеста
Утъ лику й сонце грее! 90
Какъ га виде стара майка,
Пригърна га, целуна га,
На крале си вели утговори:
"Ой ти, сину, мили сину!
Млогу ми си, сину, фодилъ, 95
Дуръ да найдешъ либе спроти тебе;
Ама халалъ нека ти е,
Чи си нашелъ како ти приличе;
Цалуни ми сега десна рока,
Та си гозба гости седемдесе крале; 100
Служба нека си ги служи твое първе либе."
Та си гозба гости седемдесе крале,
Гозба ги гости три недели,
Служба си ги служи млада невеста.
Какъ ги служи сонце грее! 105
Фальба га се пофалили седемдесе крале,
Чи нема друга као нее!
Шо си беше фейска крале,
На седемдесе крале вели утговори:
"Е бре вие, седемдесе крале! 110
Шо си фальба фалите млада невеста?
Тя утъ татку не е родена,
Нит' утъ земе е никнала,
Лу си е керка на ясну-ту сонце!
Ситска крале чеду не си родилъ, 115
Та се мольба помоли на ясну-ту сонце,
Да се сфоди с' негуву-ту първе либе,
Лу да роди дете да си има.
Та се сфоди ясну сонце с' негуву-ту първе либе,
Лу се сфоди и си роди малка мома, 120
Та си раста мома и порасна."
Как ми чуха седемдесе крале,
Чи си ми е керка на яснуту сонце,
Още ми е фальба фалетъ,
Та си ми е тешка дарба подариха. 125
Искат вече да си фодетъ,
Та си яхатъ бързи-те коне,
Та ми навървиха пу широку поле.
Талатинска крале ги испрати дуръ ду море,
Цалунаха се, упростиха се. 130
Па гу канетъ и той на госте да иде,
И тие гозба да гу гостет.

"Лу да стигна мъжку дете,
Ша си дойда на ваше земе,
Шедба да се шетам низ вашету поле." 135
Шетай се, от' да не се шетешъ.
Та се върна Талатинска крале аф soi сарае.
Дуръ тога си залиби млада невеста,
Либи си га малу-млогу три години,
Па си нема чеду да си стигне; 140
Та му се е жельба нажелилу.
Не ми фоди пу полету шедба да се шета,
Утключи си темна зандана,
Шо гу има за Юди Самуили,
Та се младу аф зандан затори. 145
Не си фоди ни при майка, ни при либе,
Лу се мольба моли дуръ на Бога,
Да му даде чеду утъ сорце-ту;
"Ой ти, Боже, мили Боже!
Я дай си ми, Боже, чеду ут сорце-ту, 150
Да не ми се земе пуста запустила;
Аку си ми дадешъ чеду ут сорцету,
Ша ти коле курбанъ ду деветъ юнчета,
Та ша гозба госте седемдесе крале."
Две години мольба си се моли, 155
Утъ теманъ занданъ не излева,
Лу си чека хаберъ утъ небету.
Мольба му бе ут се сорце,
Дуръ и дребни солзи рони;
На день вода си пие, 160
На два дни суха леба си яди;
На неде ле църну руху си надева;
Аф сарай не си фоди,
Та му беше лику повеналу,
Кости му изсъхнали! 165
Две години утъ занданъ не излезе.
Чуди ми се първе либе дека си е,
Не си знае дека фоди:
Да л' се шедба шета пу полету ?
Ил' на госте си утиде дуръ на пуста земе запустена? 170
Какъ се чуди и си плаче,
Де га дучу Юда Самуила,
Шо си била аф темни занданъ.
Та утиде афъ сарае дуръ при нея,
Да й каже хаберъ да й чини, 175
Дека си е неинуту първе либе.
Та й вели утговори:
"Шо се чудишъ, невесту, еще си ми плачешъ?
Талатинска крале не ми се шедба шета,
Ниту ми е на госте на таткува ти земе, 180
Лу си ми е заторенъ афъ темна зандана,
Та се мольба моли дуръ на Бога,
Да му даде чеду ут сорце-ту."
Какъ ми чула млада невеста,
Се затори аф неина златна худае, 185
Та се мольба моли дуръ на Бога,

Да ѝ даде чеду ут сорце-ту.
 Молила се две години,
 Дурь тога им Господь мольба услуше,
 Та си прати Жива Юда ут небету, 190
 Да си иде афь темна зандана,
 Та да каже на Талатинска крале,
 Да му каже хаберь да му чини,
 Оти му е мольба утишла дурь при Бога,
 Та и Господь му мольба услуше; 195
 Нает чини чеду да му даде ут сорце-ту.
 Да ни седи вече аф темна зандана,
 Лу да иде при първе си либе;
 На гинешь с' нея да се сфоди,
 Дурь на пълнеш ша затруднее, 200
 Та ша роди нишанлие бележиту дете,
 Ша си ми е мощне силувиту:
 Ут майка си още не падналу,
 Сита земе ша заклати,
 Ша се люле као люлька! 205
 Та си слезе Жива Юда ут небету,
 Флезе си ми дурь аф темна зандана,
 Де си найде Талатинска крале чи си плаче,
 Та му вели утговори:
 "Молчи, кралю, не ми плачи! 210
 Господь си ти мольба услише,
 Та ма прати да ти каза,
 Да ти каза, хаберь да ти чина,
 Чи ша имашь дете ут сорце-ту.
 Лу си стани та си иди аф сарае, 215
 На гинешь да се сфодиш с' тое първе либе,
 Я на пълнешь ша си затруднее,
 Та ша роди нишанлие бележиту дете;
 Ша си ми е мощне силувиту:
 Ут майка си още не падналу, 220
 Сита земе ша заклати,
 Ша се люле као люлька!"
 Какь ми слуше Талатинска крале,
 Сорце му се мощне зарадува,
 Па се на Юда мольба моли, 225
 Немой да си иде на небету,
 Лу да чека малку аф зандана,
 Дурь да иде ду дома си,
 Да ѝ донесе чиста леба руйну вину,
 Да поеде, да попие, 230
 Чи е изметь учинила.
 "Ша чекамь, кралю, от' да не чекам.
 Лу да не ми се млогу бавишь,
 Чи ша ида на небету дурь при Бога,
 Мольба да му се моле, 235
 И на Юдинска наше крале чеду да си даде;
 Ету три години чеду не си има.
 Та се жельба жели као тебе."
 Чекай, Юду, сега ша си дойда.
 Та утиде ду дома си аф негува града, 240

Два дни беше дуръ да иде ду дома си,
 Той утиде за два часа.
 Туку флезе аф широки дори,
 На либе си гласум рука:
 "Я подай се, първе либе, на висе дивана; 245
 Да ти виде белу лику,
 Шо си грее као ясну сонце!
 Да та виде да ти каза,
 Чи ша родишъ мъжку дете ут сорце-ту.
 Господъ си ни мольба услушелъ, 250
 Та ми хабер чини аф зандана,
 Чи ша родишъ мъжку дете ут сорце-ту:
 Та ми хаберъ чини Жива Юда Самуила,
 Шо си ми е първа халаике на Юдинска крале,
 Та си чини изметъ и на Бога; 255
 Та се Юда млогу намочила,
 Терала е гозба да га госте,
 Гозба да се гости, руйну вину да си пие:
 Та си дойдохъ афъ сарае, афъ моета града,
 Хаберъ да ти чина гозба да наготвишъ, 260
 Чи ма Юда чека афъ темна на зандана."
 Негувуту първе либе още си ми спие,
 Лу ми чула шо й дума първе либе,
 Стана си ми ут златна потстеле,
 Та си слезе на широки дори. 265
 Как си виде първа либе натъжену,
 Пригърна гу, цалуна гу,
 Па му вели утговори:
 "Шо ти е, либе, лику повеналу,
 Кости ти се изсъхнали?" 270
 Не ма питай, не ма праши,
 Лу си зготви сладка вечере,
 Да отнеса на Юда Самуила;
 Чи ша иде на небе-ту дуръ при Бога,
 Мольба Богу да се моли, 275
 На Юдинска крале чеду да си даде,
 Ету три години чеду не си има,
 Та си му е сорце наранену.
 Та ми се запретна първе либе,
 Чиста леба да си меси; 280
 Как запретна бели роки,
 Роки се белеетъ као снегувита капка!
 Я Талатинска крале си утиде дур на стаду,
 Та си фати башъ ягне сугаре,
 Дуръ на месецъ белувити породену, 285
 Се сус млеку изхранену;
 Фати си гу курбанъ си гу закла,
 Па гу даде на башъ готверника,
 Шо си знае да си готви;
 Та си готви баш готверник мандже питувита, 290
 Шо си еде Юда Самуила.
 Та си първе либе меси чиста леба,
 Хемъ си точи руйну вину.
 Башъ готверникъ си ми готви мандже питувита,

Я крале си шие златни дрехи сарманлии, 295
 Дарба да си дари Юда Самуила;
 Дрехи да си носи негу да спомина.
 Та си първе либе чиста леба умеси,
 И наточи руйну вину;
 Башъ готверникъ си наготви мандже питувита, 300
 И крале си златни дрехи позлати,
 Позлати ги, нареси ги,
 Та си ги тувари на негува ясна кучие,
 Шо си грее као ясну сонце!
 Дуръ да ги тувари сонце си клепналу, 305
 Скри си ми се афъ негуви сарае,
 Да се гозба гости сусъ стара майка;
 Сонце си клепналу поле се затемнилу.
 Та си ми е църну потемнену,
 Не се фоди не се шета низъ поле-ту. 310
 И ясна кучие темна потемнела,
 Не ми грее као ясну сонце.
 Та ми чека Талатинска крале,
 Утре рану да си иде афъ зандана,
 Да си тера Юда Самуила. 315
 Лу ми блесна сонце да си грее,
 Навърви ми да си иде афъ темна зандана.
 Та ми фоди шо ми фоди низъ широку поле,
 Де си дойде афъ темна зандана.
 Тера си ми Юда Самуила, 320
 Юда си бегала утъ темна зандана!
 Утишла ми е на небету дуръ при Бога,
 Мольба Богу да се моли,
 На Юдинска крале чеду да си даде,
 Немой сорце да му е наранену, 325
 Наранену, натъжену.
 На небе-ту дуръ при Бога си утиде,
 Господъ й мольба услушелъ,
 Та га прати на юдинска земе,
 И на Юдинска крале хабер да си чини, 330
 Чи ша роди чеду ут сорце-ту.
 Талатинска крале чека Юда афъ зандана,
 Еле Юда не дохода!
 Дуръ му се е вече дудеелу,
 Та си рукна гласумъ да си вика: 335
 "Ей ти, Юду, Жива Юду!
 Лу де да си тука да си,
 Да си дойдешъ афъ темна зандана,
 Гозба да та госте, руйну вину да та пое,
 Хем и дарба да та даре златни дрехи, 340
 Златни дрехи сарманлии!
 Дрехи да си носишъ мене да споминаш."
 Юда Самуила гозба ми се гости,
 Гозба си га гости Юдинска крале,
 Чи му хаберъ чинила дуръ ут Бога, 345
 Оти ша си роди чеду утъ сорце-ту;
 Как ми чула Юда на трапеза,
 Чи га вика Талатинска крале,

Стана уть трапеза на ноги-те,
 Та си тури криле фъркувити, 350
 Да си фъркне да си иде на Талатинска земе.
 Крале си й вели утговори:
 "Седи, Юду, немой ставай уть трапеза,
 Дурь да си та дарба даре дрехи белувити,
 На разбой нетурени; 355
 Шо ги шила мое първе либе."
 Не си седе вече на трапеза,
 Чи ша ида на Талатинска земе,
 Гозба да ме гости Талатинска крале,
 Чи и нему хаберь самъ чинила, 360
 Оти ша роди чеду уть сорцету.
 И той три години чеду не си има!
 "Я постой, Юду, дарба да та даре.
 Ду се ми си била първа халаике,
 Утсе да ми си као сестра." 365
 Та га дарба дари дрехи белувити,
 На разбой нетурени,
 Шо ги шила негувуту първе либе;
 Как си тури Юда руху белувиту,
 Си ми бодe као млада Дефка, 370
 Ши ми чини измет дур на Бога.
 Та си фъркна Юда да си иде;
 Дурь да иде на Талатинска земе гора подробила,
 Гора подробила, поле полумила.
 Фърка низ полету шо ми фърка, 375
 Си ми дойде аф темна зандана.
 Де си найде Талатинска крале,
 Златна трапеза ми турил,
 Пу трапеза наред стоет златни сахане,
 Афъ сахане мандже питувита; 380
 Чеше ми е пълна руйну вину,
 Руйну вину тригодишну.
 "Добро утру ти, Талатинска кралю!
 Шо ма терашъ, кралю, шо ма викаш?
 Гласъ ти се слуше дур на юдинска земе!" 385
 "Далъ ти Богъ добро, Юду Самуилу!
 Фтакса ми се, Юду,
 Чи ша чекашъ афъ темна зандана;
 Та утидохъ афъ моета града афъ сарае
 Гозба си наготвихъ, вину си наточихъ, 390
 Да та госте, да та пое,
 Чи ми си хаберь чинила дурь уть Бога,
 Оти ша си роде чеду уть сорце-ту;
 Ега дойдохъ афъ зандана тебе не си найдохъ,
 Та си гласумъ викнахъ: 395
 Лу де да си тука да си,
 Да си ядишъ мое мандже питувита,
 Да си пиешъ руйну вину тригодишну;
 Хемъ и дарба да та даре златни дрехи,
 Златни дрехи сарманлии; 400
 Да ги носишъ мене да споминашъ.
 Ега си ми хаберь чини дурь уть Бога,

Чи ша роде чеду утъ сорцету,
 Виде ми се чи си Юда Самуила,
 Сега си турила белувити дрехи, 405
 Чини ми се чи си млада Дефка,
 Шо си чини измет дуръ на Бога."
 Не самъ Дефка, лу сам Юда!
 Юдинска крале дарба си ма дари дрехи беловити,
 Шо гишила негувуту първе либе, 410
 Чи му самъ хаберь чинила,
 Оти ша си роди чеду утъ сорце-ту.
 Фтаксахъ ти се, кралю, да та чекамъ афъ зандана
 И та сам чекала дуръ да сонце клепне,
 Ела ти ма си излъгалу, измамизлу! 415
 Та утидохъ на небету дуръ при Бога,
 Мольба Богу да се моле,
 И на Юдинска крале чеду да си даде ут сорце-ту.
 "Не та сам, Юду, излъгалу, измамилу.
 Лу си натуварихъ мое-та ясна кучие, 420
 Сонце вече си клепналу,
 Скри си ми се афъ негуви сарае,
 Гозба да се гости сусъ стара си майка;
 Туку сонце клепна поле се затемни,
 Та си ми църну потемнелу; 425
 И ясна кучие темна потемнела,
 Не ми грееше као ясну сонце;
 Не можеше да се фоди пу поле-ту.
 Лу си сонце блесна си навървихъ,
 Та си дойдохъ афъ темна зандана. 430
 Прости си ми, Юду, шо се сам забавилъ,
 Та си седни на трапеза да си ядишъ."
 Просту нека ти е, кралю и утъ мене!
 Та си седна Юда да си яди,
 Да си яди, вину да си пие; 435
 Яла малку, сита мандже испояла,
 Пила малку, ситу вину си испила,
 Ни остави нищу на трапеза!
 Та си тури криле фъркувити,
 Иска вече да си фоди да си бега. 440
 Дуръ тога ми стана Талатинска крале на ноги-те,
 Та утключи шарени съндъци,
 Та искара златни дрехи сарманлии,
 Та си дарба дари Юда Самуила,
 Лу ги тури Юда Самуила, 445
 Па си ги даде на Талатинска крале:
 Отнеси си златни дрехи на сарае!
 Ега си ти дете порасне,
 Златни дрехи нека носи,
 Па ут ником' да се не бои. 450
 Сова рече Юда не отрече,
 Фъркна си ми та побегна.
 И Талатинска крале си ми яхна ясна кучие,
 Та утиде афъ града си афъ сарае.
 Месечина вече изгинала на небе-ту, 455
 Та се сфоди сус първе си либе

На гинеш се сфоди,
 На пълнеш затруднела първа му либе.
 Как си виде Талатинска крале,
 Чи е затруднелу негуву-ту първе либе, 460
 Дуръ тога му се сорце зарадува;
 Иска шедба да се шета пу земе-та,
 Да се види сус достове, сус побратиме;
 Та и гозба да се гости сус седемдесе крале.
 Та си яхна рибна коне бележита, 465
 Шо си плива пу море-ту,
 Шо си фърка као пиле пу поле-ту,
 Шетна си гу да си фърка пу поле-ту,
 Я първе либе му поръче и заръче:
 Да се шета пу сичка-та земе, 470
 Та да иде и на таткува хи земе,
 Да си види шо й прави милни татку?
 Та се шета шо се шета,
 Исфоди ми сита земе,
 Та се виде сусъ достове, сус побратиме: 475
 Сусъ седемдесе крале гозба се нагости.
 Па си шетна коне низ море-ту,
 Та утиде на Ситска земе запустена,
 Праву фоди на дедуви си сарае.
 Той ми стои на висе дивана, 480
 Та си гледа на далеку на море-ту.
 Дал' си иде негува-та мила керка!
 Как ми виде Талатинска крале,
 Слезе си ми на широки дори,
 Пригърна гу, цалуна гу, 485
 Па гу пита и гу праши:
 "Дека си е, кралю, тое първе либе?
 От' на госте не га карашъ?"
 "Мое първе либе рока ти цалуе,
 Не може да дойде на тое-та земе, 490
 Оти ми е тешка затруднела,
 Ша си роди мъжку дете бележиту,
 Ша си ми е мощне силувиту;
 Ут майка си още не падналу,
 Сита земе ша заклати, 495
 Ша се люле као люлька!"
 Как ми чула Ситска крале,
 Сорце му се зарадува.
 Лу се качи на висе дивана,
 Си порука ду младу татарче, 500
 Та гу прати да си иде пу сичка земе,
 Да си кани седемдесе крале,
 Да си дойдатъ на Ситска земе запустена,
 Гозба да ги гости Ситска крале;
 Оти Боже име ша си чини, 505
 Чи е видел негува-та млада зете.
 Хемъ си има малка внука бележита,
 Шо гу затруднела негува-та керка.
 Та си кани младу татарче седемдесе крале,
 Да си дойдатъ на Ситска земе запустена, 510

Гозба да ги гости Ситска крале,
Чи е видел негува-та млада зета;
И си има малка внука бележита,
Шо гу затруднела негувата керка.
Та си идат седемдесе крале на пуста земе запустена, 515
Сички яхат рибни коне,
Шо си пливат море широку;
Заминали Ситску море размързналу,
Та си утидоха аф Ситска нова града.
Как ги виде Ситска крале чи си идатъ, 520
Излезе ми на поле широку,
Пригърна ги, цалуна ги,
Та си ги уткара афъ негуви сарае,
Та ми седетъ и ми пиетъ.
Ситска крале още гозба не си чини, 525
Да си гости седемдесе крале;
Чека си ми да се пълни месечина,
Дуръ тога ми заправи Боже име.
Курбанъ коле дур на Бога,
Та ми закла иледа крави се ялувити, 530
И ми закла иледа ювна се факлати;
Как ги коле кръвъ ми тече као река,
Нова града не се гледа утъ кръвава река!
Та заправи тешка гозба бележита,
Вину точи две недели, 535
Та е гозба наготвена,
Златни трапези се турени,
Пу трапези седетъ седемдесе крале,
Та си чекатъ гозба да се гостетъ.
Харапине крале още нема да си дойде, 540
Той се кани на Талатинска крале,
Чи си е залибил мома Талиана,
Шо си била нему фтаксана.
Чекали гу два дни дуръ и три дни,
Па гу нема да си дойде. 545
Дуръ тога се гозба загостиха седемдесе крале,
Та си ядатъ и си пиетъ.
Наяли се, напили се,
Та си чинат жюмбушъ пу златни трапези;
Кой си песна пее, кой си кавалъ свири. 550
Де си иде църна Харапине,
Си ми яха рибна коне бележита;
Как гу гледатъ седемдесе крале,
Хрипнаха си утъ трапези на ногите,
Та му праветъ месту на глава да седне, 555
Чи си ми е мощне уморену;
Та да яди и да пие;
И па прошка да прощава,
Оти гу се два дни дуръ и три дни чекали!
Та си седна Харапине крале на глава, 560
Ела ниту яди, ниту пие,
Лу се пуд мустак смее!
Та гу питат седемдесе крале и гу прашетъ:
"Оти ми се, кралю, толку забавилу?"

Да л' бе море размързналу, 565
 Та не си можелъ море да заминешъ?
 Ил' ти сура ламие на път излела,
 Та ти път заптисала?"
 Море си бе замързналу,
 Мое коне бележита гу исплива; 570
 На път ми излела сура ламие,
 Пътъ заптиса на дервене на клисуре,
 Не ми дава ни напрешъ, ни назадъ да си ида,
 Уста расзинала, очи уторила,
 Иска цала да си ма погълне! 575
 Де ми Богъ сила прати дуръ утъ небе,
 Та си искарахъ утъ пазуфи сабе кулаклие:
 Разедихъ се, разлютихъ се,
 Надесну си магнахъ сабе кулаклие,
 Дуръ тога ламие си бегала; 580
 Та си шетнахъ коне низъ поле широку,
 Да си стигне сура ламие.
 Та га гонихъ шо га гонихъ,
 Стигнахъ си га на бел Дунавъ,
 Та си копнахъ коне и га с' ноги подроби! 585
 Още си самъ люту налютену;
 Ниту ми се яди, ниту ми се пие,
 Кръвъ ми се е люту запалила,
 Та не мога на трапеза да си седе;
 На ноги ша стана хору да си играмъ. 590
 Сова рече не отрече,
 Стана си ми утъ златна трапеза,
 Та си хору играе пу златна трапеза.
 Игра малку шо игра,
 Утъ пазуфи искара сабе кулаклие, 595
 Сус сабе пу трапеза да играе;
 Талатинска крале иска млада да погуби,
 Да залиби негувуту първе либе мома Талиана.
 Та си магна сабе пу Талатинска крале,
 Де му Бог помогна та гу сабе не дукачи. 600
 Как ми стана Талатинска крале,
 Разеди се, разлюти се,
 Прошка тера утъ седемдесе крале,
 Прошка тера мольба им се моли,
 Да си станат утъ трапеза на ноги-те, 605
 Та и той сабе да замахне пу църна Харапине,
 Сабе да си магне, заем да си върне,
 Та макар сабе да гу не дукачи.
 "Ша станеме, кралю, от' да не станеме.
 Прошка имаш и утъ назе, 610
 Сабе да замахнешъ заемъ да си върнешъ;
 Туку гледай църна Харапине да погубишъ,
 Оти си е наш душманинъ,
 Иска назе млади да погуби."
 Та ми стана Талатинска крале ут трапеза, 615
 Уткачи си негува-та осра сабе,
 Сабе магна пу църна Харапине,
 Лу га магна глава му на земе падна,

Утмалъ душе си продума:
 "Утъ Богъ да найдешъ, Талатинска кралю! 620
 Ти си билу мощне силувиту;
 Халал нека ти е мома Талиана,
 Шо га либиш егу три години;
 Та е вече затруднела мъжку дете."
 Сова рече не отрече, 625
 Душе си придаде дуръ на Бога.
 Как видели седемдесе крале,
 Чи е Талатинска крале толку силувиту,
 Борба да надбори църна Харапине,
 Фальба гу се пофалили; 630
 Па си седатъ на златна трапеза,
 Да си ядатъ, да си пиетъ,
 На трапеза ми седна и Талатинска крале,
 И той да си яди, да си пие.
 Туку седна порти се захлопали, 635
 Та ми пита Ситска крале и ми праши:
 "Кой ми хлопа, кой ми чука на железни порти?"
 Първа слуга си самъ на Талатинска крале.
 Негува стара майка си ма прати дури тука,
 Да му каза хаберъ да му чина, 640
 Чи му се е мъжку дете породилу;
 Мъжку дете бележиту нишанлие;
 Дете си е мощне силувиту,
 Утъ майка си още не падналу,
 Сита земе си заклати, 645
 Та се люле као люлька.
 Толку силувиту си е малку дете!
 Как ми чуе Талатинска крале,
 Чи му се е мъжку дете породилу,
 Мъжку дете мощне силувиту, 650
 Тешка дарба си дари ду негува слуга,
 Па цалуна рока на Ситска крале,
 Та си яхна рибна коне бележита,
 Да си иде при негубу първе либе, 655
 Та да види мъжку дете бележиту,
 Шо си ми е толку фальба пофалену.
 С' нег' утиде и Фейска крале.
 Оти ми се као брате утъ една майка.
 Фодили ми шо ми фодили, 660
 Утишли си на Талатинска земе;
 Месець билу дуръ да идатъ на негува земе,
 Тие си утишли за два дене!
 Туку флели аф сарае,
 Малку дете шо си билу духувиту, 665
 Позна си ми чи си иде негубъ татку,
 Та се рукна и подрукна:
 "Ой ле, тате, мила тате!
 Е' да видишъ, тате, тое дете бележиту!
 Още утъ майка си не падналу, 670
 Сита земе си заклати,
 Та се люле као люлька!"
 Какъ ми чули чи е дете продумалу,

Сички ми се чудумъ чудетъ,
 Шо ша бодe малку дете бележиту? 675
 Сита земе, велетъ, ша заптиса!
 Та заправи Талатинска крале Боже име,
 Курбанъ да си коле дуръ на Бога,
 Чи си му е далъ чеду утъ сорце-ту;
 Та си закла девет крави ялувити,
 Курбанъ си утиде дуръ при Бога, 680
 Оти му е билу утъ се сорце.
 Па си иска гозба да гости седемдесе крале,
 Та си прати фейска крале на Ситска земе запустена,
 Да си кани седемдесе крале,
 Да си дойдатъ на негува Талатинска земе, 685
 Тешка гозба да ги гости,
 Чи си има дете бележиту.
 Та утиде фейска крале дуръ на Ситска земе,
 Де си найде седемдесе крале;
 Още не си утишли на техна-та земе. 690
 Та ги кани да си идатъ на Талатинска земе,
 Гозба да ги гости Талатинска крале,
 Чи му се е породилу малку дете бележиту.
 За день си утиде фейска крале на Ситска земе запустена,
 За день си се върна на Талатинска земе; 695
 Я шо ми се седемдесе крале, мощне се бавили,
 Дуръ да дойдат недели минала.
 Та заправи Талатинска крале тешка гозба,
 Да си гости седемдесе крале;
 Та си закла иледа юнчета все на отбуръ, 700
 На уралу невпрегнати,
 И си закла иледа ювна руди и факлати;
 Наточи си руйну вину тригодишну;
 Гозба си е вече наготвена.
 Та си тури златна трапеза позлатена, 705
 Со елмаз-таши поднизана;
 На трапеза седнали ми седемдесе крале,
 Та си ядатъ и си пиетъ.
 Дуръ се вече ядене прияли,
 И се руйну вину мощне понапили; 710
 Та си жюмбушъ чинатъ сииръ си праветъ.
 Кой ми свирка свире,
 Кой ми меданъ кавалъ свире,
 Кой ми лепа песна пее;
 Жюмбушъ чинатъ малу-млогу, 715
 Малу-млогу три недели,
 Дуръ хми се е вече дудеелу.
 Искатъ си ми седемдесе крале да си фодетъ,
 Чи не си се фодили ету три месеци.
 Талатинска крале не ги пуша: 720
 "Поседите още малку, седемдесе крале,
 Дуръ да ми се малку дете биска набизае,
 Да си земе малку дете афъ роките,
 Та да видетъ колку си е бележиту нишанлие;
 Па да си му туретъ лепу име хемъ и личну." 725
 Та ми седетъ седемдесе крале още две недели,

- Дуръ да си се дете биска набизае.
 Бизалу дете не се набизалу,
 Утмалъ гу се утъ биска истеглили!
 Татку му гу зелу афъ роките, 730
 Искара гу вонка на потоне,
 Да гу видетъ седемдесе крале колку си е бележиту,
 Хемъ и лепу име да му туретъ.
 Лу излелу дете земе се потресла,
 Ми се люле као люлька! 735
 Излели се седемдесе крале вонка на потоне,
 Как видели малку дете бележиту,
 Ут лику му грее ясну сонце,
 Чудетъ ми се шо ша боде малку дете?
 Още малку земе си потресна, 740
 Ами да нарасне ше ша боде,
 Оти има духувита сила;
 Борба ша се бори и сусъ земе, и сусъ море.
 Та си му турили лепу име Сада крале,
 Чи ша сита земе си засели! 745
 Пуста земе запустена не ша си устави,
 Дуръ и Ламийска земе ша заптиса,
 Шо ми се сури ламии, борба ша ги надбори.
 Още си ми малку дете тешка дарба подариха,
 Сички си гу дарба дариха все дукати нишанлии, 750
 Со злату позлатени, со елмазъ таши подресени,
 Да ги има да ги чува:
 Кога си порасне да се жени,
 Дарба да си дари ду негуву първе либе,
 Та да помни кога се се гозба гостили седемдесе крале. 755
 Та си навървиха седемдесе крале да си фодетъ
 кой на земе, кой на море.
 Как ги виде малку дете чи си фодетъ,
 Малку още продумалу та им вели утговори:
 "Фодите ми, седемдесе крале, на ваше-та земе, 760
 Ду година пак да дойдете на наше-та земе,
 Гозба да се гостите и на моета свадба.
 Година още не поминала,
 Ша си терамъ либе спроти мене,
 Лу да найда либе спроти мене ша се жене, 760
 Да ми се засели пуста земе запустена.
 Сова рече не отрече,
 Флезе си ми афъ худае дуръ при майка,
 Чи е малку биска да бизае.
 Седемдесе крале как ми чуха малку дете, 770
 Чи ми още малку продумалу,
 Единъ другумъ си велетъ:
 "Е бре, шо е дете бележиту нишанлие,
 Духувита сила си ми има!"
 Па си дума фейска крале на татку му: 775
 "Е бре, Талатински кралю, мой побратиме!
 Кога си ти малку дете порасне
 И му дойде време да се жени,
 Нийде мома да не му си тералъ,
 Нийде мома за негу не си има. 780

Мома има спроти негу дуръ на Рична земе. Рична крале си има ду три керки, И три-те се дюнягюзеллийки; Я шо си е наймалка-та мома Дурида; Уть лику й грее ясну сонце!	785
В' гръди й е ясна месечина! В' скути й се дребни звезди! Коса й е ду земе-та. Ела Рична крале не ги жени, Иска си ми негува земе да засели, Заклучил ги аф темна зандана, Та ги чуватъ ду три змии нишанлии, Сусъ три глави се, сусъ шесть опашки! Не ми дават ни чувекъ да ми иде, Ни пиле шо си фърка да прифъркне; Лу кой ми утишелъ на Рична земе, Назад си се не враща, Ду три змии младу си гу загубеватъ. Ама тое дете мощне си е силувиту, Сила има духувита,	790
Ду три змии борба ша надбори. Той да иде дуръ на Рична земе, Да си тера малка мома Дурида." Сова рече Фейска крале не одрече, Шетна коне си утиде.	795
Малку дете раста шо порасна, Колку расте по-силну си бива. На година ми излезе на чаире, Сииръ да си чини жюмбушъ да си прави, Сусъ юнаци каменъ да си фърле.	800
Та ми сички каменъ фърлетъ Кой пу крачка, кой пу аршинъ; Малку дете как ми зева каменъ Фърлилу гу в' средъ море-ту! Как видели сички се чудили, Шо си ми е дете още малку, Ела си е мощне силувиту. Афъ гора си има ду два змее, Та си гледатъ сииръ ми чинатъ.	805
Как видели малку дете, Чи си ми е мощне силувиту, Каменъ фърли дур аф море, Мощне му каскандисали дуръ и зоби кърцнали: "Уть кучке родену малку дете, Мощне силувиту ша си боде; Още малку да си порасне, И насъ борба ша надбори; Лу да си гу малку погубиме." Та ми фодет ду два змее на чаире. Сусъ юнаци ми се борба борет, Та си сички борба надборили; Редъ си дойде и на малку дете Сусъ два змее борба да се бори. Та ми стана малку дете борба да се бори,	810
	815
	820
	825
	830

Какъ ги фати на земе ги удари, 835
 Дуръ читреесте растега аф земе-та си паднали!
 Кой видель се зачудиль.
 Та си дете при татку утиде,
 Фальба си се на татку пофалилу,
 Чи си ду два змее борба надборилу. 840
 Та си иска вече да се жени,
 Уть татку си прошка тера:
 "Ой ти, тате, мили тате!
 Мольба ти се, тате, моле,
 Да ма пратиш да се шетам пу земе-та, 845
 Белки найда либе спроти мене?"
 "Малку си си, сину, на години,
 Не ми фоди още пу земе-та;
 Да не си нейде младу погинешъ."
 "Малку си сам, тате, на години, 850
 Ела си самъ мощне силувиту,
 Никой мене не може борба да надбори."
 Та му даде прошка Талатинска крале,
 Две години да се шета низ земе-та,
 Да си тера либе спроти негу. 855
 Навърви ми малку дете да се шета,
 Надена ми златну руху позлатену,
 Шо си билу за Юда Самуила;
 Аф пазуфи тури сабе кулаклие;
 Та си яхна рибна коне бележита. 860
 Как ми шетна коне низъ поле-ту,
 Не се виде де утиде!
 Та се шета малу-млогу две години,
 Дуръ прошета сита земе,
 Либе спроти негу не си найде. 865
 Та се върна натъжену разжелану,
 Ниту яди, ниту пие.
 Талатинска крале как гу гледа натъжену,
 Сорце му се наранилу,
 Ела нема шо да прави; 870
 Чудум си се чуди де да иде,
 Да му тера либе спроти негу.
 Де му наум дойде,
 Чи си има мома спроти негу дуръ на Рична земе.
 Рична крале си има ду три керки, 875
 и трите се дюнягюзеллийки,
 Наймалка-та си ги надминува,
 На дете се вели утговори:
 "Е бре, сину, мили сину!
 Шо си ми си толку натъжену, разжелану? 880
 Сичка земе си прошеталъ,
 Рична земе не си шеталъ,
 Де си има либе спроти тебе.
 Рична крале си има ду три керки,
 И три-те се дюнягюзеллийки, 885
 Я' шо си е наймалка-та мома Дурида:
 Уть лику й грее ясну сонце!
 В' гръди й е ясна месечина!

В' скути й се дребни звезди! Коса й е ду земе-та.	890
Ела Рична крале не ги жени, Иска си ми негува земе да засели; Та си ги заключил аф темна зандана, Та ги чуват ду три змии нишанлии Сусъ три глави, сусъ шест опашки!	895
Не си даватъ ни чувекъ да иде, Ни пиле шо си фърка да прифъркне; Лу кой ми утишелъ на Рична земе, Назадъ си се не враща, Ду три змии младу си гу загубеватъ.	900
Па Рична земе, сину, да си идешъ, Ша си найдешъ либе спроти тебе." Как ми чулу малку дете, Праву си дуръ на ноги стана, Та си слезе доле афф ехура:	905
Наюзди си коне, наседли гу; Наточи си сабе кулаклие, Та си яхна рибна коне бележита; Афъ пазуфи си тури сабе кулаклие, Та си шетна коне низ поле-ту,	910
Лу гу шетна на море се наиде, Хрипна коне афъ море-ту да си плива. Плива малку шо ми плива, Излегли ми ду две Юди Самуили, Афъ роки си доржетъ малки деца,	915
Утъ лику хми грее ясну сонце! Наредени били пременени, Наредени с белу и шарилу, Пременени с' руху позлатену, Утъ лику хми сонце грее!	920
Очи им се као морски пиевици! Коса им е дуръ ду земе! Как си виде Сада крале ду две Юди Самуили, Чини му се чи се кралъски керки, Шо си били дуръ утъ Рична земе,	925
Та си точетъ вода ут море-ту, Да напиетъ Рична крале. Самъ си вели утговори: "Я' либе спроти мене!"	930
Сова рече не отрече, Копна коне да си иде на край море, Де си беха ду две Юди Самуили, Шо си точетъ студна вода, И си банетъ ду две малки деца;	935
Копна коне да си иде дур при Юди, Да си пие студна вода морювита, Чи ми билу мощне ужеднелу; Хемъ да си залиби Юда Самуила, На рибната коне да га качи, Та да иде дуръ на негува земе.	940
Дуръ да иде на край море, Дугледали гу ду две Юди Самуили,	

Седнали ми на гулема морна друма,
 Та си чекать да си видеть Сада крале,
 Шо чувекъ е та си иде на край море, 945
 Дека чувекъ не е е фодиль!
 Пиле шо си фърка не е прифъркналу!
 Фоди крале низъ море-ту шо ми фоди,
 Де си дойде ду две Юди Самуили,
 Та им вели утговори: 950
 "Богъ помабог ви, ду две моми!
 Шо ми сте, моми, толку замъркнали?
 Та си вода не точите,
 Та да си идете на Рична земе,
 Студна вода да утнесете на Рична крале. 955
 Мольба ви се, моми, моле:
 Я' подайте ми ваше златна съда,
 Да си пие студна вода морювита,
 Чи самъ мощне ужеднелу,
 Дуръ уста ми се сагурели, 960
 Языкъ ми се за уста-та залепилу!
 Та не мога дума да си думамъ.
 Исфодиль сам цалу поле и планини,
 Па си вода не найдохъ."
 Ду две Юди си му велеть и говореть: 965
 "Е бре, Сада кралю, малку дете!
 Шо та врагъ нанесе,
 Да си дойдешъ на наше море запустену?
 Не сме ду две кральски моми;
 Не си точиме студна вода, 970
 Да утнесеме на Рична крале,
 Туку си сме ду две Юди Самуили,
 Та си чуваме пунту море запустену,
 Да не си чувекъ замине през море-ту,
 Ниту чувекъ, ниту пиле, 975
 Та да иде на Рична земе,
 Да залиби ду три кральски моми;
 Лу кой си дойде на край море,
 Назадъ си се не връща,
 Фърлеме гу афъ темна зандана, 980
 Дека седи стару Хару пристарелу,
 Той гу фърле афъ морету,
 Да гу ядаты риби-те и пилци-те.
 Е бре, Сада кралю, малку дете!
 От' си не пожала тое младость, 985
 Ам' си дойде тука на край море,
 Младу и зелену да погинешъ!
 Да бе зналу море да испливашъ,
 Та да дойдешъ на край море;
 Лу да ми бе пилу студна вода морювита, 990
 Назе борба ша да си надборишъ.
 Сега нема никой да си ти помогне!
 Колку силувиту и да ми си,
 Не можешъ назе борба да надборишъ."
 Сова рекоха Юди не отрекоха, 995
 Разедиха се, разлютиха се,

Та задуха силунъ ветаръ Самуилски, Та си фатиха Сада крале малку дете; Вързаха му ду две бели роки, Та си гу фърлиха афъ темна зандана. Ду две очи не му искупали, Жельба си гу пожелили, Чи си билу още младу и зелену. Той си хми се мольба моли, Да си му дукарать негувата рибна коне, Да гу прати на негува земе, Прошка да му тера ут татку му, Чи ша погине младу и зелену; Нема вече да се върне на таткува земе. Юди си му мольба услухели, Уткарали му рибна коне бележита. Сада крале как си виде рибна коне, Из очи си солзи рони, Со уста си му вели утговори: "Ой ти, коню, рибна коню! Той ступанин младу си погина, Баремъ тина да не ми погинешъ! Шетни ми се низ поле широку, Испливай ми пусту море заустену, Та си иди дур на наше земе при мой татку. Утъ татку ми прошка да ми терашъ, Чи ша тука младу погина, Нема вече да се върна на наше земе. Та да кажешъ на мой татку, Чи ма се Юди заторили афъ темна зандана, Та и молба да му се молишъ, Да си прати тука дуръ при мене фейска крале, Шо си му е първъ побратимъ, Да си ма искара утъ темна зандана; Да ма куртолиса утъ стару Хару устарелу. Аку си ми дойде фейска крале, Тебе, коню, пу пътъ да си яха. Още море не испливали. Да идете на край море, Студна вода морювита утъ белъ кладнецъ да пиете, Да ви дойде Юдна сила Самуилска, Кога си се сусъ Юди борба борите, Вие борба да си ги надборите, И мене да си ги куртолисате утъ темна зандана." Сова рече не отрече, Шетна ми се коне низъ поле широку, Та си прошета поле широку; Заплива ми пусту море заустену, Та исплива пусту море заустену, За день ми утиде на Талатинска земе. Лу ми флезе аф сарае, Виде си гу Талатинска крале; Как си виде чи си нема Сада крале, Сада крале негую-гу малку дете, Сорце му се люту наранилу,	1000	1005	1010	1015	1020	1025	1030	1035	1040	1045	1050
---	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------

Та си падна долу на земе-та,
 Душе си придава дур на Бога.
 Как си виде негуву-ту първе либе,
 Коси скубе, солзи рони.
 Де си иде Юда хикимджийка, 1055
 Де си лечба лечи Талатинска крале;
 Живи билки гу напила,
 Та си стана крале на ноги-те,
 Та угиде коньо да си пита,
 Де си ми е Сада крале негувуту малку дете: 1060
 Да л' гу седемдесе крале младу погубили,
 Ил гу Юди аф занданъ фърлили.
 Висна коньо та му дума:
 "Е бре, кралю, Талатинска кралю!
 Седемдесе крале не гу погубили, 1065
 Лу гу Юди афъ занданъ фърлили,
 Дека седи стару Хару пристарелу,
 Той гу фърле аф море-ту,
 Да гу ядатъ риби-те и пилци-те.
 Саму очи не му искупали, 1070
 Пожелиха гу чи е младу още и зелено.
 Сада крале си ма прати да ти каза,
 Да ти каза хабер да ти чина,
 Чи си ми е заторену афъ темна зандана,
 Та да пратишь фейска крале, 1075
 С' мене да си дойде дуръ на пунту море запустену
 Да куртолисаме Сада крале тое дете.
 Фейска крале с' мене да си дойде,
 Язи ша си фодену на пунту море запустену,
 Ша си ида на край море на белъ кладнецъ, 1080
 Да пиеме студна вода морювита,
 Да ни дойде Юдна сила Самуилска;
 Кога си се с' Юди борба бориме.
 Нее да си ги борба надбориме.
 Как ми чу Талатинска крале, 1085
 Ни постоя, ни почека,
 Лу си прати младу татарче дуръ на фейска земе,
 Да си кани фейска крале,
 Да си дойде дуръ на негува земе.
 Има нещю да си му каже. 1090
 Молба да му се моли,
 Колку може рану да си дойде.
 Какъ си яхна младу татарче рибна коне,
 Шетна си гу низъ поле широко;
 Месецъ има дур да иде на фейска земе, 1095
 Той си за день угиде.
 Де си найде фейска крале чи се гозба гости,
 Та си му се мольба моли,
 Немой гозба да се гости,
 Лу да иде на Талатинска земе, 1100
 Талатинска крале нещю ша му каже;
 Колку може рану да си иде.
 Фейска крале молба му услуше,
 Та си яхна негува-та бърза коне,

Навърви ми да си иде на Талатинска земе;	1105
С' нег' си фоди и младу татарче.	
Та фодили шо фодили,	
В' среди нощи си стигнали афъ кралева града.	
Сички спиетъ, нема никой да се види,	
Кралевите порти били заторени,	1110
Та си хлопатъ и си чукатъ.	
Никой си ги не дучува!	
Копнали се ду два коне презъ дуваре,	
Та си флели на висе дивана,	
Па се шетат низъ потоне.	1115
Па ги никой не дучува!	
Де ги дучу Талатинска крале,	
Та си стана утъ худае утъ потстели,	
Да си види кой си шета низъ потоне?	
Лу си виде фейска крале,	1120
Пригърна гу, цалуна гу,	
Па си му се мольба моли,	
Да си иде на пунту море запустену,	
Та да куртолиса Сада крале негуву-ту малку дете,	
Шо си билу заторену афъ темна зандана,	1125
Та гу чуватъ ду две Юди Самуили;	
Дуръ да си се върне стару Хару пристарелу,	
Да гу фърли аф море-ту на рибите, на пилци-те.	
Как ми чу фейска крале,	
Чи се Юди Сада крале заторили,	1130
Ни постоя, ни почека,	
Лу си слезе ут негува бърза коне,	
Та си яхна рибна коне бележита;	
Шетна си гу низъ поле широку.	
Рибна коне висна и зафуче,	1135
Дуръ да съмне си утиде на пунту море запустену,	
Та му вели коньо утговори:	
"Е бре, кралю, фейска кралю!	
Шетни си ма да идеме на край море,	
Да пиеме студна вода морювита,	1140
Да ни дойде Юдна сила Самуилска:	
Кога си се с' Юди борба бориме,	
Нее борба да ги надбориме,	
Та да си куртолисаме Сада крале."	
Какъ ми чулу фейска крале,	1145
Рибна коне шетна та утиде на край море,	
Лу утиде ут коньо ми слезе,	
Та се напи студна вода морювита;	
Напи ми се и рибна коне бележита.	
Па си яхна рибна коне бележита,	1150
Шетна си гу низъ поле широку,	
Та утиде афъ Юдни теманъ занданъ,	
Де си ми е заторену Сада крале.	
Афъ занданъ ми седетъ ду две Юди Самуили,	
Та си чуватъ Сада крале малку дете,	1155
Да не ми излезе да не си бега;	
Дуръ да си се върне стару Хару пристарелу,	
Да гу фърли аф море-ту на риби-те, на пилци-те.	

Какъ видели ду две Юди фейска крале,
 Пуд мустаць си се смееть, 1160
 Па му велеть и говореть:
 "Е бре, кралю, фейска кралю!
 Кой та врагъ, кралю, нанесе,
 Да си дойдешъ тука дуръ афъ зандана,
 И ти младу да погинешъ, 1165
 Какъ ми погиналу Сада крале малку дете."
 Сова рекли не отrekli,
 Дунаха ми силунъ ветаръ Самуилски,
 Та се мочеть фейска крале да си вързатъ,
 Да си му искупаеть ду две църни очи, 1170
 Па да гу фърлетъ афъ темна зандана.
 Фейска крале как си копна рибна коне,
 Зафуче ми коньо, захърчи ми,
 Та си фати ду две Юди за роки-те;
 Роки си хми назад върза, 1175
 Ясни очи иска да хми искупае.
 Дуръ тога се Юди усетили,
 Чи се пили студна вода морювита,
 Та ги се борба надборили;
 Та се мольба молеть на фейска крале: 1180
 "Е бре, кралю, фейска кралю!
 Отвързи, кралю, ду десни роки,
 Немой наши очи искупавай,
 Та и нее добро ша ви чиниме:
 Ша искараме Сада крале утъ теманъ занданъ, 1185
 Та ша му кажеме дека има либе спроти негу,
 Та хми крале мольба услуше,
 Утвърза хми ду десни-те роки,
 Църни очи не имъ искупа,
 Та ги пита и ги праши: 1190
 "Дека има либе за Сада крале?"
 "Тука долу си е Рична земе.
 Рична крале има ду три моми,
 И три-те се дюнягюзеллийки,
 Я шо си е наймалка-та мома Дурида: 1195
 Утъ лику й грее ясну сонце,
 В' гръди й е ясна месечина!
 В' скути й се дребни свезди!
 Коса й е ду земе-та!
 Тя си бива за Сада крале малку дете, 1200
 Шо си е заторену афъ темна зандана.
 Ела Рична крале не ги жени,
 Иска си ми негува земе да засели,
 Я' тие на негува земе не се женеть,
 Та си ги заключил афъ темна зандана, 1205
 Де ги чуватъ ду три змии нишанлии
 Сусъ три глави, сусъ шест опашки!
 Не си даватъ ни чувекъ да иде,
 Ни пиле шо си фърка да прифъркне;
 Лу кой ми утишелъ на Рична земе, 1210
 Назадъ си се не върналь,
 Ду три змии младу си гу погубеватъ.

Та на Рична земе Сада крале либе ша си найде;
 Нийде нейде либе да не тера,
 Лу да иде утъ тука на Рична земе." 1215
 "Какъ ша иде, Юди, Сада крале на Рична земе?
 Лу да иде младу ша си ми погине;
 Ду три змии младу ша си погубеть."
 "За сова, кралю, кахъръ немой бери,
 Дуде сме нее нема да загине." 1220
 Сова рекли не отrekli,
 Искара си първа Юда билька умаяна,
 Шо умава, шо заспава,
 Та му вели утговори:
 "Земи, кралю, сова билька умаяна. 1225
 Кога си идете на Рична земе,
 Па си флезете аф Рични сарае,
 Ичъ да ми се не боите.
 Насредъ дори си е теманъ занданъ,
 На порти лежеть ду три змии нишанлии; 1230
 Още не ми флели на широки дори,
 Сусъ рока да потриете билька умаяна;
 Лу да билька потриете,
 Ду три змии ша си паднатъ умаяни:
 И три моми ша ми се умаеть, 1235
 Ша си легнатъ да си спиетъ.
 Я' Рична крале мощне ша ми се умае,
 Не ша знае шо ша чини!
 Тога ми се качите на висе дивана,
 Прегърните гу, цалуните гу, 1240
 Па му кажите чи сте утъ Рична земе,
 Та си терате ду негувите две керки:
 Найгулема-та ти да си залибиш,
 Наймалка-та Сада крале малку дете,
 Я' средна-та нека си устане, 1245
 На стару време изметъ да му чини.
 Какъ ша чуе Рична крале,
 Чи сте млади хем юнаци,
 Мощне ша се зарадува,
 Та ша ви даде ду две керки; 1250
 Хемъ и тешка дарба ша ва дари.
 Той ша си ва кани гозба да ва гости,
 Вие гозба да се не гостите,
 Чи ша ми се сети ша ва познае;
 Закарайте ду две сестри та си бегайте, 1255
 Да не ва стигнатъ ду три змии."
 Подали му ду две Юди златни криле,
 Да ги тури пуд мишница Сада крале,
 Та да фърка да си бега.
 Лу ми зелу фейска крале билька умаяна, 1260
 И ми зелу златни криле;
 Тетна коне та утуде афъ темна зандана,
 Та си ми искара Сада крале малку дете.
 Сада крале как си виде фейска крале,
 Сичку ми заборилу, 1255
 Не си знае дека си е!

Та му се мольба моли,
 Да си идатъ дуръ на Рична земе,
 Та да зематъ ду две кралъски керки.
 Та ми навървили да си идатъ дуръ на Рична земе. 1270
 Фейска крале си ми яха рибна коне,
 Не си знае де ми фоди!
 Я Сада крале си ми тури златни криле,
 Та ми фърка низъ поле широко;
 За сахатъ утишли дуръ на Рична земе. 1275
 Дуръ да идатъ се стемнилу,
 Порти били затворени заключени,
 Та се чудетъ какъ да флезатъ.
 Фъркна си ми Сада крале та прифъркна,
 Фейска крале шетна коне 1280
 Та си прихрипна високи дуваре.
 На средъ дори си е теманъ занданъ,
 На порти лежетъ ду три змии нишанлии;
 Сусъ три глави. сусъ шесть опашки:
 Какъ ги видели мощне се уплашили! 1285
 Де си на умъ дойде на Фейска крале,
 Та искара отъ пазуфи билъка умаяна;
 Лу га потри афъ роки-те
 Змии си се умаяли,
 Легнали ми да си спиетъ; 1290
 Умаялъ се и Рична крале
 Та се качетъ горе на дивана.
 Умалъ ми се крале као умаяну пиле,
 Та не знае шо ми чини!
 Пригърнали гу, цалунали гу, 1295
 Па му велетъ и говоретъ:
 "Нее си сме, кралю, утъ тое-та земе,
 Та си дойдохме да ни дадешъ ду той-те две керки
 Нее да си ги залибиме,
 Та и тое земе да се засели." 1300
 Какъ ми чу Рична крале мощне се зарадува,
 Чи ша жени ду две керки;
 Пуста земе да ми се засели.
 Та заправи гозба да ги гости,
 Кани си ги да седнатъ на трапеза 1305
 Да си ядатъ, да си пиетъ;
 Та тога да си идатъ на техна-та земе.
 Тие си ми на трапеза не седнуватъ,
 Лу си искатъ да си фодетъ;
 Рична крале да не си ги обсети. 1310
 Дуръ тога ми стана Рична крале,
 Фоди си ми као пиле умаяну!
 Та отключи шарени келаре,
 Искара си тенки дари и гюмлеци,
 Та си дарба дари ду два зете. 1315
 Уткара ги афс темна зандана,
 Де си спиетъ ду негуви-те три керки;
 Я' змии се люту умаяни!
 Та си разбуди ду две керки.
 Найгулема-та беше дюнягюзеллийка, 1320

Я' шо си бе наймалка-та мома Дурида,
 Уть лику й грее ясну сонце!
 В' гръди й е ясна месечина!
 В' скути й се дребни звезди!
 Коса й е ду земе-та! 1325
 Сада крале мощне га бендисалу.
 Рична крале им вели утговори:
 "Просту нека ви е, мои керки!
 Залибите ду два юнака уть мое земе;
 Шо ша се роди пуста земе да засели. 1330
 Сова рече не отрече,
 Заплака ми, завика ми!
 Па си флезе афъ златна ехура,
 Та искарка ду два коне нишанлии,
 Шестокрилца коне, Лестувица коне; 1335
 Шестокрилца коне си ми яхна гулема-та,
 Наймалка-та си ми яхна коне Лестувица:
 Фейска крале си яхна рибна коне;
 Я Сада крале си ми фърка као пиле.
 Испрати ги Рична крале дур на поле, 1340
 Та имъ прошка даде,
 Па се назадъ върна.
 Още ми е умаяну као пиле,
 Не си знае дека си е!
 Та ми фодетъ ду два крале низъ полету, 1345
 Фъркатъ си ми као пилци.
 Вървели низъ поле шо вървели,
 Заминали презъ суха бунаре.
 Най-малката потерала вода да си пие,
 Чи е мощне ужеднела. 1350
 Млада крале си ми фъркна афъ бунаро,
 Да си точи вода морювита,
 Да си пие негувуту първе либе.
 Ега да види шо ша види:
 Не си има вода аф бунаро, 1355
 Туку лежи афъ бунаро сура ламие;
 Настъпи га на глава-та.
 Разеди се, разлюти се сура ламие,
 Погълна гу афъ уста-та ду поесо,
 Още малку цала ша си гу погълне! 1360
 Цикна викна Сада крале да си плаче,
 Мольба си се моли на фейска крале,
 Какъ гу куртолиса уть темна зандана,
 Па да си гу куртолиса уть сура ламие.
 Та ми слезе Фейска крале уть рибна коне, 1365
 Та утиде на суха бунаре;
 Надникна си да си види шо е сура ламие?
 Какъ си виде Сада крале афъ устата на ламие,
 Още малку цала ша гу погълне,
 Уплаши се, убои се,
 Не се борба бори сусъ сура ламие, 1370
 Туку си се назадъ върна,
 Та си яхна рибна коне,
 Да си иде сус две моми на негува земе.

- Фоди малку шо ми фоди,
Де ми чуе цвижба гласувита; 1375
Сада крале гласум си плаче.
Мольба си се моли дуръ на фейска крале,
Назадъ да се върне на суха бунаре,
Борба да се бори сусъ сура ламие,
Та да си гу утъ ламие куртолиса, 1380
Немой младу афъ бунаро да загине.
Какъ ми чулу фейска крале,
Мощне му се нажелилу, натъжилу,
На две моми вели утговори:
"Постойте ми, моми, на тие дервене, 1385
Дуръ да ида на суха бунаре,
Да се борба боре сусъ сура ламие;
Ил' ламие мене млада да погуби,
Ил' язъ нее борба да надборе,
Та да куртолисамъ Сада крале малку дете: 1390
Немой афъ бунаро младу да загине."
Та ми се запреха ду две моми на дервене,
Я той си ми шетна рибна коне,
Какъ ми фоди не се гледа!
Фоди низъ поле-ту шо ми фоди. 1395
Сада крале афъ бунаро мольба си се моли,
Мольба си се моли дуръ на Бога,
На фейска крале сила да си даде,
Борба да надбори сура ламие; 1400
Какъ гу куртолиса ут темна зандана,
Да гу куртолиса и утъ сура ламие,
Немой младу афъ бунаро да загине.
Де му Богъ мольба услуше,
Та си прати стара Юда срелувита, 1405
Шо си има срели нишанлии,
Тие си ми усрелеватъ сура ламие;
Да си иде на поле-ту,
Та да найде фейска крале;
Да му даде срела нишанлие, 1410
Та да си борба надбори сура ламие,
Па да куртолиса Сада крале ут бунаро.
Та си дойде Юда на полету,
Афъ роки доржи срела нишанлие,
Утъ нее си ясну сонце грее! 1415
Дуръ да найде фейска крале сичку поле исфодила,
Та се узноила, уморила;
Дойде вече ду суха бунаре.
Де си найде фейска крале,
Та гу пита и гу праши; 1420
"Де ми фодишъ, кралю, шо ми терашъ?
Да л' си терашъ ду две кральски моми?
Ил' си терашъ Сада крале той побратима?"
Утмалъ душе й продумалу:
"Ой ти, Юду стара Самуилу! 1425
Не си терам ду две кральски моми,
Тие си ма чекатъ на дервене,
Туку фодe на суха бунаре,

Да се борба боре сусь сура ламие,
 Шо ми погълнала Сада крале мой побратима: 1430
 Или язъ борба да га надборе,
 Да си куртолисамъ Сада крале,
 Ил' и мене цала да погълне,
 Та да не са върна на мое-та земе."
 Па гу пита Юда и гу праши: 1435
 "Е бре, кралю, фейска кралю!
 Какъ ми фодишь на суха бунаре,
 Борба да се боришь сусь сура ламие,
 Та да куртолисашъ Сада крале той побратима,
 Дека ти е срела нишанлие 1440
 Шо си усрелева сура ламие?
 Безъ срела какъ ша си се борба боришь?
 "Ниту срела имамъ, Юду, ниту сабе;
 Сабе ми е на дома устанала;
 Лу сусь сила борба ша се боре. 1445
 Мольба ти се моле, Юду:
 Да ми дадешъ тое срела нишанлие,
 Шо га доржишь афъ десна-та рока;
 Туку борба да си надборе,
 Па си земи срела афъ роката; 1450
 Да се бранишь борба да се бориш."
 Та му Юда мольба услуше,
 Подаде му срела нишанлие.
 Дуръ тога ми шетна рибна коне,
 Та утиде дуръ на суха бунаре, 1455
 Та се рукна и подрукна:
 "Я излези утъ бунаро, сура ламию!
 Борба двата да се бориме."
 Какъ ми чула сура ламие,
 Зафучела, заечила дуръ се земе потресла!
 Та излезе утъ суха бунаре. 1460
 Сада крале не излева,
 Ламие гу цала погълнала!
 Та се борба боретъ три недели,
 Дуръ тога ми искара фейска крале срела нишанлие, 1465
 Та си усрели ламие афъ сорце-ту,
 Паднала ми насредъ поле,
 Утмалъ душе продумала:
 "Утъ Богъ нашла, кралю, Юда срелувита,
 Шо ти даде срела нишанлие, 1470
 Та ма усрели афъ сорце-ту афъ джигеро."
 Сова рече не отрече,
 Искара си фейска крале потайну-ту ношче,
 Та си разпра ламие на сорце-ту,
 Дано си е Сада крале още жюву! 1475
 Той си билу още жюву,
 Та излелу утъ куремо цалу как си билу!
 Пригърна си, цалуна си фейска крале,
 Чи си гу куртолиса утъ сура ламие.
 Та си фъркна Сада крале да си фърка, 1480
 Фейска крале шетна коне низ поле-ту,
 Та ми утидоха на тие дървене,

Де ги чекатъ ду две моми. Малка мома как си виде Сада крале, Слезе си ми утъ коне Лестувица, Пригърна гу, цалуна гу, Па ми шетатъ коне низъ поле-ту; Сада крале си ми фърка. Стигнали се вече на Талатинска земе. Фейска крале не ми фоди на Талатинска земе, Чи ми се е мощне забавилу: Закара си ду негуве първе либе, Та утиде на негува си фейска земе. И Сада крале си закара първе либе, Та утиде афъ Талатина града. Талатинска крале си гу чека на капии, Как си виде Сада крале негува сина, Пригърна гу, цалуна гу, Цалуна си и негуву първе либе; Първе либе мощне си бендиса: Утъ лику й грее ясну сонце! В' гръди й е ясна месечина! В' скути й се дребни звезди! Коса й е ду земе-та! Та заправи Талатинска крале силна свадба, На свадба си калеса седемдесе крале, Та ги гости и ги пои малу-млогу Малу-млогу три недели, Дуръ хми се е вече дудеелу. Излела е на трапеза ду млада невеста, Та си рока цалуна на седемдесе крале; Какъ ми фоди сонце грее! Седемдесе крале дарба си га подариха, Та си утидоха кой на земе, кой на море. Устана си Сада крале млада зете, Та си либи ду негуву първе либе. Мощне ми е силувиту, духувиту, Заптисалу сичка земе дуръ и море. Родилу ми десетъ сина, десетъ керки, Та ми заселили пуста земе запустена. Утъ Богъ нашел Турцка крале, Шо заправи силна ойске, Та заптиса сичка земе дуръ и море; Заптиса ми и Талатинска земе, Сада крале си стару погубилу, Негуву първе либе стара заробилу, Изметъ да му чини, Да му бави мъжки деца. Не се знае вече шо станали, Лу хми песна устаналу, Да се помни чи се били силувити духувити. Утъ Бога здраве, од мене песна.	1485
	1490
	1495
	1500
	1505
	1510
	1515
	1520
	1525
	1530

VIII. Пакъ женидба на Талатинска крале но инакво.

Талатина крале замина си ду белъ Дунавъ,
Иска да ми фоди пу сичка-та земе,
Да си тера, мори, либе спроти негу.
Та ми яха огнена кучие,
Си га карат ду три Юди Самуили: 5
Колку си е кучие огнена,
Уть Юди си още пламень фърка,
Лу кого стигне гу погурева,
Та си бива као църна главне!
Та ми фоди Талатина крале пу сичката земе, 10
Ела либе нема де да найде!
Па си фоди дуръ му са е вече дудеелу,
На Юди си вели утговори:
"Мари, Юди, ду три Самуили!
Какъ сте фодили пу земе-та, 15
Не ли сте видели краљска керка,
Краљска керка шо приличе на мене,
Да си ми боде първе либе,
Кой га види на мене да завиди,
Чи си имам гюзель либе, 20
Шо га нема нийде пу земе-та."
"Е бре, Талатине кралю!
Кога бехме още млади и по-малки,
Наше сестра падна болна да лежи,
Та ми лежа цали три години. 25
Нее си й изметъ чинехме,
Саде понуда не е зевала,
Терала е вода уть край земе,
Де си има студень кладнець;
Ела ступанъ има люта змие, 30
Не си дава никой уть вода да пие;
Аку си гу на кладнець найде,
Фърле си гу понуда на малки-те змии.
Не сме хтели нее да идеме на край земе,
Ела на е сестра люту заклела; 35
Аку не й донесеме вода ут край земе,
Нийде нейде да се не свартиме,
Да фодиме пу земе-та као луди и завени!
Какъ си чухме сестрина люта клетва,
Утидохме на край земе на студень кладнець, 40
Де си беше и люта змие;
Лу какъ на виде глава си замаха,
Кани ни се да на погуби.
Нее си се чудумъ чудиме шо да правиме,
Какъ да земеме вода уть студен кладнець, 45
Да утнесеме на нашета сестра.
Де си запе пиле соколову:
"Мари Юди, ду три сестри!
Шо стоите тука и се чудите?
Идите си на крайну-ту море, 50
Там' си има дару дафинову;
Да чекнете вейка уть даро-ту,

С' вейка змие да ударите,
 Та ша се умае и ша заспие;
 Тога си точите вода уть студенъ кладнецъ." 55
 Та утидохме на крайну-ту море.
 Найдохме си дару дафинову,
 Та си чекнахме вейка уть даро-ту,
 С' вейка си змие ударихме,
 Та се ума и си падна на земе-та. 60
 Дуръ тога си вода наточихме,
 Та си навървихме да си фодиме на наше-та земе,
 На наше-та сестра понуда да дадеме.
 Вървехме малку шо повървехме,
 Се качихме горе на планина-та, 65
 Де истица ду белъ Дунавъ.
 На край Дунавъ имаше кральски сарае,
 Афъ техъ си седи Ситска кралица,
 Шо си съди на сичку-ту поле.
 Тия си има керка дюнягюзеллийка, 70
 Шо га нема нийде на дюне-та:
 Уть лику й греетъ деветъ сонца!
 Афъ гръди й свети ясна месечина!
 В' скути й се дребни звезди!
 Коса й е ду земе-та, 75
 Хемъ си свети као елмазъ камень!
 Кога си излезе уть майчина худае,
 Да се бани на студни-те кладнеци,
 Шо се магли низ поле-ту,
 Си ги гони на небе-ту, 80
 Та си свети на неина земе!
 Нее, Талатине, га сме видели,
 Тя си бива за тое първе либе.
 Ела има пуста сура ламие,
 Та не дава да се жени ниту майка, 85
 Ниту майка, ниту керка;
 Си ги чува никой при техъ да не фоди,
 Лу кой иде назадъ се не враща;
 Люту на сорцету гу наранева,
 и гу фърле аф морету на риби-те." 90
 Как ми чу Талатине крале,
 Мощне му се сорце наранилу,
 На Юди си вели утговори:
 "Яз ша ида, Юди, на Ситската земе:
 Или таму младу да си погина, 95
 Или да си зема керка на Ситска кралица."
 Сова рече не отрече,
 Си ми тръгна огнена кучие,
 Да си иде на Ситска-та земе.
 Юди си му не дават да иде: 100
 "Седи, кралю, не ми фоди,
 Сички таму ша загинеме!"
 Той им мольба не слуше,
 Си кара кучие и ми фоди,
 Вече наблизиха ду Ситску-ту поле; 105
 Юди ми се мощне уплашени,

Па си му се мольба молеть:
 "Седи, кралю, не ми фоди на Ситску-ту поле,
 Чи ша таму младу да погинешь!
 Тамамъ седемдесе крале са погинали, 110
 Диле ти не ша погинешь!
 Саму Крали Марку са е куртолисалъ.
 Той си има срела отровита,
 Шо га зелъ утъ люта ламие,
 Шо излегла на Талатинска земе. 115
 Пуста Ситска ламие усрелила седемдесе крале,
 Най-узадъ ми фоди Крали Марку,
 Афъ рока си доржи срела отровита,
 И си гласумъ рука на ламие:
 "Назадъ, назадъ, пуста ламию!
 Чи ша си та на сорце-ту осреле."
 Как си виде ламие срела отровита,
 Потресе се, мощне се уплашила,
 Та си падна на земе-та утпрешъ Крали Марка,
 Па си му се мольба моли, 125
 Да си тури срела аф пазуфи,
 Немой нее млада да погуби,
 Да устане Ситска земе пуста затгустена;
 Мольба му се моли и му путь дава да заmine.
 Та си замина саму Крали Марку, 130
 И утиде на негува си гулема града.
 Негу, кралю, да повикашъ на ардам на помощи,
 Той ша си усрели сава пуста ламие,
 И ша земешъ керка на Ситска кралица;
 Я' Крали Марку као по-старъ, 135
 Ша си земе Ситска кралица,
 Да му бодe първе либе."
 Уплаши се Талатине крале,
 Та си тръгна назадъ огнена кучие,
 И утиде на негува си Талатинска земе. 140
 Още утъ кучие не е слегалъ,
 Си ми рука ду негува башъ китипинъ,
 Та му вели утговори:
 "Е бре, китипине, башъ китипине!
 Земи си бела книга и капка мурекепа, 145
 Та си пиши бела книга на Крали Марка,
 Бела книга църну писму,
 На книга да му пишешъ:
 Млогу здраве, Крали Марку, утъ Талатинска крале!
 Мольба ти се моли, 150
 Аманъ ти чини дуръ ду земе,
 да си земешъ тоe срела отровита,
 Та да дойдеш тука дуръ при негу,
 Има нещю да ти каже;
 Аку дойдешъ, братъ ша си та фати, 155
 Па аку не дойдешъ, първъ душманинъ ша та има.
 Две години има шо му чини едно добро,
 Шо утрепа пуста сура ламие,
 Шо излезе на наше-га земе;
 Сега ша му чинишъ и другу добро. 160

Сова пиши и ми книга донеси,
 Да си прате дурь ду негу ду младу татарче."
 Та си писа башъ китипинъ бела книга,
 Бела книга църну писму,
 Утнесе гу дурь на крале 165
 И той пармакъ да си удри.
 Гледа крале бела книга,
 Бела книга църну писму,
 Гледа си гу и си рони дребни солзи,
 Па си се и на Бога мольба моли: 170
 "Ой, Боже ле, мили Боже!
 Я' пусни си, Боже, на Крали Марка ум и разумъ,
 Лу какъ ша си види сава книга,
 Да си яхне бърза коне,
 Та да дойде тука дурь при мене, 175
 Да си виде шо си прави."
 Мольба си се Богу моли
 И си рука ду младу татарче,
 Та му дава бела книга аф роки-те,
 И му вели утговори: 180
 "Е бре, мое младу татарче!
 Немой седи, немой стои:
 Слезе си ми долу афъ ехура,
 Та си закарай мое бърза коне;
 Яхни коне и си иди аф Търнува града, 185
 Да си найдешъ Крали Марка,
 Нему да си дадешъ бела книга,
 Бела книга църну писму:
 Джюхапъ да му дадешъ, да си дойде тука при мене,
 Джюхапъ утъ негу па да земешъ; 190
 Шо ша ти каже мене да си кажешъ."
 Та си яхна младу татарче кралювата бърза коне,
 Дурь да яхне Талатинска земе изминалу,
 Дурь да седне харну на седло-ту,
 Си утиде на Търнува града. 195
 Там' си найде Крали Марка,
 Чи вечере сусъ стара си майка.
 Как си виде Крали Марку ду младу татарче,
 Хрипна утъ вечере утъ трапези,
 Та утиде да дучека младу татарче. 200
 Сама майка му устанала на трапези.
 Та му вели Марку утговори:
 "Добре дошло, младу татарче!
 Шо хаберъ носишъ утъ Талатинска земе?
 Шо ми прави Талатина крале?" 205
 "Добре та найдохъ, Крали Марку!
 Нищу хаберъ не ти носе утъ Талатинска земе,
 Лу ти носе бела книга,
 Бела книга църну писму:
 Талатине крале на госте та кани, 210
 Да си дойдешъ да та види."
 Та му даде бела книга,
 Бела книга църну писму.
 Зе си Крали Марку бела книга,

Та га пее и се смее.	215
Па си кани младу татарче на трапеза, Да вечере с негу сладки манджи, И да пие руйну вину тригодишну. Ядоха си и си пиха малу-млогу, Малу-млогу две недели.	220
Татарче иска да си иде, Та си тера джюхапъ утъ Крали Марка; Дали ша дойде или неша? "Ша си дойда, татарче, от да не дойда: Талатине крале ми е първъ побратимъ."	225
Та си рука Марку башъ изметчие, Та му вели утговори: "Е бре, изметчию, мои веранъ слуга! Искарай ми утъ ехура бързата коне, Шо си фърка као пиле на небе-ту;	230
Наседли гу сусъ златну седло, Наюзди гу сусъ сребрена юзда: Назоби гу седемдесе ока бела пшеница, И гу напои седемдесе ока руйну вину; Колку си е фъркатъ	235
Още толку да си фърка низъ Талатинска земе, Кой ма види да завиди." Наседли гу изметчие наюзди гу Сусъ златну седло, сусъ сребрена юзда, И гу назоби, напои;	240
Назоби гу седемдесе ока бела пшеница, Напои гу седемдесе ока руйну вину; Та не може бърза коне на ноги да стои, Иска да си фоди да си фърка: Утмалъ гу вързали на железна халка,	245
Дуръ да Марку се наготви. На майка си Марку вели утговори: "Я' отключи, мале, шарени съндуци, Та искарай мое башъ руху, Шо е ушиену с голу злату сарманлие,	250
Да се премене, мале, да се нареде, Чи ша ида на Талатинска земе; Талатине крале си ма кани на гозба, Канилъ си е сите крале и бануве. Искарай си и моета отровита срела,	255
Нещу на путь да не пате: Аку си ма срещне Юда Самуила, Сусъ срела нее да си надборе." Та утключи майка му шарени съндъци, Искара му сарманлие рухгу,	260
Даде си му и срела отровита. Премени се Марку нареди се, Па си пита майка: "Кажу, мале, дали си самъ юнакъ?" "Юнакъ си, сину, надъ юнаци!	265
Дано намдаръ да излезешъ на кральска трапеза, Сите крале да пофалетъ тое стара майка, Шо си е родила сакавъ юнакъ на земе-та."	

Та си яхна Марку бързата коне,
Дуръ да яхне утмалъ гу е дудоржалъ, 270
Какъ ми фъркна пу небету.
Не се виде де утиде!
Младу татарче дуръ да си яхне бърза-та коне,
Марку утиде на Талатинска земе.
Талатине крале гу е чекалъ на башъ дервене, 275
Какъ гу виде лику му се засмее.
Та си слезе утъ огнена кучие,
И цалуна Марка на око-гу.
Марку си гу пита и гу праши:
"Кажы, кралю, шо ма терашъ? 280
Дуръ не си ти изметъ свърше,
Не си флевамаъ афъ Талатина града."
"Исфодихъ си, Марку, сита земе,
Да си терамаъ либе спроти мене,
Ела либе не си найдохъ. 285
Дуръ утидохъ на висока планина,
Де истица ду белъ Дунавъ,
Та си тече низ Ситску-ту поле.
Ду белъ Дунавъ си има кралъски сарае,
Афъ техъ седи Ситска кралица; 290
Тя си има керка дюнѣгюзеллийка,
Шо га нема нийде на дюне-та:
Утъ лику й греетъ деветъ сонца!
Афъ гръди й свети ясна месечина!
В' скути й се дребни звезди! 295
Коса й е ду земе-та!
Хемъ си свети као елмазъ каменъ!
Тя си бива за мое първе либе.
Ела има пуста сура ламие,
Та не дава да се жени ниту майка, 300
Ниту майка, ниту керка;
Си ги чува никой при техъ да не фоди;
Лу кой иде назадъ се не враща,
Мольба ти се, Марку, моле,
Да си идешъ на Ситска земе, 305
С' тое отровита срела да усрелишъ пуста ламие,
Та да идеме афъ Ситски сарае.
Ти да земешъ Ситска кралица,
А яз да си зема неината гюзел керка."
Крали Марку ни постоя, ни почека, 310
Лу си копна бърза коне,
Та утиде на Ситска земе;
С' негу фоди и Талатине крале.
Лу утиде на Ситски сарае, 315
Рукна Марку гласумъ се подрукна:
"Лу де да си, сура ламию, тука да си!
С' тебе борба ша се боре."
Още рече Марку не отрече,
Подаде се утъ гората сура ламие;
Какъ си виде Марка си забега! 320
Марку си се не почуди,
Ам' си фърли отровита срела,

Та га усрели люту афъ сорце-ту.
 Утмалъ душе си продума:
 "Утъ Богъ нашель, Крали Марку! 325
 Шо ма усрели още млада и зелена."
 Сова рече и си душе даде.
 Дуръ тога си утидоха аф Ситски сарае,
 Де си найдоха Ситска кралица,
 Чи си вика и си плаче. 330
 „Немой викай, кралице, немой плачешъ!
 Дусега си била пуста запустена,
 Утсега ша си башъ кралица на земе-та:
 Ти ша бодешъ първе либе на Крали Марка,
 Я' тое-та керка ша си бode 335
 Първе либе на Талатинска крале."
 Как ми чула Ситска кралица,
 Мощне ми се зарадува,
 Та ги гости и ги пои три месеци време,
 Чи е Марку усрелил сура ламие. 340
 Вече искатъ да си фодетъ,
 Крали Марку си закара Ситска кралица,
 Га уткара на Търнува града,
 Та направи силна свадба,
 Свадба е траяла три недели. 345
 Я' Талатине крале си устана на Ситска земе,
 Там' си прави силна свадба.
 Та скалеса сите крале на свадба-та,
 Си калеса и Крали Марка;
 Та ги гости и ги пои три месеци; 350
 Дуръ тога се свадба расипала.
 Седемдесе крале искатъ да си фодетъ,
 Излегла е млада булька,
 Да им рока цалуе,
 Утъ лику й греет деветъ сонца! 355
 В' гръди й свети ясна месечина!
 В' скути й се дребни звезди!
 Коса й е ду земе-та!
 Хемъ си свети као елмазъ камень!
 Сички крале си се чудетъ за неина гиздавина; 360
 Секи си е дарба дари пу туваръ алтане.
 Та се свадба вече расипала.
 Талатине крале си запписа и Ситска земе!
 Утъ Талатинска земе си дукара сите млади,
 Та си тие заселиха Ситска земе, 365
 И посеха Ситску поле все пшеница .
 Уттамъ е излегла пшеница пу-сичка-та земе!
 Уттога е устаналу и песна да се пее,
 утъ Бога зраве, утъ мене песна.

IX. Женидба на Талатина крале со керка на Китическа крале.

Талатина краля иска шедба да се шета,
 Шедба да са шета, любу да си тера;
 Нийде си гу любу не харесува.

Та ми исходи утъ край на край земя-га,
 Ми утиде и на Китическу широку поле; 5
 Тамъ си имаше ду стара града,
 Талатина иска в' града да си флезе.
 Белки таму люблю си найде,
 Любу що да си е спроти негу!
 Той си през гулями порти флява, 10
 Гулями порти му са затвареть,
 Не му даватъ в' градо да си флезе.
 Чудиль са е Талатина що да прави,
 Що да прави що да стори?
 На ум си са науми да си копне бърза коня, 15
 Да гу копне високи дуваре да прихрипне,
 На Китическа столнина да си иде,
 Чи си таму има моми най-убави;
 Белки и той мома си хареса,
 Чи му са е вейке ергенлакъ дудялу. 20
 Та си копна бърза коня,
 Коня си са мъчи високи дуваре да прихрипне,
 Ел' си не може не да утстъпне.
 Разеди са Талатина краля,
 Та си обзе ду негува длега камшика, 25
 Бърза коня да си бия,
 Високи дуваре да си прихрипне:
 Той гу бия коня си сълзи рони,
 На Талатина си вяли говори:
 "Що ма, Талатине, мой ступане, бияш? 30
 Язъ си имамъ юнасту надъ коне-ту,
 Кога си с' мои криля фъркнехъ,
 Дуръ на синю небе си хрипкахъ,
 Ами сега що да праве?
 На Китическа града на връхъ дуваре-ту 35
 Си седеть ду две Юди Самувили,
 Тие си ми не даватъ,
 Ду високи дуваре да си прехрипна:
 Едната си ми очи заблескува
 Со нехини ду две слънчовити очи, 40
 Друга-та си в' рьки тищи златни сряли,
 С' тяхъ са мъчи да ма усрели."
 Подрукна са Талатина краля:
 "Ой вия, ду две Юди Самувили!
 Язъ братъ да ви самъ вия мои сестри, 45
 Лю си излезите утпрешъ меня,
 Да ва виде да ма видите;
 Та немой си моя коня запирайте:
 Язи или в' градо ща си фляза,
 Или утъ желба ща си умра, 50
 Чи ми са е вейке ергенлакъ дудял:
 Може тука да си има мома спроти меня?"
 Речь-та още не отрече,
 Две Юди си утпрешъ негу излязоха,
 Утъ образъ хми ясну слънце грееше! 55
 Низъ челу хми звязди трепераха!
 Коса хми са пу земя влачеше!

Лю какъ си ги виде Талатина краля,
 На нег' си вяли ютговори:
 "Лю таква мома да си найда, 60
 Та ща заборе сички мои мъки,
 Що сам теглилъ кога сам земя шеталь,
 Да си терамъ мома спроти меня."
 Юди си му велеть и говореть:
 "Ой ти, Талатине, млада краля! 65
 Да си флезешъ в' тоя стара града,
 Ща си найдешъ мома още по-убава!
 Китически краль си има една керка,
 Една керка що я на дюня нема,
 Ел' си в' негува сарае има чешма варувита, 70
 Що си е уть мермер исдялана,
 Вода хи е студна кату дибела леда;
 Лю кой си уть тая вода пия,
 Бива кату конь що е най-фъркат!
 На чешма си излява ду люта змия, 75
 Люта змия с' две глави с' две опашки,
 Та не дава никой вода да си пия,
 Ниту на чешма да си иде;
 Лю кой иде слябъ си бива!"
 Краль си е искараль ду млада теляла, 80
 Да си личи низъ стара града:
 "Лю кой юнакъ са наемне да убия тая змия,
 Той ща земе кральска мома;
 Я' кой не ще може змия да убия,
 Негу на змия ща си фърлетъ, 85
 Курбанъ тия да гу изяде."
 Ти си, Талатине, юнак надъ юнаци,
 Лю какъ ще чуешъ млада тияляла,
 Чи си така низъ стара града личи,
 Ща си идешъ змия да погубишъ; 90
 Ел' си толку юнасту немаш.
 Аку хи глава присечешъ,
 Намясту две ща хи излязатъ!
 Аку хи опашка присечешъ,
 Намясту хи четри ща излязатъ; 95
 Та тебя младу ща си фърлетъ,
 Курбанъ змия да та изяде.
 Затова си нее порти заторихме,
 И тоя бърза коня си запираме,
 Немой ти в' стара града да си флезешъ, 100
 И в' негу младу още да погинешъ.
 Нее с' той си татку бяхме знайни,
 Та си тебя пожелихме,
 И си дойдохме да ти кажеме;
 Та аку си себя не желишъ, 105
 Флези в' градо мома да си терашъ."
 Талатина краля как си Юди дучу,
 Хми вяли ютговори:
 "Братъ да ви сам, Юди,
 Братъ да ви самъ сестри да ва имамъ, 110
 Лю да си ми вярну кажете,

Какъ да си обия тая люта змия,
Та да си зема тая кральска керка,
Чи ми са е вейке ергенлакъ дудял;
Сичка земя сам исфодилъ, 115
Мома спроти меня не си найдохъ;
В' стара града мома спроти меня има;
Или тая мома ща си зема,
Или тука младу ща си погина;
Какъ самъ ут моя кральщина излялъ, 120
Тъй на кральщина не са вращамъ."
Юди си му вялетъ и говореть:
"Е бре, Талатине, млада краля!
Малку си си на години,
Я' си имашъ умувита глава; 125
С' насъ са братъ побрати,
Та ни сърце усрели;
Нее вярну ща ти кажеме,
Какъ да си тая люта змия убияшъ,
Лю и ти насъ дарба да даришъ. 130
Кога през порти с' невяста заминешъ,
Да си рукнешъ и да си подрукнеш:
Чуete ли, ду две Юди, мои сестри!
Лю де да сте тук' да сте;
Моя люблю тенка дарба да ва дари, 135
Тенка дарба купринена махрама,
Шо си га я сама на разбой клала.
Закълни са на тоя Бога и на тоя майка,
Чи това ща сторишъ,
Кога през тези порти поминешъ, 140
Силна свадба малку да запрееш
И насъ дарба да си даришъ."
Талатина краля клетва са закле,
Люта клетва на негува Бога
И на негува стара майка: 145
"Аку, вяли, свадба не си запремъ,
Невяста вазе дарба да си дари,
Моя Бога младу да си ма погуби;
Моя стара майка да си ма не дучека."
Юди си му велеть и говореть: 150
"Е бре, кралю, кога идешъ на варувита чешма,
Тая люта змия да убияшъ,
Да са соблечешъ голъ голнетичек,
Какъ си утъ майка паднал;
Саму земи тоя отрувита срела, 155
Та кога си при змия идешъ,
Немой змия пу глави да удришъ,
Ниту пу глави, ниту пу опашки;
Лю си гледай да я усрелишъ в' сред сърце-ту;
Лю как ще си я на сърце усрелишъ, 160
Тя ща са фърли ф' вода варувита;
Лю ти да не хи дадешъ,
Да са умия ф' вода варувита,
Чи ща си сърце излекува,
Та тога тебя младу ща погуби; 165

Лю я грабни та я уть земя фърли,
Земя ща са расзине та ща си я погълне;
Тога ти кральска мома ща си земешъ.
Яхни сега тоя бърза коня,
Та си ходи скору змия да убияшъ. 170
Лю гледай, що са си фтаксал да не забуришъ!"
Талатина краля яхна ду негува бърза коня,
Та утиде при Китическа краля,
Му вяли ютговори;
"Язи, кралю, на змия дохакъ ща си дойда, 175
Лю си искамъ да ми дадешъ тоя керка,
Да си биде моя първу люблю."
Краля си му вяли ютговори:
"Гледай, млада кралю, змия да погубишъ,
Та яз моя керка ща ти дамъ 180
Да си биде тоя първу люблю;
Лю аку не си змия погубишъ,
Тебя на змия ща си фърлимъ,
Курбанъ тя да си та земе."
Талатина краля ни постоя, ни почака, 185
Са соблече голъ голнетичакъ,
Какъ си бе уть майка падналъ;
Си зе и негува отрувита сряла,
Та си утиде на чешма варувита.
Още уть далеку на сърце си змия усрели, 190
Не хи даде баремъ да са помърда,
За седемъ опашки си я грабна,
Та я фърли уть високу на земя-та,
Земя си са расзина и си змия погълна!
Как си виде Китическа краля ду негуву юнасту, 195
Облече гу с' дрехи голи сарманлии,
И си кладе тиялъ да личи низъ стара града,
Чи той свадба ща устори;
Да са собератъ малки и гулями,
Негува керка да си испратетъ. 200
Та са собраха маки и гулями,
Излязоха да испратетъ кральска керка.
Извадиха млада невяста:
Уть образъ хи угрялу ясну слънце!
На раму хи има месечина! 205
На челу хи дребни звязди!
Вейке дойдоха ду високи порти.
Прирукна са Талатина млада краля:
"Ой вие, сестри, ду две Юди Самувили!
Каде да сте да ми дойдете, 210
Да си видите моя първу люблю,
И да си ва тенка дарба дари,
Тенка дарба купринена махрама."
Лю гу чуха Юди и си дойдоха.
На невяста си дувакъ уткриха, 215
Да си видетъ нехинуту бялу лику:
Как уткрихга куприненъ дувакъ,
Уть образъ хи угря ясну слънце!
На Талатина си вялетъ и говоретъ:

"Ой ти, Талатине, млада кралю! 220
 Любу ти е млогу убаву!"
 Тога вяли Талатина краля:
 "Ой ти, любу, първу любу,
 Искарар си ду две купринени махрами,
 Да си даришъ мои сестри Самувили." 225
 Искара си ду две купринени махрами,
 Та си дари ду негуви-те сестри;
 Юди си я дариха пу десетъ алтане,
 И хи вялетъ и говореть:
 "Лю на що кладешъ тези алтане, 230
 Сичку алтане да си бива!
 Тога си Талатина краля на негува земя утиде,
 Та устори силна свадба.
 Това е Талатина краля усториль,
 И е устанала да му са пяе тая пясна.

Х. Бой на Талатине крале со Сура Ламие уть Рична Земя.

Талатине, млади кралю!
 Талатинска земя са е запустила,
 Сега има малу млогу,
 Малу млогу две години,
 Уть какъ си излява пуста сура ламия 5
 Изъ Рична земя широка.
 Седемъ глави има сасъ три опашки!
 Сите ниви подробява,
 сите жита поява.
 Шо е младу не дава презъ таму да помине. 10
 Сичку поля вейке испоеде,
 Нема вейке що да яди,
 Си дупря и ду Турна града.
 Уть вънъ градо на порти седи,
 Не уставе да замине ниту стару, ниту младу; 15
 Ниту мъжку, ниту женску.
 Чудеть си су Турици що да праветь?
 Чекать белки си су ламия дигне,
 На другу мясту да си иде.
 Година время помина 20
 Ламия не си става,
 Лю си по-люта бива.
 Кога сасъ уста свирка свирне,
 Цала града потресува!
 Турици не можаха вейке да си теглетъ: 25
 Ни на поля можать да излязатъ,
 Ни уть чешми вода да наточеть.
 Сички, велеть, да излязат да я гонятъ,
 Кой сасъ сряла, кой сасъ праща;
 Белки можать да я утепать, 30
 Турна града да куртолисать.
 Чакали су да си дойде день Куледувъ день,
 Сите людя да су соберать,
 Мольба Богу да су молять

Дано града той да куртолиса. 35
 Месец время помина
 И Куледувъ день си дойде.
 Сите людя у църква су собраха,
 Мольба Богу зеха да су молятъ,
 Дано града той да куртолиса. 40
 Уть църква навървиха при сура ламии,
 Кой сасъ сряла, кой сасъ праща;
 Борба си су бориха тамамъ три дни и три нощи,
 Сура ламия сите ги надбори.
 Кату гладан волк фафъ бюлюка флезе, 45
 Та си грабна десеть моми все на отбуръ;
 Седми-те моми уть едночъ погълна,
 Кату да погълна седем яребици,
 Я' три-те си върза за три-те опашки,
 Да ги има за южина за накуска. 50
 Сите Турици назадъ забягаха,
 Да не и тяхъ накуска устори.
 Сура ламия уста си расзина,
 Кога ги расзина земя су потресе,
 Та им вяли ютговори: 55
 Глас й бяше кату люта гърмавица,
 "Ой граждани, ой Туричане!
 Немой бягайте, немой търчите,
 Язи си вейке куремъ позаситих,
 На меня ми стигатъ сяки день пу десеть моми, 60
 Пу десеть моми и юнаци;
 Уть тука сетне таинъ ке гу имамъ,
 Сяки день пу десеть моми да си грабемъ,
 Дури редъ не дойде и ду ваше млада краля,
 И негу накуска да гу осторе! 65
 Тога вейке ке си бягамъ уть ваше града,
 И ке си ида на Рична земя широка."
 Сите людя уть страхъ треска су затресоха!
 Утидоха на кральски сарая,
 На краля си велеть и говореть: 70
 "Ой ля кралю Талатине кралю!
 Сура ламия не можахме да надборимъ!
 Уть назе си грабна десеть моми все на отбуръ:
 Седми-те ги уть едночъ погълна,
 Кату да погълна седем яребици; 75
 Я три-те си върза за трите опашки,
 Да ги има за южина за накуска.
 Сите нея забягахме.
 Тя си уста расзина,
 Та ни вяли ютговори: 80
 "Ой граждани, ой Туричане!
 Немой бягайте, немой търчите!
 Язи си вейке куремъ позаситихъ;
 На меня ми стигатъ сяки день пу десеть моми,
 Пу десеть моми и юнаци; 85
 Уть тука сетне таинъ ке гу имамъ,
 Сяки день пу десеть моми да си грабемъ,
 Дури редъ не дойде и ду ваше млада краля,

И негу накуска да гу осторе!
 Тога вейке ке си бягамъ ут ваше града, 90
 И ке си ида на Рична земя широка.
 Гледай, кралю, Турна града да куртолисашъ.
 Пуста ламия ке гу пусту запусти."
 Талатина краля мощне млогу су нажели,
 Що да прави не знаеше? 95
 Падна боланъ да лежи.
 Лежалъ ми е тамамъ месецъ.
 Сяки день ми слуше цвижба и викове:
 Кой си керка увикува!
 Кой си синъ уплакува! 100
 Дуръ му су е вейке дудеялу.
 Халаикъ си прати да му рука стара майка,
 Утъ нея прошка да си земе.
 Та да иде сасъ ламия борба да су бори;
 Или града да си куртолиса, 105
 Или той млада да погине.
 Халаикъ си рука стара негува майка:
 "Ела, краля си та рука,
 Има нящу да ти каже."
 Стара му майка зе да вика, зе да плаче; 110
 Стори й са чи е краля млогу боланъ,
 Млогу боланъ ще да умре.
 Са запади да гу види,
 Дуръ да худая утори,
 Душе хи дур на гърлу дойде! 115
 Ега да види що ке види:
 Краля си утъ потстеля станалъ,
 Си надява руху сарманлия,
 Фафъ ръки си държи седемъ сряли позлатени,
 Утъ тяхъ си грядетъ седемъ сонца незаходни! 120
 Ду негу стои ду длега музрака;
 Какъ ги виде стара му майка,
 Цала су потресе,
 Лику хи поцърня, пожелтя,
 Ръки хи су затресоха, 125
 Утмал душе приговори:
 "Добро утру ти, Талатине кралю,
 Талатине кралю, мое милу сину!
 Що си, сину, надявашъ руху сарманлия,
 В' ръки си държишъ седем сряли позлатени, 130
 Утъ кои си грядетъ седемъ сонца незаходни!
 Що ду тебя стой ду длега музрака!
 С' когу искашъ да су бияшъ?"
 „Даль ти Богъ добро, стара маля!
 Сасъ сура ламия искамъ да су боре. 135
 Или язи нея да надборе,
 Наше града да куртолисамъ,
 Или тия меня млада да погуби,
 Не мога вейке да си слушемъ цвижби и викове;
 Кой керка да увикува, 140
 Кой син да уплакува!"
 "Немой, сину, насрещ' ламия излявай.

Сите людя су изляли да я гонеть,
 Та не можаха да я надбореть,
 Дила тина самъ ке я надборишь; 145
 Тия тебя цала ке погълне!
 Тоя майка уть желба ке си умре."
 "Молчи, молчи, маля, не та слушемъ!
 Яз ке ида с' нея борба да су боре;
 Саму прошка да ми дадешъ, 150
 Аку си ма ламия борба надбори,
 Тоя прошка да си имамъ,
 Немой Хару ф' моря да ма удави."
 "Прошка ке ти дадем, сину;
 Лю си малку тука почекай, 155
 Дуръ да отворе подземни келаре,
 Да искарамъ таткува ти огнена музрака,
 Шо му гу даде стара Рична краля,
 С' негу тина можешъ да надборишь сура ламия;
 Саму гледай ф' първа глава да я ударишь, 160
 Та ке хи са сичка снага запали;
 Синь пламень уть нея ке излява,
 Та ке са уть зоръ фърли фафъ гуляму езеру,
 Белки оганъ си загаси;
 Уть езеру нема вейке да излезе." 165
 "Скору, маля, искарай таткува ми огнена музрака,
 Да си види ламия що юнакъ самъ на земя-та!
 Чи тия су и на меня канила,
 Дуръ и меня накуска не устори,
 Тога вейке ке си бяга уть наше града." 170
 Майка му си утори подземни келаре,
 Кога искара огнена музрака,
 Сите людя су потресоха!
 Да не града погури.
 Та гу даде на милна си сина, 175
 На милна си сина Талатина краля:
 "Земи, сину, огнена музрака!
 Давам си ти и майчина прошка,
 Та ми фоди скору при сура ламия,
 Чи си время вейке дойде, 180
 Да си грабне десетъ моми все на отбур;
 Барямъ тях да куртолисаш,
 Немой вейке цвижби да слушеме."
 Талатина крале тиялъ тури
 Да личи низъ Турна града: 185
 "Лю кой иска сиир да си гледа,
 Да излезе утвънъ града на башъ капия,
 Дека седи сура ламия,
 Таму язи с' нея борба ке су боре."
 Та ми сички излягоха сииръ да си гледать, 190
 Що ке прави тахна млада краля:
 Дали борба ке надбори?
 Или младъ ке си погине?
 Сура ламия на порти лежеше,
 Седемъ глави бя каде града расзинала, 195
 Да погълне седемъ моми все на отбуръ;

Опашки бя развързала
 Да си вързе ду три моми;
 Да ги има за южина за накуска.
 Талатина краля още ду ламия не приближилъ, 200
 Мощне яце су подрукна:
 "Ламия, сура ламия!
 На бяла пуляна излези,
 Нее с' тебя борба да су бориме:
 Или язи тебя борба да надборе, 205
 Или ти меня млада да поядишъ,
 Чи су вейке тоету не трае,
 Искашъ града да запустишъ;
 Сите моми и юнаци да поядишъ,
 На сетнина дуръ и меня! 210
 Та тога вейке да си идешъ."
 Лю какъ чу пуста сура ламия,
 Чи си иде Талатина краля,
 С' нея борба да су бори,
 Налюти са мощне, разеди са; 215
 Очи кату месечина каде негу извуртя,
 Уста си кату пещъ расзина,
 Да си негу жювъ погълне.
 Талатина краля ни постоя,
 Ни постоя, ни почака, 220
 Лю си фърли огнена музрака,
 Та удари сура ламия фафъ първа глава;
 Лю що я удари,
 Сичка снага хи су запали;
 Синь пламень утъ нея зе да плахте; 225
 Та су фърли фафъ гуляму езеру,
 Белки оганъ хи загасне.
 Утмалъ душе приговори:
 "Утъ Богъ да найдешъ, Талатине кралю!
 С' тоя юнасту ти меня не надбори! 230
 Утъ Богъ да найде тоя стара майка,
 Що ти даде таткува ти огнена музрака,
 Що му гу даде мой срика Рична краля."
 Това рече не отрече,
 Нема вейке утъ езеру да излезе. 235
 Сички людя Талатина фалба пофалиха,
 Чи си ламия надбори,
 Та си града куртолиса.
 Това чуду е направил Талатина краля!
 И е устаналу пясна да са пея, 240
 Утъ Бога зравя, утъ меня пясна.

XI. Рожение Орфеево.

Ой ти, Боже, мили Боже!
 Що си, Боже толку чудувиту?!
 Месець има шо си чуду чинилъ,
 Та се сита земе дуръ потресла!
 Сега па си чуду правишъ. 5

Родила се мома на земе-та гюзеллийка,
 Що га нема нийде на дюне-та;
 Та ниту майка има, ниту татку,
 Пуста устанала афъ средъ гора,
 Що си била Ламийска земе поламена. 10
 Та ми седе аф гората малу млогу,
 Малу млогу три месеци.
 Дуръ се вече Вишню Бога за нега дусети,
 Та си прати ду два Дефа афъ гора-та,
 Да си видетъ шо ми чини малка мома, 15
 Да л' е жива ил умрела?
 Какъ ми слеватъ ду два Дефа на земета,
 Чуду ми станалу долу на поле-ту.
 Сонце си угреелу ясну яснувиту,
 Да си свети на два Дефа, 20
 Да но си ми найдатъ малка мома афъ гора-та.
 Лу ми слели ду два Дефа на земе-та,
 Найдоха си малка мома афъ гората,
 Чи си плаче, чи си вика;
 Майка тера биска да й даде: 25
 Татку тера вода да си я напои.
 Ниту майка има, ниту татку!
 Татку й си беше първа крале на Ламийска земе,
 Сила духувита има афъ сорце-ту,
 Та се бие сусъ гори и сусъ планини! 30
 Де му наумъ дойде мисла се намисли,
 Да заптиса и сова море широку;
 Та си хрипна аф морету на дъну-ту,
 Да се бие дженкъ да чини сусъ море-ту.
 Ела Господъ каиль не се чиниль, 35
 Да се бие дженкъ да чини и с' море-ту,
 Та си му обзе сила духувита;
 Си ми бодe као другите на сорце-ту,
 Та устана афъ море-ту на дъну-ту,
 Утъ де вече не излезе. 40
 Я негуву първе либе си гу чека,
 Да излезе утъ море-ту на земе-та;
 Чека си гу малу млогу,
 Малу млогу три години,
 Па гу нема да си дойде! 45
 Цикна, викна да си плаче:
 "Ой ти, Боже, Вишню Боже!
 Шо си стори, Боже, ти сусъ мене!
 Нема вече либе да си виде,
 Млада си самъ още шо ша праве?" 50
 Какъ ми плаче сонце га дучулу,
 Та ми се навелу утъ небе-ту,
 Да си види кой ми плаче на земе-та.
 Ега да види шо да види!
 Млада булька ми се шета низъ гора-та, 55
 Та си роки кърши и си солзи рони,
 Какъ се шета ут лику й сонце грее!
 Лу га виде сонце мощне га бендиса,
 Та си слезе утъ небе-ту на земе-та,

Да си либи млада буљка шо си плаче; 60
 Чи Господъ каилъ не се чинилъ,
 Млада буљка да се качи висе дуръ на небе;
 Чи не била малка мома као Дефка,
 Да си чини изметъ дуръ на Бога.
 Та си ми се сфоди сонце сусъ млада буљка, 65
 Лу се сфодилу затруднела.
 Дойде вече време да си роди,
 Та си роди мома гюзеллийка,
 Шо га нема нийде на земета!
 Утъ Богъ нашла пуста сура ламие, 70
 Зоби кърцна на млада буљка,
 Зоби кърцна люту й се закаркала,
 Чи ша си га фърлй афъ темна зандана,
 Тамъ да си й кости изпогниетъ,
 Чи се сфодила сусъ ясну-ту сонце. 75
 Млада буљка мощне ми се уплашила утъ сура ламие,
 Та се фърли афъ море-ту на дъну-ту;
 "Шо ша ми гниетъ кости афъ темна зандана,
 Нека ми се снага бане афъ море-ту."
 Дутога се били ламии на земе-та, 80
 Утъ тога се вече афъ море-ту.
 Малка мома си устана запустена афъ гора-та,
 Нема никой да я види.
 Дуръ на Бога си се нажелилу, натяжилу,
 Та си прати ду два Дефа утъ небе-ту, 85
 Да си идатъ долу на земе-та афъ гора-та;
 Аку си е малка мома жива афъ гора-та,
 Да га зематъ на небе-ту да си га дукаратъ,
 Да си седи аф сончеви ясни сарае,
 Та да чини изметъ дуръ на Бога. 90
 Та га зели ду два Дефа на небе-ту.
 Малка мома си седи афъ сончеви сарае,
 Па си изметъ чини дуръ на Бога.
 Още мома месецъ не седела на небо-ту,
 Гласъ се слуше дуръ на небе утъ земе-та, 95
 Ринда крале си ми плаче, си ми вика,
 Чи си чеду нема утъ сорце-ту,
 Да си му засели пуста земе запустена.
 Та се мольба дуръ на Бога моли:
 "Ой ти, Боже, Вишню Боже! 100
 Я дай си ми, Боже, чеду утъ сорце-ту;
 Кога си гу гледамъ афъ сарае афъ худае,
 Сорце да ми се радува,
 Чи си имамъ чеду утъ сорце-ту;
 Та ша си засели мое пуста земе запустена." 105
 Та и Богъ си му мольба услуше;
 Наетъ чини чеду да му даде,
 Да засели негува пуста земе запустена.
 Ела Ринда крале си е стару устарелу,
 Коса му е вече побелела као бела снега; 110
 Та си нема либе на потстеле,
 С' либе на потстеле да се сфоди,
 Та да си роди чеду утъ сорце-ту.

Та се Господь чудумь чуди,
 Какъ да си му чеду даде уть сорце-ту? 115
 Чуди ми се тамамъ три месеци,
 Па не може на умь да се науми,
 На умь да се науми мисла да се смисли.
 Какъ се чуди три месеци си забурилу,
 Чи си му се Ринда крале мольба моли, 120
 Да му даде чеду уть сорце-ту.
 Чека си ми Ринда крале тамамъ три месеци,
 Дано си му Господь чеду даде ут сорце-ту;
 Чека си ми па си чеду нема!
 Та си му се нажелилу натъжилу, 125
 Писна, викна гласумь да си плаче:
 "Ой ти, Боже, Вишну Боже!
 Шо самъ, Боже, грехъ чинилу;
 Та не си ми мольба слушешъ,
 Да ми дадешъ чеду уть сорце-ту; 130
 Да си засели мое земе пуста запустена;
 Аку си ми, Боже, молба услушешъ,
 Да си ми дадешъ чеду уть сорце-ту,
 Да си засели мое земе пуста запустена,
 Хемъ да си ми изметъ чини на стару време, 135
 Тешка курбанъ на земе-та ша ти коле:
 Ша си флезу утре още рану афъ бахчету,
 Де си пасатъ и си пилетъ пилци фъркувити,
 Та ша фате деветъ пуйки църнувити,
 Курбанъ ша ги коле дуръ на тебе, 140
 Чи си ми си даль чеду уть сорце-ту,
 На стару време изметъ да ми чини,
 Хемъ да си засели мое земе пуста запустена."
 Какъ се мольба моли дуръ на Бога,
 Заикна се уть сорце-ту та си ми заплака. 145
 Не може на ноги вече да си стои,
 Та си легна на златна потстеле,
 Да си почине малку да поспие,
 Чи си му се очи солзувити затегнали.
 Та си думиле вече дуръ на Бога, 150
 И Богъ каиль не се чиниль,
 Да си нема Ринда крале чеду от сорце-ту.
 Та се чудумь чуди що да прави,
 Що да прави шо да стори!
 Де му на умь дойде, 155
 Та си прати ду два Дефа,
 Да си идатъ дуръ при сонце-ту афъ сарае;
 Уть сонце-ту изимъ да си тератъ,
 Да имъ даде малка мома бележита,
 Да га пратетъ долу на земе-та, 160
 Да си боду керка дуръ на Ринда крале;
 Чи си чеду нема уть сорце-ту,
 Хемъ си либе нема да се сфоди,
 Та да си роди чеду уть сорце-ту!
 Та ми утидоха ду два Дефа при сонце-ту афъ сарае. 165
 Сонце си ми още спие,
 Та гу будетъ ду два Дефа:

"Стани, стани, сончице, немой спиешъ!
 Ду тебе на прати Вишню Бога,
 Да та питаме изимъ да ти тераме, 170
 Да си дадешъ малка мома бележита,
 Да га пратиме долу на земе-та,
 Да си бодe керка дуръ на Ринда крале;
 Чи си чеду нема уть сорце-ту.
 Хемъ си либе нема да се своди, 175
 Та да си роди чеду уть сорце-ту!
 И уть мене, ду два Дефа, изимъ има.
 Земите га, пратите га долу на земе-та,
 Нека си ми бодe керка дуръ на Ринда крале;
 И на негу изметъ да си чини, 180
 Та и мене немой да уставе."
 Та си зеха ду два Дефа малка мома афъ роките,
 Та си слевать долу на земе-та,
 Праву идать дуръ при Ринда крале;
 Си ми флевать дуръ афъ негува златна худае, 185
 Де си спие Ринда крале мощне желувиту.
 Чекали гу да си стане тамамъ три дни,
 Ела си ми спие као умаяну!
 Ниту глава си замахува,
 Ниту око си подига, 190
 да си види кой е душел аф худае.
 Не ми чекать вече ду два Дефа,
 Фъркнаха си висе дуръ на небе,
 Да си чинать изметъ дуръ на Бога.
 Малка мома си устана аф худае, 195
 Та си чека още три дни,
 Да си стане Ринда крале;
 Чекала гу па не си ми става!
 Малка мома си гу буди:
 "Стани, тате, немой спиешъ! 200
 Да си видишъ тое чеду уть сорце-ту,
 Шо ти прати Вишню Бога уть небе-ту,
 Да ти чини изметъ на стару време;
 Хемъ да си засели тое земе пуста запустена."
 Дуръ тога си Ринда крале глава замаха, 205
 Око си подигна понависе,
 Та си виде малка мома ду негува керка,
 Шо му пратиль Вишню Бога уть небе-ту:
 Уть лику й ясну сонце грее!
 В' гръди й е ясна месечина! 210
 В' скути й се дребни звезди!
 Облечена си е с' златна дреха позлатена!
 Дуръ тога си му се сорце нарадува,
 Чи си има чеду уть сорце-ту.
 Та си слезе долу афъ бухче-ту, 215
 Де си пасать и си пилетъ пилци фъркувити;
 Та си фати деветъ пуйки църнувита,
 Курбанъ ги закла дуръ на Вишню Бога,
 Чи му даде чеду уть сорце-ту,
 Та си курбанъ утиде дуръ на Бога, 220
 И Богъ си бендисаль негува курбане,

Та си наетъ чини да му даде бележита мнука, Той да си му засели пуста земе запустена. Па си пита Вишню Бога ясну сонце и гу праши: "Я' кажи ми, ясну сонце:	225
Какъ си греешь долу на земе-та, Не ли виде нейде Юдинска млада крале? Той ша бode първе либе на тоета керка. С' нея да се сфоди утре още рану пред зорница, Лу да ми се сфоди ша затруднее,	230
Та ша роди бележиту дете нишанлие, Шо ша ми засели сита земе запустена." "Ой ти, Боже, Вишну Боже! Днеска си гу видехъ на негува земе, Какъ се шеташе низъ широку поле,	235
Та си тераше либе спроти негу, Ела либе спроти негу не си найде." Още рече сонце не отрече, Де си иде малка мома дуръ на небе, Криле нема па си фърка на облаци;	240
Още при сонце ни утишла, Сонце си й вели утговори: "Мари моме, малка моме! Немой фъркай висе дуръ на небе, Туку си ми слези долу на земе-та,	245
Та си иди на Юдинска земе, Да си терашъ либе спроти тебе. Либе има спроти тебе на Юдинска земе, Юдинска крале си е младу гюзеллийче, Та си тера либе спроти негу,	250
Ела либе нема на негува земе; Туку да си види тебе, Чи си мощне гюзеллийка, Шо та нема нийде на земе-та, Ша си та бендиса, ша си та залиби.	255
Туку да не си се сфодишь на църна година, Чи ша ти е рожба халувита; Лу да си се сфодишь на бела година, На бела година на Сурва-та дене, Кога си се Юди аф езеру банетъ,	260
И си пеетъ гласувита песна: ""Ой ти, Боже, Сурва Боже! Дай ни, Боже, сура сурувита година, Лу де фодиме злату да си гледаме, Дуръ и златни канати афъ пещери да имаме,	265
Со златни канати руйну вину да си пиеме; Та и тебе, Боже, фальба да си фалиме, Чи ми седишь дуръ на небе, Та ми чинишь чуда долу на земе-та."" Аку ми се сфодишь, Горску Юду, на църна година,	270
Кога ми се Юди църни поцърнели, Си ми носетъ църна махрама на глава-та, Рожба ша си ти е мощне халувита. Па аку си родишь тое дете бележиту, Кога си ми порасне да се жени,	275

Ша си иде дуръ на Морна крале либе да си тера.
 Таму ша си има либе спроти негу,
 Ела си ми има ду три змии,
 Шо си иматъ криле фъркувити,
 Та си чуват ду три кральски керки, 280
 Шо ги нема нийде на дюне-та.
 Как ша видетъ тое сина бележита,
 Младу ша си гу погубетъ,
 Та нема вече да гу видишъ,
 И ти утъ жельба млада и зелена ша погинешъ. 285
 Па аку си се сфодишъ на бела година,
 Кога ми се Юди афъ езеру банетъ,
 Не ша ти е рожба халувита,
 Туку ша си родишъ малку дете бележиту,
 Шо ша си гу нема нийде на дюне-та. 290
 Ша порасте малку дуръ порасне.
 Шедба ша се шета пу земе-та,
 Да си тера либе спроти негу;
 Та ша иде дуръ на Морна крале,
 Да си тера ду негувата наймалка керка, 295
 Шо га нема нийде на дюне-та;
 Ду три змии не ша си гу младу погубетъ,
 Туку той ша си ги надбори;
 Ша си хми искара дуръ джигеро утъ куремо,
 Та ша си закара малка мома дюнягюзеллийка." 300
 Още рече сонце не отрече,
 Блесна си ми висе на небе-ту,
 Да си грее да си свети долу на земе-та.
 Я' малка мома Горска Юда не ми фоди на небе-ту,
 Туку си ми слева долу на земе-та, 305
 Та утиде дуръ на Юдинска земе,
 Де ми гледа ду млада Юдинска крале,
 Чи се шета пу широку поле,
 Та си тера либе спроти негу;
 Ела либе нема да си найде! 310
 Как гу виде Юда, мощне гу бендиса.
 Не ми фоди вече пу облаци,
 Туку слезе долу дуръ на земе,
 Та си утиде при Юдинска крале,
 Пригърна гу, цалуна гу, 315
 Па му вели утговори:
 "Ти ша ми си, кралю, първе либе!"
 И крале га мощне бендиса.
 Заправи ми силна свадба,
 На свадба си кани седемдесе крале, 320
 Да си гозба гости, руйну вину да ги пои,
 Чи си найде либе спроти негу.
 Свадба иска да си прави на негува земе;
 Ела Юда каиль не се чини,
 Свадба да си прави на негува земе, 325
 Лу си иска свадба да си прави на неина земе:
 "Имамъ татку, кралю, мощне старувити!
 Керка си сам на Ринда крале,
 Нема кой изметъ да му чини,

Та ма чека да си ида. 330
 Мольба ти се, кралю, моле,
 Силна свадба да си правишъ на таткува земе,
 И на татку сорце да му се радува,
 Чи си има млада зете гюзеллие."
 Та й крале мольба услуше. 335
 Яхна си ми Юдна коне бележита,
 Що си фърка као пиле пу море-гу;
 Фърка си ми и негуву първе либе;
 С' техъ си фодетъ и седемдесе крале.
 Та си утидоха дуръ при Ринда крале. 340
 Той си спие на златна потстеле.
 Горска Юда си гу буди:
 "Стани, тате, немой спиешъ!
 Стани да си видишъ тое млада зете,
 Да л' си бива да си ми е първе либе? 345
 Аку бива, мольба ти се моле
 Да заправишъ силна свадба,
 Гозба да си гостишъ седемдесе крале;
 Гозба да ги гостишъ, вину да ги поишъ,
 Чи се тебе стара сайдисали, 350
 Та се дошли дуръ на тое земе."
 Ринда крале си ми стана уть потстеле,
 Очи му се мощне сонувити,
 Не може да си види млада зете; 355
 Вода си потера уть малка мома,
 Да си умие сонувити очи.
 Па тога да си види млада зете.
 Малка мома вода му донесе,
 Лу си уми сонувити очи, 360
 Погледна си да си види млада зете;
 Лу гу виде, мощне гу бендиса:
 "Бива, керку, да си ти е първе либе!
 И ти ми си дюнягюзеллийка,
 И той си е дюнягюзеллийче, 365
 Шо гу нема нийде на земета."
 Та си ми заправи Ринда крале силна свадба,
 Гозба да си гости седемдесе крале,
 Гозба да ги гости, вину да ги пои,
 Чи си гу се стара сайдисали; 370
 Та се дошли дуръ на негува земе.
 Та си свадба траела малу млогу,
 Малу млогу три месеци.
 Дуръ хми се е вече дудеелу,
 Искать да си фодетъ дуръ на техна-та земе. 375
 Та си ми излезе млада булька,
 Рока да си хми цалуе:
 Уть лику й ясну сонце грее!
 В' гръди й е ясна месечина!
 В' скути й се дребни звезди!
 Облечена си е с' златна дреха позлатена! 380
 Седемдесе крале мощне га се бендисали;
 Юда си хми рока цалуна,
 Я' тие си га дарба даретъ,

Кой сусъ злату, кой сусъ сребру;
 Па си ми утидоха седемдесе крале. 385
 Самъ устана Юдинска крале при Ринда крале,
 Да си либи ду негуву първе либе.
 Ела си е година църна поцърнена;
 Юди си ми носетъ църни махрами на глава-та,
 Та си чекатъ да си дойде бела година, 390
 Да се сфодетъ на бела година на Сурва-та дене,
 Кога си се Юди афъ езеру банетъ,
 Да не си е рожба халувита.
 Чекали се малу млогу три месеци;
 Още нема да си дойде бела година, 395
 Та имъ се е вече дудеелу.
 Дуръ и Ринда крале му се дудеелу,
 Зоръ ми прави на керка си Горска Юда,
 Да не си ми чека бела година,
 Туку да се сфоди с' първе либе, 400
 Та да си роди малку дете бележиту;
 Да си му засели пуста земе запустена.
 Зоръ й прави мольба й се моли.
 Тя си му мольба не слуше,
 Туку си ми чека бела година; 405
 Та тога да се сфоди с' първе либе.
 Ринда крале й се люту заканилу:
 Още два дни да си чека,
 Па аку не се сфоди с' първе либе,
 Ша си га затори афъ темна зандана, 410
 Де ми лежи сура ламие,
 Тамъ да си й кости изпогниет!
 На Юда се нажелилу, натъжилу,
 Та си флезе афъ неина фуде;
 Соблече си ясна дреха с' злату позлатена, 415
 Тури си я афъ шарена ковчега,
 Та си метна на главата църна махрама,
 Па си ми утиде на суха бунаре,
 На суха бунаре близу ду езеру,
 Утъ татку си да се крие, 420
 Дуръ да си ми дойде бела година;
 Та да си се сфоди с' първе либе.
 Та ми седи аф бунаро тамамъ три месеца,
 Не ми знае дал' си дойде бела година.
 Де си дойдоха Юди афъ езеру, 425
 Фърлили си църна махрама утъ глава-та,
 Та се бане банетъ афъ езеру,
 И си пеетъ гласувита песна:
 "Ой ти, Боже, Сурва Боже!
 Дай ни, Боже, сура сурувита година, 430
 Лу де си фодиме злату да си гледаме;
 Дуръ и златни канати афъ пещери да имаме,
 Со златни канати руйну вину да си пиеме,
 Та и тебе, Боже, фальба да си фалиме,
 Чи ми седишъ дуръ на небе, 435
 та ми чинишъ чуда дуръ на земе-та."
 Как ми чула Горска Юда песна гласувита,

Дусети се чи си душла бела година;
 Излезе ми уть суха бунаре,
 Та си ми утиде дурь при татку аф сарае; 440
 Утключи си ду шарена ковчега,
 Соблече си църна махрама уть глава-та,
 Та си облече ясна дреха с' злату позлатена;
 Па си утиде афь худае дурь при либе.
 Либе си й спие мощне кахърену, 445
 Кахърь си ми има дурь на сорце-ту,
 Чи му либе загиналу,
 Нема вече да га види!
 Та си легна Юда на потстеле.
 Сусь рока гу буди, 450
 Со уста си му дума дума:
 „Стани, либе, немой спиеш!
 Чи е вече бела година настигнала;
 Немой си ми вече спиешь саму самичку." 455
 Утмалъ душе си продума:
 "Кой ма буди, кой ми дума?
 Поболе да си спие на потстеле,
 Та да ни ми е сорце наранену,
 Чи ми либе забегалу, загиналу!"
 "Стани, стани, кралю, немой спиешь! 460
 Тое либе не е бегалу, не е загиналу,
 Стой си ду тое потстеле."
 Дурь тога му се сорце зарадува,
 Та си стана уть златна потстеле.
 Как си виде ду негуву първе либе, 465
 Пригърна га, цалуна га,
 Па га пита и га праши:
 "Де си ми бе, либе, толку време?
 Та си ми си сорце наранила."
 "Немой питай, кралю, немой праши! 470
 Чекала сам да си дойде бела година,
 Та тога с' тебе да се сфоде,
 Да си роде малку дете бележиту;
 Чи ми ясну сонце казалу и зарьчелу:
 Да не си се сфоде с' тебе на църна година, 475
 Кога ми се Юди църни поцърнели,
 Си ми носеть църна махрама на глава-та;
 Чи ша ми е рожба мощне халувита.
 Сега вече настанала бела година,
 Бела година Сурва-та дене, 480
 Та си дойдохь дурь при тебе на потстеле,
 Да се сфоде с тебе, дете да си роде."
 Та се сфоди крале с' Горска Юда,
 Туку си се сфоди затруднела.
 Какь га гледа Ринда крале мощне се радува, 485
 Ми ша си има бележита мнука;
 Той ша си му засели пуста земе запустена.
 Трудна била три месеци,
 На четвърти рожба си й дойде.
 Та си роди малку дете бележиту, 490
 Свирка доржи аф десна си рока!

И дете бележиту и свирка бележита!
 Дете си ми има криле пудъ мишица!
 Хемъ си му е коса с' злату позлатена:
 Гласъ му ечи дуръ на висе небе! 495
 Лу ми падналу утъ майка си,
 Гласувита песна си запелу;
 Песна му се слуше дуръ на висе небе!
 Собрали се свите пилци афъ сарае,
 Да си слушетъ гласувита песна; 500
 Утъ шо била гласувита дуръ се пилци умаяли!
 Не ми фъркатъ, не ми бегатъ утъ сарае,
 Лу си стоетъ та си слушетъ гласувита песна.
 Дуръ си ми е малку дете песна биттисалу,
 Тога ми се пилци утмаяли та си фъркатъ. 505
 И дете билу бележиту и свирка бележита!
 Как ми засвири свирка бележита!
 Гласъ си ечи дуръ на висе небе!
 Шо си били пилци и зверщини афъ планина,
 Сите ми се чудумъ чудетъ, 510
 Де си свири свирка бележита!
 Сите си ми фодетъ дуръ при малку дете,
 Да си слушетъ ду негува свирка бележита.
 И шо си ми били пилци овчевити,
 И тие души афъ сарае дуръ при дете, 515
 Та ми лежетъ као умаяни низъ широки дори.
 Малку дете свирка си утъ рока не уставе,
 Па си ми засвири песна хорувита.
 Как си ми свири планини играетъ!
 Дуръ тога су и пилци проиграли. 520
 Излела е на дивана ду негува майка,
 Да си гледа, сиир да си чини,
 Как си свири малку дете свирка бележита,
 Та си игратъ и планини дуръ и пилци!
 Сиир ми гледала тамамъ три недели, 525
 На нишу ашикъ не ми стана,
 Лу ашикъ ми стана на пилци овчевити,
 Чи се голи бели питумити:
 Иска да ги има афъ сарае,
 Немой вече афъ гора да идатъ. 530
 Та се мольба моли дуръ на Бога:
 "Ой ти, Боже, мили Боже!
 Мольба ти се, Боже, моле:
 Какъ ми даде дете бележиту утъ сорце-ту,
 Шо ми свири свирка бележита, 535
 Та си собира сите пилци да си слушетъ,
 Дуръ и планини хору си играетъ;
 Остори си, Боже, оц' едно чуду на земе-та,
 Как ми свири малку дете свирка бележита,
 Душли ми се афъ сарае пилци овчевити, 540
 Шо си ми се голи бели питумити;
 И тие души свирка да си слушетъ,
 Та ми лежетъ пу широки дори као умаяни.
 Излела самъ на висе дивана,
 И язъ да си гледамъ, сииръ да си чинамъ; 545

Та самъ гледала тамамъ три недели.
 Па на нищу ашикъ не си станахъ,
 Лу си ашикъ станахъ на пилци овчевити,
 Чи се голи бели питумити,
 Та си искамъ да ги имамъ се афъ сарае, 550
 Немой вече афъ гора да си идатъ.
 Та ти се, Боже, молба моле,
 Да си ги заприешъ афъ мое сарае,
 Да ги гледамъ сорце да ми се радува.
 Аку си ми, Боже, молба услушешъ, 555
 Курбанъ ша ти коле деветъ пуйки църнувити,
 Шо ги има татку афъ бахче-ту."
 Де га дучу Вишну Бога утъ небе-ту,
 Та си й мольба услуше.
 На сонце си вели угговори: 560
 "Ой ти, сончице, ясну сончице!
 Утре още рану да си блеснешъ на небе-ту,
 Та да греешъ на земе-та люту налютену;
 Сите пилци шо се афъ сарае да си идатъ
 Кой афъ гора, кой афъ море; 565
 Пилци овчевити немой да си идатъ,
 Лу да си ми седетъ афъ кральски сарае,
 Чи е тое керка ашикъ станала за техъ;
 Оти си се голи бели питумити.
 Тамамъ три месеци да си греешъ люту налютену, 570
 Дуръ да си устанатъ пилци овчевити афъ сарае:
 Тие си се уът тоите ясни зари мощне боетъ,
 Та ша ми се криетъ афъ подземни сарае,
 Та не ша си фодетъ вече на планина,
 Лу ша ми устанатъ афъ сарае на поле-ту." 575
 Още рече Вишну Бога не отрече,
 Сонце си ми изгреелу на небету,
 Та си грее долу на земе-та люту налютену;
 Не ми дава никой на поле-ту да си иде.
 И на малку дете вече му се свирка дудеела, 580
 Та си ми устави свирка афъ худае;
 Дуръ тога си биска забизалу утъ майка си.
 Я' шо били пилци умаяни,
 Дуръ тога ми се утмаяли и фъркнали
 кой афъ гора, кой афъ море; 585
 Пилци овчевити устанали на широки дори;
 Лу да си ми навърветъ да си идатъ,
 Ясну сонце си изгрева мощне налютену.
 Та не им дава да си фодетъ на планина;
 И тие се утъ сонцету мощне боетъ, 590
 та си ми се криет афъ подземни келаре;
 Крили ми се тамамъ три месеци,
 Дуръ ми са се вече научили афъ сарае:
 Не си фодетъ вече на планина,
 Лу си фодетъ на полету та си паша пасатъ, 595
 Па дуфодатъ афъ сарае дуръ при малку дете.
 Какъ ги гледа Горска Юда мощне се радува,
 Та си флезе афъ таткуву бахче,
 Па си фати деветъ пуйки църнувити,

Курбан си ги коле дуръ на Вишню Бога, 600
Чи си й е мольба услушелъ,
Та се устанали афъ сарае пилци овчевити:
Курбанъ си й утиде висе дуръ на небе,
Дуръ и сонце курбанъ си бендисалу;
Та си грее долу на земе-та. 605
Дуръ е вече лету застигналу,
Сите пилци овчевити затруднели,
Та си родили агне сугаруву,
Та си агне-та биска бизаеъ.
Какъ ги гледа Горска Юда се радува, 610
На умъ си й дойде и тия да бизае,
Какъ бизала млеку мощне гу бендисала!
Та си дуи млеку утъ овци щерици,
Та ми дава и на татку и на либе.
И тие гу мощне бендисали, 615
Та си фальба фалетъ Горска Юда,
Чи тия ми искараля млеку на земе-та,
Да си ядатъ люде млеку,
Па и нега да си фалетъ.
Дуръ тога ми вече Горска Юда седнала при либе, 620
Та си бизае малку дете афъ роките.
Какъ си гледа Ринда крале малка мнука,
Сорце му се мощне радува,
Та си кани седемдесе крале,
Да си дойдатъ на негува пуста земе запустена, 625
Тешка гозба да ги гости,
Руйну вину да ги пои,
Чи си има малка мнука бележита,
Шо гу нема нийде на доне-та;
Та ша му засели пуста земе запустена. 630
Та си дойдоха седемдесе крале на негува земе.
Ринда крале гозба си ги гости,
Руйну вину си ги пои,
Я' Горска Юда си ги гости млеку овчевиту.
Седемдесетъ крале си ми фальба фалет Горска Юда, 635
Чи ми искараля млеку на земе-та,
Шо си ми гу не зналу ни стару ни младу!
Та се гозба гостили тамамъ три недели,
Дуръ хми се е вече дудеелу.
Искать вече да си фодетъ на земе-та, 640
Па си искать да си видетъ малку дете бележиту.
Та излезе малку дете утъ майчина худае,
И си флезе афъ худае де си бежа седемдесе крале.
Какъ гу гледатъ седемдесе крале ми се чудетъ,
Шо е толку бележиту нишанлие: 645
Свирка си доржи афъ десна-та рока!
Криле има пудъ мишница!
Хемъ си му е коса со злату позлатена!
Гласъ му ечи дуръ на висе небе!
Та ми запе малку дете песна гласувита, 650
И ми засвири свирка хорувита,
Гласъ ми ечи дуръ на висе небе!
Та ми хору заиграли планини дуръ и гори!

Я' шо ми се пилци си ми фъркатъ афъ сарае,
 Та си слушетъ песна гласувита; 655
 Фъркатъ шо ми фъркатъ афъ сарае,
 Па си падатъ као умаяни на земета!
 И седемдесе крале мощне се шанландисали,
 Не ми седетъ, не ми стоетъ ни на ноги,
 Лу си игратъ хору на кралъска трапеза; 660
 Си играли малу млогу три недели,
 Дуръ се вече уморили!
 Ела малку дете не се уморева,
 Не уставе свирка утъ рока-та!
 Как ми видели Горска Юда, 665
 Чи се крале мощне уморили,
 Па не можетъ да си седнатъ на земе-та,
 Чи ги свирка гласувита не уставе.
 На малку дете си се мольба моли:
 "Е бре, сину, мили сину! 670
 Я' остави си, сину, свирка утъ роката,
 Чи седемдесе крале мощне се се уморили."
 Дуръ тога си дете свирка устави,
 И седемдесе крале на трапеза ми седнали.
 Ела малку дете не ми седи на трапеза, 675
 Лу си иска да си фъркне,
 Та да иде vise дуръ на небе,
 Фальба да си фали Вишну Бога,
 Чи ми се е породилу бележиту на земе-та!
 Утмалъ гу е майка му дудоржела: 680
 "Седи, сину, не ми фоди,
 Дуръ да си ти седемдесе крале лепу име туретъ,
 Па тога си фоди дека искашъ."
 Та ми постоелу малку дете,
 Дуръ да си му туретъ лепу име седемдесе крале. 685
 Та му се турили седемдесе крале лепу име,
 Лепу име Уфренъ юнакъ,
 Чи ша ми е свирелжие на земе-та.
 Хемъ ша фърка као Рену пиле на небе-ту,
 Да си свири, фальба да си фали дуръ и Бога. 690
 Лу си му турили седемдесе крале лепу име,
 Си ми фъркна та утиде на небету.
 Тамъ си ми седелу тамамъ три години,
 Фальба си фалилу Вишну Бога,
 Чи се породилу бележиту на земе-та! 695
 Та ми седе на небету дуръ си вече порасналу.
 Време дойде да се жени,
 Та си слезе долу на земе-та дуръ при майка.
 Майка найде, татку нема!
 Татку му бегалъ на негува земе, 700
 Да си съди на негуви Юди Самуили;
 Чи на Уфренъ юнакъ мощне каскандисалъ:
 "Утъ кучка родену мое земе ша зароби,
 Та ша бодe първа крале на земе-та!"
 Той бегалъ, либе му не бегала, 705
 Чи татку й е мощне устарелу,
 Нема кой изметъ да му чини.

Туку си залибила Янска крале,
 Той ми седи аф неини сарае,
 Та си Уфренъ има другу татку. 710
 Лу ми дойде Уфренъ афъ сарае дуръ при татку,
 Утъ майка си прошка тера,
 Прощка да му даде да се шета пу земе-та,
 Да си тера първе либе спроти негу,
 Чи ми иска вече да се жени. 715
 "Шетай ми се, сину, от да не ми се шеташъ.
 Белки си найдешъ либе спроти тебе?"
 Та ми фъркна да се шета пу земе-та.
 Та ми се шеталу тамамъ две години,
 Дуръ си исфодилу сита земе, 720
 Па не си найде либе спроти негу.
 Та се върна назадъ дуръ при майка.
 Натъжену билу мощне, нажелену,
 Още афъ худае не ми флелу,
 На дивана падна болну да ми лежи, 725
 Болну лежи ша умрие.
 Никому си не казува шо си има афъ сорце-ту,
 Дуръ утиде майка да гу пита:
 "Кажы, сину, шо ми имашъ аф сорце-ту?
 Та ми болну лежишъ ша умриешъ." 730
 "Нищу немамъ, мале, афъ сорце-ту,
 Лу си самъ натъжену мощне, нажелену,
 Чи се шедба шетахъ пу сита земе,
 Па не си найдохъ либе спроти мене!
 Белки, мале, знаешъ нейде либе спроти мене?" 735
 "За сова ли, сину, ти кахъръ берешъ!
 Либе има спроти тебе дуръ на Морна земе,
 Морна крале си има ду три керки гюзеллийки,
 Шо си е наймалка-та нема друга као нега!
 Тя си бива да си ти е първе либе. 740
 Ела на Морна земе си има ду три змии,
 Шо си иматъ криле фъркувити,
 Та си чуватъ ду три кральски керки;
 Лу кой си иде на Морна земе,
 Да си тера кральска керка, 745
 Назадъ си се не враца,
 Змии си гу младу погубеватъ.
 Мене ми е ясну сонце казалу,
 Чи ти ша си надборишъ ду три змии,
 Ша си хми искарашъ дуръ джигеро утъ куремо! 750
 Та ша си закарашъ малка мома дюнягюзеллийка.
 Лу да идешъ, сину, на Морна земе,
 Ша си найдешъ либе спроти тебе;
 Туку да си гледашъ со свирка змии да умаешъ,
 Да не си та младу погубеть." 755
 Лу ми чулу Уфренъ юнакъ,
 Чи си има либе спроти негу на Морна земе,
 Станалу си праву на ноги-те,
 Та си засвири свирка бележита,
 Да му се малку сорце зарадува; 760
 Та ми свири малу млогу,

Малу млогу тамамъ три недели. Вече иска да си иде дуръ на Морна земе, Да си тера либе спроти негу; Па утъ майка си прошка тера:	765
"Нека ти е просту, сине, и утъ мене! Лу се чувай утъ три змии, Да не си та младу погубеть." Та си искара ду неини златни криле, Искара си ут поесо и златну-ту ношче,	770
Та му вели утговори; "Земи, сину, и мои златни криле! Кога си закарашъ тое първе либе, Да й туришъ криле пудъ мишница, И тя с' тебе да си фърка,	775
Да не си ва стигнатъ ду три змии. Земи, сину, и моету златну ношче! Аку си ва ду три змии стигнатъ, С' ношче да си хми искарашъ дуръ джигеро утъ куремо! Лу ми гледай свирка да не оставишъ:	780
С' десна рока свирка да си свиришъ, Я с' лева рока либе да си доржишъ, Да не си я грабнатъ ду три змии." Та ми зе Уфренъ златни криле и златну-ту ношче, Па си фъркна да си иде дуръ на Морна земе.	785
Та ми фърка шо ми фърка, Де си дойде дуръ на Морна земе. Още афъ сарае не ми флелу, Запе си ми песна гласувита, Засвири си свирка хорувита,	790
Дуръ и поле хору заигралу, Люле ми се као люлька! Дуръ да си ми флезе афъ кральски сарае, Ду три змии се мощне умаяли; Умая ми се и Морна крале,	795
Та ми лежетъ као мертви на земе-та! Та ми флезе Уфренъ афъ женска худае, Де ми седеть ду три кральски моми, И трите се дюнягюзеллийки, Я шо си е наймалка-та мома Росида,	800
Утъ лику й грее ясну сонце! В' гръди й е ясна месечина! В' скути й се дребни звезди! Коса й е ду земе-та! Кога дума бисеръ блюва!	805
Мощне си е гюзелъ на земе-та! Какъ га виде Уфренъ мощне га бендиса; И Росида си Уфрена бендиса: "Ету юнакъ, вели, за мене! Утъ Бог да найде Харापине крале,	810
Шо си ма е малка още залибилу; Лу да не си е тука Харापине крале, Ша залибе Уфренъ юнакъ свирелжие." Сова рече Росида не отрече, Зарони си дребни солзи.	815

Па ми Уфренъ засвири песна хорувита,
 Та ми се играли ду три моми;
 Играли се малу млогу три недели,
 Дуръ хми се е вече дудеелу.
 И на Уфренъ се вече дудеелу, 820
 Иска вече да си фоди на негува земе,
 Лу си гледа да закара мома Росида;
 Ела чи га не уставиъ ду две сестри.
 Та си ми засвири Уфренъ песна шо умава,
 Та се мощне умаяли ду три змии; 825
 Умаяли ми се и два крале;
 Ду две сестри не се умаяли,
 Лу си гледатъ Уфренъ юнакъ свирелжие.
 Па се чудумъ чуди Уфренъ шо да прави,
 Шо да прави шо да стори: 830
 Какъ да си закара мома Росида.
 Де му наумъ дойде,
 Та гу фати с' лева рока за роката,
 Тури си й златни криле пудъ мишница,
 Я с' десна си рока свири свирка бележита; 835
 Та си фъркна да си иде на негува земе.
 Утъ Богъ нашли ду две сестри,
 На мома Росида мощне каскандисали;
 Качили се горе на дивана,
 На Харапине крале велетъ и говоретъ: 840
 "Е бре, кралю, Харапине кралю!
 Шо ми седишъ, кралю, шо ми стоишъ?
 Тое либе е бегалу!
 Залибила друга крале свирелжие,
 Шо ми свири свирка бележита; 845
 Кога си ми засвири свирка бележита,
 Дуръ и поле си играе!"
 Какъ ми чу Харапине крале,
 Мощне ми се разедилу, налютилу,
 Ела нема шо да прави, 850
 Чи си ми е умаяну, сонувиту,
 Не може да си стои на ногите.
 Утъ Богъ нашли ду две сестри,
 Слели ми се долу афъ зандана,
 Де си лежетъ ду три змии фъркувити. 855
 Лу си ми излезе Уфренъ утъ сарае,
 Ду три змии си се утмаяли,
 Не ми спиетъ вече, не ми лежетъ.
 Ду две сестри хми велетъ и говоретъ:
 "Е бре, змии, фъркувити змии! 860
 Шо ми седите тука афъ зандана?
 Не ли сте видели шо станалу афъ сарае?
 Наше сестра мома Росида е бегала,
 Залибила друга крале свирелжкие,
 Шо си свири свирка бележита, 865
 Кога си засвири дуръ и поле си играе!
 Бегала е вече нема да си дойде.
 Харапине крале на васъ са е млогу налютилу,
 Ша си слезе горе утъ дивана,

Та ша си ва млада погуби, 870
Оти не сте чували негуву първе либе.
Лу ми фъркните висе дуръ на небе,
Да си фатите негуву първе либе;
Тя е още не бегала.
Фатите га, назадъ си га върнете, 875
Харапине крале млада да си га погуби."
Какъ ми чули ду три змии фъркувити,
Чи си е залибила мома Росида друга крале,
Та си е бегала дуръ на негува земе,
Мощне ми се разедили, налютили, 880
Нает са чинили млада да си га погубетъ.
Та ми фъркнаха висе дуръ на небе,
И си гонетъ мома Росида.
Гонили га шо га гонили,
Мома Росида не ми знае да си фърка, 885
Наблизили вече да га фатетъ;
Още га се не фатили люту й се канетъ!
Цикна, викна мома да си плаче:
Ой ле, Боже, мили Боже!
Шо да праве, Боже, шо да сторетъ? 890
Да самъ знала не самъ бегала.
Какъ ша ида сега при Харапине крале?
Той си ми е мощне налютену,
Лу да си ида на таткуви сарае,
Ша ма фърли афъ темна зандана, 895
Де си лежетъ ду три змии фъркувити;
Афъ занданъ ша ми кости изпогниетъ!"
Какъ ми плаче наблизили вече змии,
Уста си расинали да си га погълнетъ.
Какъ ми гледа Уфренъ юнакъ, 900
Чудумъ си се чуди шо да прави,
Шо да прави шо да стори?
Де му наумъ дойде,
Чи си има златну ношче афъ поесо,
Шо му гу дала негува майка; 905
Та си искара златну ношче утъ поесо:
Со лева-та рока си доржи златну ношче,
Я с' десна-та рока си доржи свирка бележита;
Та си ми засвири песна шо умава;
Лу ми засвирилу песна шо умава, 910
Ду три змии мощне ми се умаяли,
Паднали ми на земе-та као мертви,
Та си хми искара дуръ джигеро утъ куремо!
Истекли се ду три кръвави реки:
Та ми се заезили цалу поле, 915
Дуръ си поле море станалу!
Па си фъркна Уфренъ да си фърка,
С' негъ си фърка и мома Росида.
Фъркала шо фъркала,
Не можела вече да си фърка! 920
Иска да си слезе на поле-ту да си фоди,
Ела поле си е море станалу;
Дуръ и пилци не можетъ да ми фодетъ!

Та се чудумъ чуди Уфренъ шо да прави,
 Какъ да си уткара либе на негува земе? 925
 Какъ се чуди наумъ му дойде,
 Та си слезе долу ду море-ту;
 Си ми фърка все ду море,
 Па си доржи свирка афъ рока-та;
 Свирка се дутира ду море-ту, 930
 Та си път чини на мома Росида,
 Та си фоди мома као на суха земе,
 Испливали вече ду кръваву море.
 Дуръ тога дума продумали ду три змии:
 "Утъ Богъ нашель Уфренъ юнакъ,
 Юнакъ си е билъ надъ юнаци-те! 935
 Да сме знали не сме гонили мома Росида,
 Тя си бива да си либи Уфренъ юнакъ."
 Още рекли не отrekli,
 Шо си билу море загиналу, 940
 Па ми се подалу суха земе.
 Та си фоди Уфренъ на негува земе,
 С' нег' си фоди и мома Росида.
 Фодили шо фодили,
 На мома се вода припилу, 945
 Та си вода тера утъ Уфренъ юнакъ,
 Уфренъ си ми фоди пу поле-ту,
 Да си тера вода за мома Росида;
 Та си ми исфоди цалу поле,
 Па не може вода да си найде: 950
 "Фоди, либе, на мое земе вода има,
 Таму ти вода ша си пиешъ."
 "Вода ми се, либе, млогу припилу,
 Дуръ ми се ноги изсъхнали! 950
 Аку не си найдешъ вода пу поле-ту,
 Ша си загина млада и зелена тука насредъ поле."
 Та се чуди Уфренъ шо да прави,
 Мольба си са моли дуръ на Водна Бога:
 "Ой ти, Боже, Водна Боже! 955
 Я' кажи ми, Боже, де си има вода?
 Да си напое мое първе либе,
 Немой тука млада и зелена да загине;
 Аку нема, Боже, вода пу полету,
 Отори си, Боже, ду тои студни кладнеци, 960
 Та си прати долу на земе-та,
 Да си пие мое първе либе."
 И Господъ му мольба услуше,
 Та си рука малка Дефа изметчие,
 Та му вели утговори: 965
 "Е бре, малка Дефо, мой изметчие!
 Слезе си ми долу на земе-та,
 Де ми седи Уфренъ с' първе си либе,
 Та си чека да му прате вода утъ небе-ту,
 Да си напои ду негуву първе либе; 970
 Чи й са е вода мощне припилу,
 Дуръ й се ноги изсъхнали!
 Та ша си загине млада и зелена насредъ поле.

Да му кажешъ, малка Дефо, да си му продумашъ: "Е бре, Уфренъ юнакъ свирелжие!	975
Шо се мольба молишъ дуръ на Бога, Да ти прати вода утъ небе-ту, Та да си напоишъ тое първе либе, Афъ рока си доржишъ свирка чудувита, Лу шо искашъ со свирка ша си чинишъ.	980
Фърли си свирка долу на земе-та, Лу де си ти падне свирка чудувита, Вода ша излезе кладнецъ ша си боде, Та ша пие тое първе либе; Ша си пиетъ и пилци шо си фъркатъ на небе-ту;	985
Хемъ нема вече вода да си заприе." Та ми слезе малка Дефа долу на земе-та, Де ми седи Уфренъ с' първе си либе, Та му вели утговори: "Е бре, Уфренъ юнакъ свирелжие!	990
Шо се мольба молишъ дуръ на Бога, Да ти прати вода утъ небе-ту, Та да си напоишъ тое първе либе, Афъ рока си доржишъ свирка чудувита, Лу шо искашъ со свирка ша си чинишъ.	995
Фърли си свирка долу на земе-та, Лу де си ти падне свирка чудувита, Вода ша излезе кладнецъ ша си боде, Та ша пие тое първе либе; Ша си пиетъ и пилци шо си фъркатъ на небе-ту;	1000
Хемъ нема вече вода да се заприе." Та си фърли Уфренъ свирка чудувита на земе-та, Лу де си паднала свирка чудувита, Излела ми вода студувита, Та си боде студень кладнецъ;	1005
Та си пила студна вода мома Росида, Лу си пила профодила. Уттога си устаналу студень кладнецъ, Вода да си пиетъ пилци шо си фъркатъ пу небе-ту.	1010
Фоди си ми Уфренъ шо пофоди, Дуръ си дойде на негува земе. На край земе си гу чека Горска Юда, Какъ гу виде, пригърна гу, цалуна гу; Цалуна си и мома Росида;	1015
Мощне си га Юда бендисала: Утъ лику й грее ясну сонце! В' гръди й е ясна месечина! В' скути й се дребни звезди! Коса й е ду земе-та!	1020
Кога дума бисеръ блюва! Мощне си е гюзелъ на земе-та. Кога си ми флезоха афъ кральски сарае, Янска крале на дори гу дучекалу. Та заправи Янска крале силна свадба, Да си жени ду негува бележита сина.	1025
На свадба си калеса седемдесе крале, Да ги гости, да ги пои,	

Чи ша жени негува бележита сина.
 Та ги гости и ги пои тамамъ три месеци.
 Гозба вече хми се дудеела, 1030
 Искать жюмбушь да си чинать,
 Па да си идать на техна-та земе.
 Та си ми излезе млада зете уть женска худае,
 Афъ роки си доржи свирка бележита,
 Та си ми запе песна гласувита, 1035
 Засвири си свирка бележита,
 Гласъ му ечи дуръ на vise небе!
 Шо се пилци пу небе-ту,
 Сите ми се собрали афъ сарае,
 Да си слушетъ песна гласувита. 1040
 Па си запе песна хорувита;
 Уть шо била песна хорувита,
 Дуръ и планини проиграли!
 И седемдесе крале ми станали уть трапеза,
 Та ми хору игратъ аф сарае: 1045
 Играли се малу млогу,
 Малу млогу три недели,
 Дуръ хми се е вече дуделу.
 Мольба си се молетъ на Уфренъ юнакъ,
 Да остави свирка на земе-та, 1050
 Немой вече да си свири песна хорувита,
 Чи си искать вече да си фодетъ на земе-та.
 Та си хми Уфренъ мольба услуше,
 Остави си свирка на земе-та,
 Не ми свири песна хорувита. 1055
 Дуръ тога ми излела мома Росида,
 На седемдесе крале рока да цалуе:
 Уть лику й грее ясну сонце!
 В' гръди й е ясна месечина!
 В' скути й се дребни звезди! 1060
 Коса й е ду земе-та!
 Кога дума бисеръ блюва!
 Росида си рока цалуе,
 Я седемдесе крале си га дарба даретъ
 Кой сусъ дреха, кой сусъ злату; 1065
 Па си утишли на земе-та.
 Устаналу Уфренъ юнакъ афъ сарае,
 Та си либи негуву първе либе;
 Хемъ си свири свирка бележита.
 Дойде време па шедба да се шета пу земе-та, 1070
 Да си гледа де ша гу бендиса земе,
 Таму той да ми се заседне,
 Чи негува земе не бендисалу.
 Та ми се шета пу земе-та тамамъ три години,
 Лу утде ми поминалу, 1075
 Сите крале загубилу,
 Сита земе заптисалу!
 Ела нийде земе не гу бендисалу.
 Па си фъркна да се шета,
 Утиде си и на таткува Янска земе, 1080
 Та си сита таткува земе исфодилу.

- Таткува си земе мощне бендисалу,
 Чи е плодувита, мощне берекетлие,
 Хемъ е пуста запустена;
 Ниту люде си му фодетъ пу поле-ту, 1085
 Ниту пилци си ми фъркать пу небе-ту.
 Та си вели утговори:
 "Ету де е била земе шо си терамъ!
 Шо се люде пу мое-та земе,
 Тука ша ги докарамъ да ми се заседнатъ, 1090
 Да си копать, да си оратъ плодувита земе,
 Па язъ да си самъ първа крале на земе-та."
 Сова рече не отрече.
 Фъркна си ми па утиде на негува земе.
 Либе му гу пита и гу праши: 1095
 "Е бре, Уфренъ, мое първе либе!
 Какъ ми се шета пу земе-та,
 Не ли та нейде земе бендисалу,
 Таму ти да ми се заселишъ,
 Та да бодешъ първа крале на земе-та?" 1100
 "Бендисахъ си, либе, таткува Янска земе,
 Чи е мощне плодувита,
 Хемъ е пуста запустена!
 Шо се люде пу мое-та земе,
 Ша ги откарамъ на таткува Янска земе, 1105
 Да си оратъ, да си копать плодувита земе;
 Я татку ми тука да устане,
 Да си съди на старци и бабици."
 Още рече не отрече,
 Си засвири песна гласувита, 1110
 Та си собра сите люде пу негува земе.
 Шо билу младу гу закаралу,
 Шо си билу стару гу оставилу,
 Да си седетъ на негува земе,
 Да хми съди Янска крале. 1115
 Утъ майка си прошка зева,
 Прошка зева, прошка й дава.
 Та си навървилу да си иде на Янска земе,
 С' негъ си фоди първе либе;
 Пу първе му либе фодетъ млади юнаци, 1120
 Млади юнаци, малки моми.
 Вървели малку шо вървели,
 Душли ми се ду църну-ту море;
 Запрели се сички на край море,
 Та се чудумъ чудетъ, 1125
 Какъ ша си испливат църну-ту море?
 Та се чудили шо се чудили,
 Уфренъ си ми фърка все надолу,
 Дуръ си дойде ду море-ту;
 Туку си дупрелу свирка бележита ду море-ту, 1130
 Море-ту си път чинилу,
 Та си заминали као пу суха земе;
 Утидоха вече дуръ на Янска земе.
 Земе си е мощне плодувита,
 Ела си е пуста запустена; 1135

Ниту люде си ми фодетъ пу поле-ту!
 Ниту пилци си ми фъркатъ пу небе-ту!
 Дуръ си Уфренъ свирка засвири,
 Тога си се пилци разфъркали пу небе-ту,
 Та ми се пуста земе заселила. 1140

Шо е младу си ми оратъ плодувита земе.
 Та ми награди Уфренъ първа града на земе-та,
 И ми боде първа крале,
 Чи е заселилу пуста земе.
 Там' сй либи ду негуву първе либе, 1145
 И си свири свирка бележита.
 Родилу е тамамъ седемъ сина,
 Седемъ сина седемъ крале на земе-та.
 Сова ми усторилу Уфренъ юнакъ!
 И е устаналу песна да се пее, 1150
 Да се помни чи сме имали бележита крале,
 Шо ми правилу чуда со свирка бележита.
 Утъ Бога зраве, утъ мене песна.

ХII. Пакъ за рождение-то на Орфея, но различно.

Ой ти Боже, мили Боже!
 Шо си творишъ чуду и нишане,
 Да се чудетъ люде на земе-та,
 И Юди Самуили низъ планини;
 Днеска още рану хаберъ си ми дойде, 5
 Синце крале писму ми е пратилъ,
 Сусъ писму си кани седемдесетъ крале,
 Да си дойдатъ у негува земе гозба да се гостетъ.
 Писму ми дунесе ду младу татарче,
 На писму крале сусъ радостъ напева; 10
 Та си дума и говори:
 „Е бре вие седемдесе крале!
 Лу шо ми земете бела книга
 Бела книга църну писму
 Да си яхнете ваши бырзи коне, 15
 Та да дойдете у мое земе цырвенуга;
 Язь да си ва гозба госте,
 Чи ми се е породилу дете бележиту;
 Фафъ роки си доржи свирка кеменига,
 Та ми свири каку Юда гласувита; 20
 Свирка ми се слуше ду сичка-та земе!
 Я шо си е бележиту нишанлие.
 Си има пилювити криле,
 Та ми фърка низъ небе-ту као пиле,
 Као пиле шо е найфъркату! 25
 Още утъ майка си не падналу,
 Ми засвири тава Юдна свирка,
 Гласъ се слуше пу сичка-та земе!
 Шо си беха пилци пу земе-та,
 Сите си дойдоха фафъ мои сарае, 30
 Утъ свирка умаяни не си фъркатъ,
 Лу ми стоетъ свирка да си слушетъ.

Си ми дойде и пиле славекову,
 И славекъ си зафати гласувиту да си пее;
 Я шо си е мое бележиту дете, 35
 Пиле славекову си надбори.
 Та си падна пиле славекову умрелу на дори,
 Катъ да гу е Юда усрелила!
 Дойдете ми седемдесе крале у мое земе цырвенуга,
 Сами да си видите шо е дете бележиту. 40
 Ела бележита крале на гозба не каните,
 Чи си ми е мощне инатчие,
 Неша да си има друга бележита пу земе-та;
 Ша си каскандиса на мое бележиту дете,
 Ша си стане с негу борба да се бори, 45
 Та ша падне убитъ низъ трапези;
 Криви ша текатъ као мытни реки!
 Тя ша си трапези мощне загнусеть."
 Младу татарче още рану приранилу,
 Та ми дойде предъ зорница фафъ кральски сарае, 50
 Де си найде седемдесе крале.
 Уфъ средъ земе ми се собрали,
 Да ми гледатъ шо е сова чуду на небе-ту?
 Сите звезди на небе си стоеть,
 Ниту грееть, ниту ми заходатъ! 55
 Лу си гледатъ чуду на земе-та,
 Малку дете си ми свире свирка кеменига,
 Та ми е собралу сите пилци у дори си,
 Седемдесе крале чудумъ си се чудеть,
 Шо е сова чуду на земе-та? 60
 Я шо беже младу татарче,
 Утъ пазуфи си искара бела книга.
 Та я даде на седемдесе крале,
 И имъ вели угговори:
 „Е бре вие, седемдесе крале! 65
 Шо се чудумъ чудите за. звезди-те,
 Чи ми стоеть пу небе-ту?
 Звезди си слушетъ наше дете бележиту,
 Какъ ми свире свирка кеменига,
 Та ми е собралу сите пилци у дори си, 70
 Да си слугаетъ негува чудувита свирка."
 Какъ ми пеха седемдесе крале бела книга,
 Бела книга цырну писму,
 Сите велеть, да си идатъ на земе цырвенуга,
 Да си видетъ шо е дете бележиту. 75
 Та ми навървиха седемдесе крале.
 Да ми идатъ на земе цырвенуга.
 Бележита крале на гозба не каниха,
 И той да ми види бележиту дете.
 Та ми утидоха на земе цырвенуга. 80
 Кундисали на поле широку,
 Де ми беха сите манци наготивени.
 Таму си ги чекаше Синце крале.
 Лу да дойдатъ на гозба да ми седнатъ.
 Та ми седнаха седемдесе крале на трапези, 85
 Си ми ядоха и ми пиха тамамъ три недели,

Още бележиту дете не видели,
 И ска секи да си фоди на земе-та.
 Синце крале ги запира:
 „Седели сте, седемдесе крале, три недели, 90
 Седите ми още една недеде,
 Дуръ да дойде мое бележиту дете;
 Жюмбушъ малку да ви чини;
 Чи ми фыркна днесъ недеде на небе-ту,
 Още нема да си дойде." 95
 Още рече Синце крале не отрече,
 Ету фырка бележиту дете пу небе-ту;
 Фыркалу е малу млогу два сахате,
 Та ми слезе вече на широку поле,
 Си ми седна на кральски трапези, 100
 И той гозба да се гости.
 Яде малку шо пояде,
 Още беше малку не едеше;
 И ска биска да бизае.
 На татку си вели утговори: 105
 „И скамъ тате, биска да си бизамъ,
 Чи самъ мощне уморену утъ длега пыте."
 Още рече дете не отрече,
 Де си дойде Юда Самуила:
 Утъ лику й сонце греелу ! 110
 Низъ ноги й звезди трептели!
 В скути има ясна месечина!
 Та искара ду бели си биски,
 Та си набиза бележиту дете.
 Тя си беше ду негува майка, 115
 На дете си вели утговори:
 „Е бре дете, милу сину,
 Сега вече си се биска набива,
 Земи тое свирка кеменига,
 Та си запей песна радустлива, 120
 Да си сторишь жюмбушъ на седемдесе крале,
 Чи се души тебе да си видетъ,
 Шо си дете мощне бележиту."
 Сова рече Юда Самуила,
 Та си фыркна и утиде на Юдинска планина. 125
 Я шо беше дете бележиту,
 На майка си хатыръ не расипа,
 Си искара утъ пазуфи свирка кеменига,
 Та засвири песна мощне радустлива.
 Сите пилци шо си беха низъ поле-ту, 130
 Си дойдоха у широку поле,
 Да си слушетъ тае свирка кеменига;
 Си стоеха пу поле-ту као умаяни!
 Саму пиле славекову утъ ядости се пукаше,
 Та си каскандиса на дете бележиту, 135
 Чи си мощне харну свири.
 На пеене гу млогу млогу надминува!
 Та си фыркна пиле славекову умаяну,
 И ми фырка пу небе-ту и ми пажда!
 Дуръ ми се е вече утмаялу, 140

Та утиде у бележита крале.
 Той ми спие на бахче-ту пудъ дарве-ту,
 Пиле славекову си застана на дарве-ту.
 Та ми пее и ми писка:
 „Стани стани бележита кралю! 145
 Шо ми спиешъ у дылбока сона,
 Синце крале сите крале е поканилъ на гозба,
 Чи му се е породилу дете бележиту,
 Саму тебе не е канилъ,
 И ти на гозба да ми идешъ. 150
 Та ми ядатъ и ми пиетъ седемдесе крале,
 Я шо си е дете бележиту жюмбушъ хми прави;
 Си хми свири свирка кеменига.
 Песна си напева на той ядости,
 Чи и тебе може да надбори." 155
 Какъ ми чу бележита крале пиле славекову,
 Разлюти се, разеди се.
 Отъ и негу Синце крале да не кани на гозба.
 Та си яхна ду негува змийна коне.
 Шо ши имаше седемъ глави сусъ езици; 160
 Колку си бе змийна.
 Още си гу и сусъ змии обружи,
 Сички крале сусъ змии да усрели!
 Лу си яхна тае люта коне,
 И се найде в' средь поле-ту, 165
 Де си найде седемдесе крале,
 Чи си още ядатъ и ми пиетъ;
 Бележиту дете си хми свирка свири;
 Околъ негу стоетъ сите пилци умаяни.
 Какъ гу виде бележита крале. 170
 Иска негу да убие,
 Немой и другъ као негу да си има пу земе-та.
 Сите крале си му месту праветъ,
 Си гу канетъ и той на трапези да си седне;
 Немой хатыръ да му устане, 175
 Чи се негу на гозба неканили;
 Тие си гу канетъ, той си не седнува,
 Лу си гледа на бележиту дете,
 Какъ да негу малку погуби?
 На коне си вели утговори: 180
 „Ой ти коню, змийна коню!
 Аку си юнакъ сега да та виде:
 Сова дете с той ноги да подробишъ,
 Немой и той нишанлие на земе-та да си боде.
 И негу фальба да си фалетъ." 185
 Сова рече и си коне копна,
 На дете си утговори:
 „Излезъ дете, на мегдано борба да се бориме!
 Или ти мене да погубишъ,
 Или язъ тебе малку да погубе, 190
 Лу кой утъ насъ устане жвотъ да живова,
 Пу сичка земе единъ да е прочуень."
 Как ми чулу бележиту дете,
 Чи си иска бележита крале негу да погуби,

Си остави свирка кеменига, 195
 Та си хрипна на ноги-те,
 Та му вели утговори:
 „Е бре бележита кралю!
 И ти си нишанлие на земе-та,
 Я и малку дете си е мощне нишанлие," 200
 Та си фати бележита крале за коса-та,
 Гу подигна дуръ на vise небу,
 Та гу фырли као малка камень на земе-та,
 Си потына.читреесте растега уфъ земе-та!
 Писна, цикна крале да ми плаче. 205
 Ела никой не гу слуше!
 На коне си се мольба моли,
 Да си флезе при негу уфъ земе-та,
 Немой дете бележиту да га земе,
 Сусъ негу фальба да се фали. 210
 Коне си му мольба не услуше,
 Лу утвору змийни уста.
 Та му вели утговори:
 „Е бре кралю, мой ступане!
 Ти не си билъ вреданъ мене да си яхашъ, 215
 Вредну си е бележиту малку дете;
 Той мене ша си яха низъ поле-ту,
 Мощне харну с негу ша се уйма уйдисаме;
 И малку дете нишанлие и язъ нишанлие!"
 Утъ жельба бележита крале ношче си искара. 220
 Самъ самичекъ си гу на куремо забоде!
 Утъ криви му истече мытна река,
 Та заези сите кральски трапези.
 Дуръ тога ми слезе дете бележиту утъ небе-ту.
 Та ми трыгна змийна коне уфъ дупка-та: 225
 „Пий ми коню, да испиешъ тая река,
 Чи е заезила ду сички трапези;
 Седемдесе крале не можетъ вейке да си ядать
 Да си ядать, да си пиеть:
 Или си испий тава река, 230
 Шо истече утъ криви-те на бележита, крале.
 Иль и ти као негу ша погинешъ!"
 „Ша я йспие, малку дете бележиту;
 Анцекъ за сова си имамъ седемъ глави,
 Цалу море ша испие, 235
 Диль ки река да не испие."
 Еакъ расзина змийна коне тие седемъ глави,
 Си испи сичка река ду капка!
 „Още една, вели, да имаше.
 Чи самъ мощне жеданъ." 240
 Та си яхна бележиту дете змийна коне.
 Та утуде дуръ на небу,
 На Гулема Бога свирка да си свири,
 Свирка да си свири, песна да му пее.
 На поле-ту устанаха седемдесе крале. 245
 Та гу гледатъ какъ си фырка пу небе-ту;
 И се чудумъ чудеть шо е сова дете бележиту?
 На татку му велеть и говореть:

„Е бре, Синце кралю, нашъ побратиме!
 Шо ша та питаме праву да ни кажешъ. 250
 Утъ какъ се е породилу тое дете
 Колку месеци се поминали?
 И какъ се е заченалу уфъ майчино си куремъ?
 Та е станалу толку нишанлие,
 Да си яха нишанлие змийна коне, 255
 С негу да си фырка пу небе-ту."
 Синце крале хми вели утговори:
 „Е бре седемдесе крале, мои побратиме!
 Язи праву ша ви кажемъ.
 Ела вие неша ма верувате. 260
 Мое дете днесъ месецъ стори утъ какъ се е породилу,
 Лу си падна утъ майчинутъ куремъ,
 Со свирка засвири и со ноги профоди!
 Какъ си ми е дете нишанлие,
 И майка му гу сусъ нишанъ заченала. 265
 Язь се вече устарехъ дете не бехъ стигналъ,
 Мое кралица афъ куремо бе расипана.
 За дете се млогу тыжехъ и желехъ,
 На Бога се мольба молахъ,
 На стару време дете да ми даде, 270
 Лу да виде дете й да умра.
 Та ми Богъ молба услуше,
 Та си прати ду негува силна изметчие,
 Хаберъ да ми чини, да ми каже.
 Че на стару време дете ша си стигна, 275
 Шо ша бодe мощне бележиту.
 Фафъ роки ша доржи свирка кеменига,
 И ша има пилювита криле,
 Да си фырка пу небе-ту,
 Хаберъ ми чини силна Богува изметчие, 280
 И си фыркна та утиде на небе-ту.
 Не поминалу малку време ду единъ месецъ,
 Ету дойде Юда Самуила утъ гора-та.
 Утъ кралица си изимъ потера,
 Да си легне при мене на потстеле, 285
 Да се сфоди с' мене ду три пыте,
 За кралица тя да си роди мыжку дете.
 И тя майка на стару време да си бодe.
 Мое кралица какъ ми чу мощне се зарадува,
 Чи за нея Юда Самуила ша си роди мыжку дете, 290
 Та й вели утговори:
 „Сфоди си се, Юду, с' мое крале,
 Отъ да не се сфодишъ,
 И язь майка на стару време да си бода.
 Та си легна Юда Самуила на мое потстеле, 295
 На три пыте си се с мене сфоди,
 Дуръ си стана вейке сасдетина.
 Хранилъ си самъ Юда Самуила афъ мои сарае
 Тамамъ осемъ месеци и три недели,
 Дуръ й дойде вейке време да си роди. 300
 На деветъ месеци се замочи за рожба,
 Мочила се е тамамъ две недели,

Па си дете не родева.
 Дурь си рукахъ изъ планина Юда хикимцийка.
 Та й донесе лекувити бильки. 305
 Сусъ техъ си запи Юда мое любовница.
 Шо си билька испила,
 И си мъжку дете породи,
 Породи гу и си афъ гора пойде;
 Ни постое ичъ ни почека, 310
 Баремъ дете да си види шо е породила.
 Сега е душла биска да си гу бизае,
 Тая си е Юда што сте видели.
 Ету си ви казахъ рожба чудувита,
 Какъ се е зачелу мое бележиту дете." 315
 Какъ си чуха седемдесе крале, мощне дете пофалили,
 Чи ша бодe юнакъ на земе-та,
 Шо гу нема ни на небе-ту!
 И на небу фоди свирка да си свири,
 Я шо беше Самандаръ крале, 350
 На дете си вели утговори:
 „Е бре дете, мой побратиме!
 Още две години ти при мене да си дойдешъ,
 Да ти каза дека има мома спроти тебе,
 Тава мома си приличе за тебе. 355
 Раста дете бележиту вече си порасна,
 Дойде време да се жени.
 Сита земе си убиде утъ край дурь ду край,
 Ела нема мома спроти негу да си найде.
 Чудумъ си се чуди шо да прави, 360
 Шо да прави дека мома да си тера?
 Де му на умт, дойде,
 Да си иде при Самандаръ крале.
 Да гу пита дека има мома спроти негу?
 Та си яхна змийна коне, 365
 И утиде на Самандарска земе,
 Та ми флезе у Самандарски сарае,
 Самандаръ крале мощне храну си гу дучека.
 Гу нагости и напои.
 Па си му се мольба моли, 370
 Да засвири свирка кеменига,
 Да запее песна хорувита;
 Да поигратъ ду негуви изметчии.
 Шо си беше дете бележиту Форленъ юнакъ,
 Не хте свирка да засвири, 375
 Ниту песна хорувита да запее.
 На Самандаръ си вели утговори;
 „Е бре Самандаре кралю, мой побратиме!
 Язи не самъ душель свирка да си свире,
 Ниту песна хорувита да си пее, 380
 Лу самъ душель тебе да си питамъ,
 Дека има мома сароти мене?
 Да ли на умъ ша ти дойде шо ми си казалъ
 Кога си та утъ наше земе испратихъ?
 Ми се фтакса тина мома да ми найдешъ, 385
 Сега дойдох да та питамъ,

Дека си е тава мома?
 Чи ми вейке време дойде да се жене.
 Сичка земе самъ убишелъ утъ край дуръ ду край,
 Па не можехъ мома да си найда, 390
 Мома шо приличе за мене."
 Самандаръ крале му вели утговори:
 „Е бре бележиту дете Форленъ юнакъ!
 Мома има за тебе у горна земе уфъ пещера,
 Майка й е либила златну сонце, 395
 Та и тя си грее као сонце!
 Пещера дека седи си е темна тамница,
 Мома си пещера усветева,
 Уфъ пещера си греетъ ду деветъ сонца!
 Елъ си йзъ пещера не излева, 400
 Клетва утъ майка си има,
 Утъ пещера да не излезе,
 Чувекъ немой да е види,
 Чи ша си сонце налюти,
 Та ша си нее погури сусъ златни-те си зари. 405
 Сички крале уфъ пещера се пошли,
 Дано мома со измама измаметъ
 Да излезе утъ темна пещера,
 Да се жени за техна-та сина;
 Ела мома не се измамюва, 410
 Утъ пещера никакъ не излиза,
 Тина можешъ, Форленъ юнакъ, мома да измамишъ.
 Кога идешъ у горна земе уфъ пещера,
 Засвири си тое свирка кеменига,
 И си запей тава песна хорувита: 415
 Какъ ша чуе мома тое свирка,
 И чи пеешь лепа песна хорувита,
 Ша излезе утъ темна пещера хору да играе.
 Как ша си мома хору играе,
 Да й земешъ златна китка утъ глава-та, 420
 Шо й е далу татку й ясну сонце;
 Та си яхни змийна коне,
 И си фоди у ваше земе цырвенуга,
 При той татка Синце крале.
 Какъ ша и земешъ златна китка утъ глава-та, 425
 Ша навърви пу тебе да си фоди,
 Златна китка да си тера;
 Златна китка да не й давашъ:
 Бели роки ша си кырши,
 Дребни солзи ша си рони, 430
 Тина мома да не желишъ,
 Чи ша прави сичку за тое измама.
 Кога идешъ у дома си,
 Дуръ тога китка да й дадешъ;
 Неша знае назадъ да се върне, 435
 Та ша се за тебе венчее.
 Та си янха Флоренъ юнакъ змийна коне,
 Да си иде горна земе;
 Копна змийна коне да си фырка,
 Дуръ да яхне утиде у горна-та земе. 440

Шеталь се е низъ горна-та земе малу млогу
Малу млогу три недели,
Дурь да найде потайна пещера;
Три недели си га тера,
Па не може да га найде. 445

Вейке ми се мощне уморилу,
Легналу ми е пудъ бука дарву да ми спие,
Де ми свире ду люта змие,
На Форленъ юнакъ хаберъ си чини,
Дека си е потайна пещера, 450
Та му дума змие и говори:
Е бре бележиту дете Форленъ юнакъ!
Стани немой спиешъ пудъ бука дарву,
Тука си е мое гнезду,
Ша си смачкашъ мои малки змийки!" 455

Утговори Форленъ юнакъ:
„Не си ставамъ люта змию, утъ тое-ту гнезду!
Каже си ми дека си е потайна пещера,
Дурь тога утъ тое гнезду ша си стана."
Та му каза люта змие дека си е потайна пещера. 460

„Фоди, вели, низъ гора-та
Дека ша си найдешъ дарву сивлие,
Пудъ негу е потайна пещера;
У пещера си седи мома джунгюзеллийка."
Та ми стана Форленъ юнакъ, 465
Си фоди низъ гора-та.
Де си гледа дарву сивлие,
Вейки му се засенили потайна пещера,
Утмалъ си се пещера гледа.
Та си слезе Форленъ юнакъ утъ змийна-та коне. 470

Нема мома да си види уфъ пещера,
Си се крие као змие афъ гнездо-ту.
Лу засвири свирка кеменига,
И запе лепа песна хорувита,
Си излезе мома утъ пещера хору да играе. 475

Какъ е виде Форленъ юнакъ,
Почуди се за нейна гиздавина,
Чи си грее као ясну сонце!
Златна китка носи на глава-та,
Хору си играе и си китка со рока доржи. 480

Да не й га никой грабне.
Чудиль се е Форленъ юнакъ шо да прави,
Какъ да й китка уткисне утъ глава-та?
Та засвири песна шо умава,
Играла мома шо играла, 484

Да се вече мощне умаяла,
Та й уткисна Форленъ юнакъ утъ глава-та златна китка,
Ти си яхна змийна коне да си иде.
Дурь тога се мома утмаяла,
Златна китка й нема на глава-та; 490

Запади се да си тера златна китка,
Златна китка не и дава.
Цикна, писна мома да си плаче,
Бели роки си кырши,

Дребни солзи си рони, 495
 Си се мочи да измами Форленъ юнакъ,
 Дано китка й даде,
 Да се върне пак назаде;
 Ела китка Форленъ не й дава.
 Мома си все пу коне фоди, 500
 Дуръ си поиде Форленъ у негува земе,
 При негувъ татка Синце крале.
 Тога си й вече златна китка даде:
 Земи си златна китка мому!
 Та ми фоди дека сакашъ." 505
 Утмалъ мома си му утговори:
 „Дека сега ша си фоде бре юначе!
 Пытю не си знамъ що си фоди на наше земе!
 На ваше земе ша се жене.
 Тебе юнакъ ша си зема. 510
 Лу си заправи силна свадба,
 На свадба си калесай седемдесе крале,
 Чи да стане свадба чудувита."
 Се покачи Форленъ горе на потоне,
 Де си найде Синце крале чи ми спие; 515
 Чудиль се е какъ да си гу разбуди,
 Немой нему да се налюти.
 Та си обзе китка бусилькува,
 Накваси га сусъ студена вода;
 Китка си прысна пу таткуву лице, 520
 Расхлади гу, разбуди гу.
 Ега стана чи си гледа Форленъ юнакъ,
 Загырна гу, цалуна гу,
 Па гу пита да л' е нашель мома спроти негу?
 „Найдохъ тате, мома спроти мене, 525
 Си се шета низъ бахче-ту;
 Я излези, тате, на кйоскю,
 Подай си се уть шарени пармаци,
 Да си видишъ мома шо дукарахъ,
 Да л' и тебе ша хареса? 530
 Подаде се Синце крале на пармаци,
 Та погледа уфъ бахче-ту.
 Какъ се шета малка мома,
 Уть лику й грее ясну сонце!
 Мощне си га бендиса Синце крале, . 535
 Чи е мома дюнягюзеллийка,
 Та заправи силна свадба.
 Та си прати негувъ сина,
 Да калеса сички крале пу земе-та,
 И Турцка крале уть Стамболъ града, 540
 Да си боде свадба чудувита.
 Си ми фыркна Форленъ юнакъ сусъ криле пу небе-ту,
 За единъ день си исфоди сита земе,
 Та ми калеса сички крале пу земе-та,
 И Турцка крале уть Стамболъ града. 545
 Та ми дойдоха седемдесе крале у земе цырвенуга,
 Найсетне ми дойде и Турцка крале уть Стамболъ града.
 Чи си билъ на буйну-ту поле.

Още сабе уфъ роки си носи,
 Роки му се ду лахте укрывавени! 550
 Си гу питатъ седемдесе крале, си гу прашетъ:
 „Е бре Турцка кралю!
 Шо си сабе носишъ уфъ роки-те?
 И шо ти се роки укрывавени ?"
 „Сабе си носе за мои душмане 555
 Роки ми се укрывавени,
 Чи самъ билъ на буйну-ту поле,
 Самъ самичекъ сите душмане искардисахъ."
 Какъ ми чуха седемдесе крале,
 Сички паждатъ и му се кланетъ. 560
 Лу шо си бе Форленъ юнакъ,
 Той не падна да му се поклони,
 Чи си билъ поюнакъ утъ турцка крале.
 Та заправи Синце крале силна свадба,
 Гозба си гости седемдесе крале, 565
 Служба си ги служи ду млада невеста,
 Утъ лику й грее ясну сонце
 Та си свети низъ трапези!
 Сички крале си се чудетъ за млада невеста,
 Чи си е дюнягюзеллийка; 570
 Сички си га дариха пу туваръ алтане;
 Я шо беше Турцка крале,
 Си га дари два тувара,
 Чи си е той кралъ надъ сите крале.
 Свадба ми траела три недели. 575
 Седемдесе крале си утидоха кой на земе, кой у гора,
 Дуръ тога се расипала силна свадба.
 Сова ми усторила Форленъ юнакъ
 И е устаналу песна да се пее.

ХІІІ. Пакъ за рождение-то на Орфея, но различно.

Брава крале, шо си съди сичка земе,
 Ми е собралъ силна ойске сто иледи,
 Да се бие да се борба бори сусъ седемдесе крале.
 Та ми надбори седемдесе крале,
 Техна земе сита си обзе, 5
 Па си стана пырва крале на земе-та.
 Ела се е вече стару устарелу,
 Па си още чеду нема утъ сорце-ту.
 Та се жельба жели, тыжба се тыжи,
 Глас си виси дуръ на небе, 10
 На Гулема Бога мольба си се моли:
 „Ой ти Боже, Вишню Боже!
 Я дай си ми Боже, на стару време едно чеду,
 Лу да си гу виде па да си умра.
 Той да си ми земе наследи,, 15
 Немой мое име да загине,
 Нить име да загине,
 Нить земе да ми се запусти."
 Брава крале молба си се моли,

ти дете на стару време ша си имашъ. 50
 Ела ти уфъ средъ градо църква да наградишъ,
 Уфъ средъ църква чешма нишанлие,
 Шо га нема нийде пу земе-та;
 Уть чешма вода да си точеть Юди Самуили.
 Ша си дойде и башъ Юда вода да наточи, 55
 Стара майка да си напои:
 На лице й грееъ три сонца!
 На gryди й грее ясна месечина!
 Кога дума ситень бисеръ блюва!
 Тае Юда кога си дойде на тое чешма, 60
 Да й земешъ влакну уть коса-та,
 Да гу туришъ афъ тое шарена ковчега.
 Юда влакну ша си тера,
 Тина влакну да не й си давалъ,
 Нека си ти боде Юда пырве либе. 65
 Сусъ нее тина на тришъ да се сфодишъ,
 Ша ти роди мыжку дете юнакъ надъ юнаци!
 Хемъ ша свире свирка нишанлие,
 Кога свире пилци ша собира,
 Да си слушетъ гласувита свирка; 70
 Я шо си е поле широко хору ша играе!
 Име ша си му е Фыркленъ юнакъ,
 Ша си фырка уть земе-та на небе-ту,
 Сусъ свирка Вишню Бога да си фали.
 Сова дете мощно нишанлие ша си боде, 75
 Ша заптиса сита земе и планини,
 Да си боде пырва крале на земе-та."
 Рече стару деду не отрече,
 Па си фыркана горе на небе-ту,
 Ду си фали Вишню Бога, 80
 Шо си прави чуда на земе-та.
 Утре още рану пред зорница
 Брава крале уть потстеле си стана,
 Та си собра сички сой и роднини,
 Па имъ каза шо е на сонъ слушель, 85
 Какъ му думалъ стари деду:
 „Е бре кралю, Брава кралю!
 Тое рока мощне си е длега,
 Немой стоишъ, немой чекашъ,
 Скору прати люде на тое-та земе, 90
 Да дукаратъ сите масторе и дюльгере,
 Да наградеть уфъ средъ градо тае църква
 Уфъ средъ църква чешма нишанлие.
 Шо га нема нийде пу земе-та.
 За месецъ църква да саградеть, 95
 За три месеца чешма да наградеть,
 Скору чеду да си стигнешъ,
 Тое земе да наследи."
 Брава крале ни постое, ни почека,
 Я си прати ду негуви верни слуги, 100
 Си имъ даде и негува башъ фермане,
 Да исфодеть сита земе на дюне-та;
 Да си терать масторе дюльгере.

Лу де найдатъ масторе дюльгере,
 Да ги закарать цырква да си градетъ; 105
 Ощъ и чешма нишанлие.
 За месецъ време сита земе исфодили,
 Та собрали ду иледа масторе,
 Ду иледа масторе все на отбуръ,
 Сите хрипатъ афъ море-ту на дыне-ту, 140
 Да искарать тие елмазъ таши;
 Та ми сите искараха пу елмазъ таши;
 Сите калфи беха иледа,
 И камене беха иледа.
 Та наградиха тава чешма нишанлие, 145
 Утъ нее си греетъ ду деветъ сонца!
 Кой е види чудумъ си се чуди.
 Хаберъ ойде дуръ на Юда Самуили,
 Чи е Брава крале чешма наградилъ,
 Утъ чешма си греетъ ду деветъ сонца! 150
 Та ми Фодетъ Юди Самуили вода да си точетъ.
 Я шо си е ду башъ Юда,
 Не се мами, не се лыже;
 Не ми фоди вода да наточи.
 Лу си седи афъ сарае, 155
 Та си гледа стара майка;
 Болна лежи, деветъ години.
 „Кажы мале, шо понуда искашъ?“
 „Чухъ си керку, чи е Брава крале чешма наградилъ.
 Утъ тава чешма вода да си пие, 160
 Па нека си вече умра,"
 „Ша ида мале, отъ да не ида,
 Кешки ти вода да си искашъ."
 Та ми зева башъ Юда афъ роки-те ду две стомни
 И ми фоди вода да си точи. 165
 Какъ ми флела афъ кральски сарае,
 Афъ сарае се изгреели три сонца!
 Дуръ да иде Юда на чешма-та,
 Брава крале хрипна утъ потоне,
 Та й кыцна златну влакну утъ коса-та, 170
 Си гу тури афъ шарена ковчега.
 Писна Юда влакну да си тера,
 Той си й влакну не дава,
 Та си боду Юда негуву пырве либе.
 Още тришъ сусъ нее не се сфодилъ 175
 И ми Юда тешка стана,
 Тешка стана вече ша си роди.
 Какъ ми виде Брава крале,
 Чи Юда дете ша му роди,
 Курбанъ си заправи на Вишну Бога, 180
 Та утиде курбанъ да си коле афъ цырква-та.
 И да си гости сой и роднини.
 Та ми седе афъ цырква-та малу млогу,
 Малу млогу два месеца.
 Дуръ да си дома иде, 185
 Хаберъ си, му на пыть дойде,
 Чи се е Юда мощне затрудила,

Мыжку дете ша си роди, Ела рожба си е чудувита: Сега има две недели	190
Уть какъ се е Юда затрудила, Па не може дете да си роди. Какъ ми е чуль Брава кралег Мощне му се нажелилу, натыжилу, Та си рукна ду негува пырвъ биларинъ,	195
Шо си гледа на небе-ту на звезди-те, Па му дума и говори: „Е бре биларине, мой приятелю! Юда мое пырво либе си е затрудила Сега има две недели,	300
Да си роди мыжку дете, Ела рожба си е чудувита, Ощъ не може да гу роди. Тебе думамъ молба ти се моле, Да си гледашъ на небе-ту на звезди-те.	205
Да ми кажешъ шо си иска Вишну Бога: Да ли курбанъ да му коле? Или три кули имане сюрумаси да си раздамъ?" Башъ биларинъ вели утговори: „Е бре кралю, Брава кралю!	210
Язи днеска още рану предъ зорница Пу небе погледнахъ и си на звезди видехъ, Чи уть тебе си иска Вишну Бога Тешекъ курбанъ да му колешъ, И три кули имане пу сюрумаси да раздадешъ;	215
Дуръ тога тое пырве либе дете ша си роди." Брава крале ни постое, ни почека, Курбанъ Вишну Богу си принесе иледа юнци невпрегнати, И иледа ювна все факлати; Си раздаде и три кули имане пу сюрумаси;	220
Пырва кула за кралеву зраве, Втора кула за Юдинску зраве, Я трета кула за малку дете. Лу шо си е крале курбанъ дуфтасалъ, Юда си е малку дете породила,	225
Шо е дете мощне чудувиту, Криле има пудъ мишница, Та ми фырка као пиле найфыркату: Я кога си свирка засвири, Околь негу си собира сите пилци,	230
Да си слушетъ гласувита свирка; Я шо си е поле хору си играе! Как ми. чулу Брава крале, Чи му се е дете чудувиту породилу, Мощне се е млогу зарадувалъ,	235
На слуги си вели утговори: „Е бре вие слуги, мои изметчии! Гозба искамъ да си госте сой и роднини. Заколите ощъ иледа юнци невпрегнати, И иледа ювна все факлати;	240
Заколите зготвите ги сладки манци;	

Источите и баш бычва руйну вину, Та си калесайите мой сой и роднини, Да си ядат да си пиетъ за детюву зраве." Гозба се е вече наготвила,	245
На гозба си дойдоха сите сой и роднини, Та си туретъ име на малку дете, Име му е Фыркленъ юнакъ. Ду му име туриха	
И си фыркна угъ земе-та на небе-ту, Да си фали Вишню Бога сусъ негува свирка. Гозба си се траела три недели и три дене, Още нема дете да си дойде.	250
Дуръ хми се е вече дудеелу, Искатъ да си фодетъ пу дома си. Браве крале мольба имъ се моли, Да си седетъ още два дни, Дури дете да си дойде, Сииръ нешу да имъ устори.	255
Още рече крале не отрече, Де си фырка малку дете пу небе-ту, И си свире свирка гласувита, Свирка си се слуше дуръ на край земе!	260
Пу негъ си фодетъ пилци као облакъ, Я шо си е земе хору си играе! Та си дойде малку дете на трапези, Си цалуна рока на сой на роднини. Малку билу на три недели, Я си умъ ималу као стару деду,	265
Вредну си е земе да наследи. Пырва крале на земе-та да си боде. Брава крале си гу кани, Да посвири свирка гласувита, Сой и роднини да разшани.	270
Та засвири тае свирка гласувита, И си запе песна мощне радустлива. Угъ де чуха тие пусти пилци, Се собраха као облакъ околъ негу! Слушели се свирка шо се слушели, Си паднаха, као умаяни на земе-та,	275
Я той си се смехъ насмева, Чи си пилци лежатъ као умаяни низъ трапези; Дуръ си свирка на земе устави, Тога си пилци изфыркаха.	280
Та ми седаха на трапези още два дни и два ноца. Ставатъ вече да си фодетъ, Малку дете си дарба даретъ, Кой желтица, кой кара грошъ, Та си секи ойде пу дома си. Сама крале си устана,	285
На дивана седи и си малку дете гледа. Кога да порасте още по на умъ да си дойде, Да гу прати книга да си учи, Цырна книга да си пее, И цырну писму да си пише.	290
	295

За день книга ми се научилу,
 Църна книга да си пее,
 И китипе да си пише.
 Толку умну си бе.
 Кога беше на година, 300
 Таткува си столнина наследилу,
 И си бодеше първа крале на земе-та.
 Сите крале се души поклонъ да му се поклонетъ,
 Ощъ и дарба да гу даретъ,
 Сусъ негу побратиме да си бодатъ. 305
 Раста дете шо порасна,
 Иска вече да се жени,
 Ела нема мома спроти негу;
 Исфоди си сита негува земе,
 Па не може да си найде. 310
 Навырвилу вече да си дойде афъ негува града,
 Лу си флезе афъ сарае.
 Падна боланъ да лежи;
 Болка му е млогу тешка ша си умрие.
 Брава крале ми се чуди шо да прави, 315
 Шо да прави шо да чини,
 Си га пита си га праши:
 „Кажу, сину, шо си имашъ афъ сорце-ту?
 Татку тебе ща лекува."
 Той га пита он му не кажува. 320
 Та ми рукна ду негува башъ биларинъ,
 Та му дума и говори:
 „Е бре биларине, мой побратиме!
 Мое сина Фыркленъ юнакъ боланъ лежи,
 Боланъ лежи ша си умре: 325
 Мене не кажува шо си има афъ сорце-ту?
 Утре още рану предъ зорница
 Ти да гледашъ на небе-ту,
 На небе-ту на звезди-те,
 Да познаешъ шо си има афъ сорце-ту? 330
 Да си тераме Юда хикимцийка
 Тя да гу лекува да гу дигне."
 Та ми стана башъ биларинъ още рану,
 Още рану предъ зорница,
 Та ми гледа на небе-ту, 335
 Ела звезди не кажуватъ
 Шо си има Фыркленъ юнакъ афъ сорце-ту!
 Башъ биларинъ си се моли на звезда месечина,
 Та й дума и говори:
 „Ой ти звезду, звезду месечину! 340
 Кажу си ми, звезду, шо си има Фыркленъ юнакъ?
 Чи ша мене крале млада погуби,
 Оти си ма има за такова време да се найда."
 Звезда месечина смехъ се насмеела,
 Па си дума биларину и говори: 345
 „Е бре биларине нашъ побратиме!
 Шо ма питашъ шо ма прашишъ?
 Фыркленъ юнакъ нема нищу афъ сорце-ту.
 Време си му дойде да се жени,

Ела нема либе спроти негу, 350
 За сова му е сорце наранену,
 Па си гу е срамъ на татку да си каже.
 Тука долу има афъ поле-ту Юда Самуила.
 Тя си има билька севдалие,
 Лу да си гу с билька напои, 355
 Ша си стане на ноги-те,
 Та ша иде да си тера либе спроти негу."
 Още рече звезда месечина не отрече,
 Си ми флезе афъ средъ облаци-те,
 Обви се сусъ темну темнилу. 360
 Я шо беше ду башъ биларинъ утиде при Брава крале,
 Та му каза шо е чулъ утъ звезда месечина.
 Да си тератъ афъ поле-ту Юда Самуила,
 Да гу пои с' тава билька севдалие,
 Да но на ноги-те да си стане, 365
 Немой младу да погине.
 Чуди ми се Брава крале да е тава Юда Самуила?
 Чуди ми се на умъ не му духожда,
 Та си пита ду негуву пырве либе:
 „Е бре Юду, мое пырве либе! 370
 Да ли знаешъ дека си е Юда Самуила
 Шо си има билька севдалие?
 С билька да си пои наше дете
 Да си стане на ноги-те,
 Та да иде да си тера либе спроти негу, 375
 Немой младу да погине.
 Той си нема нишу афъ сорце-ту,
 Лу си иска да се жени,
 Ела нема либе спроти негу.
 Утговори Юда Самуила: 380
 „Знамъ, кралю, дека си е Юда Самуила
 Шо си има билька севдалие:
 Теа си е мое милна сестра!
 Лу да си й хаберъ прате,
 Ша си дойде да ма види; 385
 Лу си нема кой да иде долу афъ поле-ту,
 Утъ менъ поклонъ да й каже,
 И мое златна китка да й утнесе,
 Да си види мое нишана."
 „Ша си прате, вели Брава крале, мой биларинъ, 390
 Той ша свырши тава рабута."
 Та си рукна ду негувъ биларинъ:
 „Е бре биларине, мой побратиме!
 Ти ша идешъ долу афъ поле-ту
 Дека седеть Юди Самуили, 395
 Да дукарашъ Юда Самуила,
 Шо си има билька севдалие."
 „Ша ида кралю, отъ да не ида,
 Лу ми кажи какъ да докарамъ Юда Самуила?
 Тя ми фырка као пиле найфыркату, 400
 Какъ ша мога да е фана?"
 Утговори Юда кралеву пырве либе:
 „За сова биларине, кахыръ ми берешъ!

Теа си е мое милна сестра.
 Какъ ша идешъ долу афъ поле-ту, 405
 Кога вече идешъ ду Юдински пещери,
 Колку можешъ яче подрукни се:
 Ой ти Юду Сурвалию, кральска керку!
 Лу де да си тука да си;
 Какъ га виде солзи си зарони, 440
 Роки си закръши па си китка цалуна.
 „Иска, Юду, тебе да си види.
 Да си дойдець у наше-та земе,
 Има нещю да ти каже;
 Лу да земешъ и билька севдалие, 445
 Да лекувашъ неину-ту малку дете,
 Чи си болну лежи ша умрие."
 Шо си бе Юда Сурвалие му вели утговори:
 „Иди си ти, бре юначе, у ваше-та земе,
 Дуръ да идешъ ти и язъ ша си дойда, 450
 Чи си немамъ билька севдалие.
 Ша ида на наше планина афъ езеру-ту,
 Да си бера билька севдалие."
 Та утиде Юда афъ планина?
 Ела езеру бе присыхналу, 455
 Нема билька севдалие.
 Та си дуна сова тиху ветарче,
 И зароси тава дребна роса,
 Та се езеру напылни.
 Дуръ тога ми найде билька севдалие, 460
 Та си фыркна као пиле найфыркату
 И утиде при милна си сестра.
 Още биларинь не е душель!
 Лу утиде и запита шо си има Фыркленъ юнакъ?
 „Ела, сестру, да га видишьъ,
 Да га видишьъ билька да га поишьъ, 465
 Дано на ноги да си стане."
 Лу га виде и га позна,
 Чи си иска да се жени,
 Ела либе нема спроти негу. 470
 Та га запой тава билька севдалие,
 Фъркленъ юнакъ на ноги си стана,
 Та си зе свирка гласувита,
 Та си засвири песна радустлива,
 Малку сорце да разшани. 475
 Какъ ми виде Юда Сурвалие,
 Чи си има Фыркленъ гласувита свирка,
 И си има криле пудъ пазуфи,
 Пудъ мустакъ се смехъ насмее
 Па му дума и говори: 480
 „Е бре юнакъ, Фыркленъ юнакъ!
 И ти за женете кахырь берешъ!
 С тава гласувита свирка
 Ша си найдешъ либе спроти тебе,"
 „Нема да си найда, Юду Сурвалию! 485
 Сичка земе самъ исфодиль,
 Па не можахъ да си найда либе спроти мене!"

„Да идешъ Фыркленъ на Харапска земе, Таму има либе спроти тебе. Харапска крале има ду три керки, И три-те се мощне гюзелии, Я шо си е наймалка-та, Уть нее си грееть деветь ясни сонца! Коса ѝ е златна до земе-та, Та си бива за тое пырве либе. Да си земешъ гласувита свирка, Та да идешъ на Харапска земе. Харапска крале гозба гости седемдесе крале, И ти на гозба да си идешъ, На трапези свирка да засвиришъ, Песна шо умава да запеешъ, Да умашъ седемдесе крале, Па тога да си слезешъ долу на дворове, Да си флезешъ афъ бахче-ту. Таму има две ламии найфыркати, Що си чуватъ ди три кральски моми, Уть бахче-ту да не излеватъ, Нити при нихъ некой да си флезе; Лу кой си е афъ бахче-ту флезаль, Ламии гу сусъ срела усрелевать. Ду какъ ша си афъ бахче-ту флезешъ, Да засвиришъ свирка гласувита, Да запеешъ песна шо умава, Да умашъ ду две ламии найфыркати, Немой тебе сусъ срела да усрелеть. Па да имашъ и потайну ношче, Да убодешъ ду две ламии, Немой сусъ криле да та стигнатъ. Кога ша си ламии убодешъ, Да засвиришъ песна хорувита, Да запеешъ песна радустлива, Да играеть ду три моми хору харабиту. Шо се две-те погулеми съ хору ша се умореть, Ша си легнатъ да поспиеть; Я шо си е наймалка-та, Наймалка-та найгюзеллийка, Тя си кулай не уморева, Нить ша легне да поспие, Сама хору ша играе. Та си ума седемдесе крале, Као умрели си лежеть пу трапези! Та ми слезе Фыркленъ юнакъ долу на дворове, И ей флезе афъ бахче-ту. Де си гледа две ламии найфыркати, Си се шетать и си фыркають пу бахче-ту. Какъ си видеха Фыркленъ юнакъ, Искараха срели да гу усрелеть; Я той си искара свирка гласувита, Та засвири песна шо умава, Та си ума ду две ламии найфыркати, Си се валеть пу земе-та као умаени!	490	495	500	505	510	515	520	525	560	565	570
--	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----

Фыркленъ юнакъ си искара потайну-ту ношче,
 Та убодѣ афъ сорце-ту ду две ламии.
 Тога флезе фнетре афъ бахче-ту.
 Ега гледа шо ша види! 575
 Три моми се шетатъ низъ бахче-ту,
 И три-те се мощне гюзеллии;
 Я шо си е наймалка-та,
 Уть нее си греетъ деветъ ясни сонца!
 Коса й е златна ду земе-та! 580
 Мощне си е бендиса Фыркленъ юнакъ,
 Та засвири песна хорувита,
 И си запе песна радустлива.
 Ду три моми си играетъ хору харабиту.
 Две-те погулеми си се умориха, 585
 Та си легнаха малку да поспиетъ;
 Я шо си бе наймалка-та,
 Наймалка-та найгюзеллийка,
 Тя се ичъ не уморева,
 Ниту легна малку да поспие, 590
 Лу си сама хору играе.
 Фыркленъ юнакъ си устави песна хорувита,
 Та засвири песна затеглива,
 Пу негъ да си тегли малка мома.
 Та си излезе уть бахче-ту, 595
 И малка мома пу негу си навырви,
 Свирка си е тегли као мухладузь железу!
 Лу излезе уть бахче-ту,
 Си й тури пудъ мишница фыжркати криле,
 Шо ги даде Юда Сурвалие, 600
 Та и теа си фыркна као пиле на небе-ту;
 И два-та си фыркатъ као пилци другарции,
 Та си дойдоха на техна-та земе,
 Де ги чека Брава крале;
 Какъ ги виде мощне се зарадува, 605
 Та заправи силна свадба.
 Ми калеса сите кралюве и бануве,
 Да ги гости, да ги пои,
 Чи си има сныха дюнягюзеллийка,
 Шо е нема нийде пу земе-та; 610
 Та ги гости три месеци и недеде,
 Вече искатъ да си фодетъ.
 Излела е млада невеста,
 Рока да цалуне на седемдесе крале:
 Уть нее си греетъ деветъ ясни сонца! 615
 Коса й е златна ду земе-та!
 Невеста хми рока цалуне,
 Крале си е дарба даретъ.
 Ду тога е била свадба траела.
 Я шо си бе Фыркленъ юнакъ, 620
 Си надбори сите крале пу земе-та,
 Та заптиса сита земе;
 Саму турцка крале не надбори,
 Негува земе не заптиса,
 Чи и той е юнакъ на земе-та ;625

Сусъ негу си се брате побратиха.
 Сова ми стори Фыркленъ юнакъ!
 И е устаналу песна да се пее,
 Да се помни шо юнакъ е билъ на земе-та.

XIV. Пакъ за рождение-то на Орфея, но различно.

Забахта се жива Юда, замочи се,
 Да си роди ду нейна милна сина,
 Та се бахте и се мочи малу млогу
 Малу млогу три месеци,
 Па не може рожба да си роди. 5
 Та се рукна гласумъ и подрукна:
 „Лу де да си, сестру, тука да си,
 Да си земешъ мое душе,
 Да си умра млада и зелена,
 Немой вече да се бахта, да се моче! 10
 Пусту устаналу мое дете
 Шо се зачиналу кришемъ афъ темнилу!"
 Още рече Юда не отрече,
 Гора заечила с' цырну се облекла,
 Чи си иде Мора Юда афъ цырну облечена; 15
 Афъ десна си рока носи осра сабе,
 Афъ лева си рока носи бильки отрувити,
 Още близу не е приближала
 Гласъ возвиси дуръ на синю небу,
 Па на сестра си дума продумала: 20
 „Кажы, сестру, шо ма рукашъ шо ма викашъ?
 Язы си бехъ дуръ на крайна земе,
 Дуръ да дойда дуръ при тебе.
 Мощно ми се дудеелу,
 Ела шо да праве оти ми си сестра." 25
 Какъ га виде Жива Юда мощне се потресала,
 Утмалъ душе продумала:
 „Ой ти сестру, Мора сестру!
 Язы си та викамъ да си ми помогнешъ,
 Рожба, сестру, вече да си роде, 30
 Чи ми се е вече рожба дудеела;
 Я ти ми си душла афъ цырну облечена:
 Афъ десна си рока носишъ осра сабе,
 Афъ лева си рока бильки отрувити,
 Може мене да погубишъ млада и зелена?" 35
 „Аку носе, сестру, ша ги фырле;
 Како тебе, сестру, ша си погубе,
 Аку ти погинешъ сита земе погинула!"
 Още рече не отрече,
 Си соблече цырна дреха поцырнела, 40
 Осра сабе афъ гора си фырли
 Я бильки отрувити си изеде,
 Та утуде близумъ ду сестра си.
 Какъ хи виде рожба халувита,
 Мощне й се натъжилу, нажелилу, 45
 Та га пита и га праси:

„Кажы, сестру, шо грехъ си чинила?
 Та се дуръ на Бога нагрозиу,
 Та си ти е пратилъ рожба халувита,
 Дури млада и зелена да загинешъ." 50
 „Шо самъ сестру грехъ учинила.
 Утъ Богъ нашла, Леле, Юда Сурвалие,
 Шо ма измамила на день на Боже име,
 Та се сфодихъ с ясну сонце мое либе;
 Вечерь билу на цырна година, 55
 Та се е нагрозиу дуръ на Бога,
 И ми прати рожба халувита."
 „Грехъ си учинила, сестру, и кабахатъ,
 Шо се сфоди на день на Боже име,
 Хемъ е билу вечеръ на цырна година." 60
 „Шо да праве сестру, шо да чина.
 Юда Сурвалие ма е измамила,
 Чи ша роде дете болежиту нишанлие :
 Лику ша си му е као ясну сонце,
 Ша си има криле пудъ мишници, 65
 „Афъ десна си рока ша доржи свирка бележита.
 Кога свирка си засвири,
 Ша собира сите пилци да си слушетъ,
 Шо е тае песна гласувита;
 Ша си фырка и на висе небу, 70
 Дуръ на Бога свирка да си свири.
 Така са самъ, сестру, измамила
 Та се сфодихъ с' ясну сонце мое либе."
 „Трала ми си, сестру, три месеци,
 Потрай си ми още два дни, 75
 Дуръ да ида на край земе,
 Да си терамъ мое сестра Юда хиким цийка,
 Шо си има бильки родувити.
 Мольба ша й се моле, .
 Да си дойде тука дуръ при тебе, 80
 Да та лечи билька да та пои,
 Да си родишъ мышку дете бележиту."
 „Иди сестру, немой стои,
 Чи не мога вече да си трае!
 Дано млогу да се не бавишъ." 85
 Та си фыркна Юда да си фырка,
 За день утишла на край земе.
 Тамъ си тера Юда хикимцийка,
 Исфодила сита Юдинска земе,
 Па не може да си найде Юда хикимцийка, 90
 Дуръ утиде на Юдинску езеру,
 Де се банетъ млади Юди все бульки,
 Тамъ си найде Юда хикимцийка,
 Чи си бере билька родувита,
 Та и вели утговори: 95
 „Утъ Богъ нашла Юду хикимцийку!
 Сита земе самъ убишла да та терамъ,
 Па не можехъ да та найда."
 „Шо ма тераш, Мора Юду, шо ма трысишъ?"
 „Ша та карамъ Юду дуръ на средъ земе, 100

Да си лечишъ рожба халувита."
 „Иди си ми Юду, не духождамъ!
 Сонце си ма праща дуръ при наше сестра,
 Да си ида билька да га пое,
 Дано си роди дете бележиту; 105
 Ела езеру е присыхналу,
 Ниту билька има родувита;
 Та се чудум чуде шо да праве
 Шо да праве шо да сторе?"
 „И язъ сестру, за сова-та терамъ! 110
 Язъ самъ била дуръ при наше сестра,
 Какъ и самъ видела рожба халувита,
 Натыжилу ми се, нажелилу ми се,
 Та си дойдохъ тебе да си терамъ,
 Да та карамъ дуръ при нее, 115
 Да га лечишъ билька да га поишъ,.
 Дано си роди мжжку дете бележиту;
 Хемъ утъ мока да се куртолиса,
 Три месеци се бахтала и мочила!"
 Какъ ми чула Юда хикимцийка, 120
 Завикала мощне, заплакала,
 Гласъ й се слуше дуръ на небе,
 Де га дучу Вишню Бога,
 На сонце си вели утговори:
 „Сончице, мое златну сончице! 125
 Я сончице, какъ си греешъ пу заме-та,
 Не ли си видель нейде Юда хикимцийка
 И неини-те ду две сестри?
 Сега има три месеци
 Утъ какъ не се душили на небе-ту 130
 На небе-ту дуръ при мене,
 Днеска още рану глас си чухъ утъ земе-та,
 Чи си плаче, чи си ви|ка Юда хикимцийка,
 Та не знамъ шо е толку цвижба?"
 Утговори ясну сонце: 135
 „Ой ти Боже, мили Боже,
 Заръ незнаешъ шо си тегли Жива Юда,
 Жива Юда мое пырве либе?
 Три месеци има утъ какъ се е замочила,
 Да си роди мыжку дете бедежиту, 140
 Па не може да си гу роди,
 Та ша си загине млада и зелена,
 Хикимцийка Юда ша си га пои билька родувита,
 Ела езеру е присыхналу,
 Та си нема билька родувита; 145
 За сова си вика Юда хикимцийка,
 Гласъ й се слуше .дуръ при тебе.
 Мольба ти се, Боже, моле:
 Изимъ да дадещъ на тои-те кладнеци,
 Да си пратетъ силна дожда на земе-та, 150
 Да наполнетъ юдинску езеру присыхналу,
 Да излезе билька родувита."
 „Язъ ша отворе мои-те кладнеци,
 И ша прате силна дожда на земе-та,

Ела иска и ти да закриешъ тое виделина, 155
 Немой да си греешь на земе-та,
 Чи хатырь ша устане на облаци-те."
 „Мое виделина, Боже, ша занечи мое сестра звезда
 месечина
 Дурь да се наполни юдинску езеру присыхналу."
 Та утключи Вишну Бога ду негуви кладнеци. 160
 И си прати силна дождь на земе-та;
 Я сонце се занечи зад сестра си звезда месечина
 Дождь си иде тамам два сахате,
 Дурь се езеру вече припылнилу;
 Лу се припылнилу и билька излезала, 165
 Та набрала Юда билька родувита.
 Искать вече да си идать дурь при сестра си,
 Ела нема какъ .да идать,
 Чи си иде силна дождь уть небе-ту,
 Та се мольба молеть. сонце-ту: 170
 „Я блесни си, сончице, на земе-та,
 Да разгонишь тие цырни облаци;
 Немой вече дождь да си иде;
 Да идеме скору при тое-ту пырве либе,
 Да га поим билька родувита, 175
 Да си роди мыжку дете бележиту;
 Немой вече да се бахте да се мочи."
 Сонце си хми вели утговору:
 „Шо се Юди мене мольба молите?
 Шо си сыде язъ на виделина? 180
 Фатите си ду две сиви голабче-та,
 Курбань да ги колете на Вишну Бога,
 Да си заключи ду негуви кладнеци,
 Немой вече дождь да има на земе-та."
 Чудумъ си се чудеть ду две Юди, 185
 Де да найдать ду две сиви голабче-та?
 Една другумъ си говореть:
 „На край земе нема сиви голабче-та,
 Де да идеме шо да правиме?"
 Още рекоха не отрекоха, 190
 Де си гледать уть небе-ту ду две сиви голабче-та,
 Криле хми се злату позлатени,
 Очи си хми свететь као безцени камене,
 Афъ ноги си носеть бела книга
 Бела книга цырну писму; 195
 Фыркать фыркатфъ си дойдоха дурь при Юди,
 Какъ си фыркать на книга си гледать,
 Та си гукать и си думать:
 „Мари Юди Самуили!
 Шо стоите, шо чекате? 200
 Нее курбань ша бодеме на Вишну Бога,
 Да заприе силна дождь,
 Немой вече да си иде на земе-та;
 Да идете при ваше-та сестра,
 Да си га поите билька родувита, 205
 Да си роди мыжку дете бележиту,
 З тия вече да се куртолиса уть рожба халувита.

Тия си е наше стара майка,
 Що си дава храна на земе-та!"
 Какъ ми чуха ду две Юди 210
 Шо си пеетъ ду две сиви голабче-та,
 Фащатъ си ги да ги колетъ.
 Ела нема сасъ шо да ги колетъ.
 Мора Юда сабе бе фырлила низъ гора зелена,
 Тера си га не може да га найде. 215
 Ега гледатъ афъ средъ езеру сребрену ношче,
 Шо падналу утъ небе-ту,
 Та гу зеватъ и си колетъ ду две сиви голабче-та;
 Ги заклаха курбанъ дуръ на Вишну Бога.
 Дуръ тога се небе разеснилу, 220
 Та си блесна ясну сонце да си грее.
 Ду две сиви голабче-та не били заклани,
 Па си фыркнаха на висе небу дуръ при Бога;
 Чи не се били сиви голабче-та,
 Лу се били ду два Дефа, 225
 Шо си праветъ изметъ дуръ на Бога.
 Ду две Юди си фыркнаха да си идатъ на средъ земе,
 Да си видетъ шо хми прави милна сестра?
 Дуръ да клепне сонце утидоха на край земе.
 Там си гледатъ милна сестра, 230
 Чи се бахте да си роди мыжку дете;
 Какъ ги виде заплакала, завикала,
 Солзи рони изъ очи-те,
 На сестри си се мольба моли,
 Да си тератъ билька родувита. 235
 Шо си бе Юда хикимцийка,
 Мощне й се натыжилу,
 Натыжилу, нажелилу,
 Та ни постое, ни почека,
 Лу искара утъ пазуфи билька родувита, 240
 Та запои сестра си Жива Юда;
 Лу е пила билька родувита
 И е дете навырвилу да излезе;
 Още день не поминалу рожба се родила.
 Падна дете на земе-та, 245
 Утъ шо си е бележиту земе се потресла!
 Загырмилу на небе-ту затрещелу!
 Сонце още предъ зорница е изгрелу,
 Да си види ду негуву мыжку дете:
 Лику му е као ясну сонце! 250
 Има криле пудъ мишница!
 Афъ десна си рока доржи свирка бележита!
 Лу е на земе падналу,
 На майка си продумалу:
 „Ой ле, мале, мила мале! 255
 Дай ми, мале, биска да си бизамъ,
 Чи ша свире свирка бележита."
 Та бизалу шо бизалу,
 Меракъ млогу има на свирка-та,
 И бизае и си свирка гледа! 260
 Какъ засвири свирка бележита,

Шо се пилци пу небе-ту, Се собраха да си слушетъ песна гласувита, Шо га нема нийде пу дуне-та, И си слушетъ и си хору игратъ,	265
Дуръ и тие планини заиграха! Утъ шо беше свирка гласувита, Сите крале пу земе-та си га чуха, Са се чудумъ чудетъ шо е сова чуду? Сите велетъ, чи е свирка на небе-ту,	270
Си га свиретъ малки Дефове; Я шо си бе юдинска крале, Си ми гледа горе на звезди-те, Да му кажетъ де си свири свирка гласувита? Гледа си ми три дни и три ноци,	275
Та му звезди не казувитьъ, И тие се утъ свирка умаяни! Дугледа гу ясну-ту сонце, Та му вели утговори: „Е бре кралю, е бре стари деду!	280
Шо си гледашъ горе на небе-ту? Гласувита свирка не е тука на небе-ту, Тя е долу на земе-та, Си га свири мое мыжку дете.	285
Мое мыжку дете тое пырву мнуче, Той си свирка свири на средъ земе. Да закарашъ сите крале и бануве, Да идете на край земе при мое-ту мыжку дете, Да видите како си е бележиту;	290
Да си гостишъ ти сите крале и бануве, Да ги гостишъ да ги поишъ, Чи си имашъ бележиту мнуче. Кога вече гозба си дуфтасашъ, Да си земешъ тое керка Жива юда	295
И мое бележиту мыжку дете, Да си ги уткарашъ на тои сарае, Да си гледашъ мое дете дуръ да си порасне. Той не ша иска с тебе да си дойде, От си нема име да се рука,	300
Дуръ му име не кажешъ, Не ша дойде афъ тои сарае; Да гу рукнешъ, дума да му продумашъ: „Хаде мнуче, Уфренъ юнакъ, афъ мои сарае, Таму да си свиришъ свирка гласувита;"	305
Лу какъ ша си чуе негуву-ту име, Ша си фати свирка афъ рока-та. Та ша фыркне као пиле найфыркату; Дуръ да яхнешъ ти бырза-та коне, Той ша иде афъ тои сарае.	310
Иди сега кажи на крале и бануве." Дуръ да иде Юдинска крале при крале, Тие се утъ свирка умаяли, Та легнали као мертви на земе-та? Дуръ да си ги дигне му се дудеелу,	315
Утмалъ као упиени станали,	

Той имъ вели утговори:
 „Е бре, седемдесе крале, хемъ бануве!
 Не е била свирка на небе-ту,
 Туку си е тука на средъ земе,
 Мое мнуче си га свири; 320
 Да идеме скору на средъ земе,
 Да си виде мое милу мнуче;
 Хемъ да си ва гозба госте,
 Чи ми се е родилу мнуче бележиту."
 Та яхнаха сите крале и бануве, 325
 Кой на бырза коне, кой на люта ламие;
 Колку фодетъ свирка си е още погласувита,
 Утидоха вече на сред земе.
 Ега да видетъ шо ша видетъ:
 Ду три юди, ду три сестри, си седетъ на зелени ливаде, 330
 Афъ средъ техъ си седи малку дете,
 Утъ лику му грее ясну сонце!
 Афъ рока си доржи гласувита свирка.
 И си свири песна хорувита,
 Та си игратъ хору пилци и планини! 335
 Не можеха да си траетъ седемдесе крале,
 И тие ми станаха хору да играетъ,
 Та играха малу млогу две недели,
 Дуръ хми се е вече дудеелу,
 Ела си се умаяни као утъ люта ракие, 340
 Мольба му се сите молетъ,
 Да устави свирка гласувита,
 Гозба да ги гости юдинска крале;
 Той имъ мольба не слуше,
 Лу си свири още погласувиту. 345
 Тога си му юдинска крале вели утговори:
 „Е бре мнуче, Уфренъ юнакъ!
 И язъ ти се мольба моле,
 Остави си вече свирка гласувита,
 Седемдесе крале малку да починатъ, 350
 Да си ги гозба госте,
 Чи си имамаъ мнуче бележиту."
 Дуръ тога е Уфренъ свирка уставилу,
 Та си изъ редъ гледа седемдесе крале,
 Си ги гледа и ги пита кой утъ де е? 355
 Та си гости юдинска крале седемдесе крале,
 Гости ги и ги пои тамамаъ три дни и три нощи.
 Вече искатъ крале да си идатъ.
 Малку дете си хми вели утговори:
 „Идите си с Богомаъ сега крале! 360
 Утъ година пакъ да дойдете на средъ земе,
 Язи тука града ша си граде,
 Тука ша си е мое столнина,
 Жюмбушъ да правите на мое-та свадба."
 Сова рече не отрече, 365
 И си фыркна горе на небе-ту,
 И на небе малку свирка да посвири.
 Я юдинска крале си закара Жива юда,
 Та утиде на юдинска земе,

Си седеше таму афъ сарае-ту. 370
 Уфренъ юнакъ ми се бави ифратъ млргу,
 Седелъ ми е на небе-ту тамамъ година.
 Вече дойде време да се жени,
 Ела нема либе спроти негу,
 Та се жели, свирка вече не ми свири; 375
 Си утиде на юдинска земе при майка-си.
 Уть жельба е падналъ болан да лежи,
 Боланъ лежи ша умрие.
 Лу кой иде си гу пита,
 Шо си има на сорце-ту? 380
 Той си имъ не казува.
 Утмалъ се е дусетила Жива Юда,
 Чи си иска да се жени,
 Ела либе нема спроти негу,
 Та си фоди дуръ при негу на потстеле-та: 385
 „Кажы, сину, оти боланъ лежишь?
 Шо си имашъ на сорце-ту?“
 „Немамъ нищу, мале, на сорце-ту,
 Лу ми дойде време да се жене,
 Ела либе нема спроти мене.“ 390
 „Стани, сину, уть потстеле,
 За сова ли ти кахыръ берешъ!
 Язи ша ти каза де си има либе за тебе,
 Хемъ ша можешъ тина да я земешъ;
 Лу какъ ша ти чуе свирка, 395
 Сама пу тебе ша навырви! “
 На Уфрена дуръ тога му сорце дойде,
 Та си стана уть потстеле,
 Афъ рока си зе гласувита свирка,
 Та ми свири и ми пее тамамъ две недели. 400
 Дуръ тога е майка попиталу:
 „Кажы, мале, дека има либе спроти мене?
 Аку има нейде да га терамъ.“
 „Има, сину, либе спроти тебе на край белъ Дунавъ,
 Кральска керка си е дюнягюзеллийка, 405
 Шо га нема нийде на дюне-та;
 Ела татку има као люта змие,
 Не й дава да се жени,
 Той си иска лику да й цалива!
 Млогу пыте е бегала уть негуви пусти сарае, 410
 Па га фаща и га враца.
 Сега му се е на умъ наумилу,
 Та га има фнетре афъ зандана,
 На порти седеть ду две люти змии,
 Шо си иматъ пилски криле та си фыркатъ, 415
 Не й даватъ да излезе уть вунъ зандана;
 И да излезе, па га фащатъ.“
 „Язи, мале, ша си омамъ люти змии,
 Та ша флеза дуръ при нея афъ зандана,
 Да га виде да ли си е спроти мене? 420
 Лу ми кажи какъ е таткуву хи име?
 Кого срещна пу пыте да си питамъ,
 Дека си е ду белъ Дунавъ?“

„Лу си питай дека си е дунавска крале,
 Та ша найдешъ де си тече ду белъ Дунавъ; 425
 Ела гледай свирка нейде да не уставишъ,
 Чи ша си та люти змии младу погубетъ."
 Даде си му още и неини-те криле,
 Ега си закара млада булъка,
 Да й тури криле пудъ мишници, 430
 И тия с негу да сифырка,
 Немой да ги стигнатъ люти змии.
 „С Богомъ, мале!
 Да ма чекашъ с млада булъка."
 Сова рече не отрече, 435
 И си фыркна да си иде на белъ Дунавъ,
 Дуръ да иде месецъ поминалу,
 Наблизе вече ду белъ Дунавъ.
 Чудумъ си се сега чуди
 Де ми седи Дунавска крале? 440
 Нема никомъ да си пита:
 Ниту чувекъ има да замине,
 Ниту пиле да си фыркне.
 Лу си гледа на край Дунавъ сура ламие,
 Тя си му се кани млогу люту, 445
 Не му дава да замине презъ Дунава;
 Ела той си га не слуше,
 Лу си фыркна още понависе;
 Да прифыркне ду белъ Дунавъ;
 Си ми фырка и на сонце си се моли: 450
 „Сончице, милу сончице!
 Я кажи ми, сончице, де си е Дунавска крале?
 Да си ида на негуви сарае,
 Да си виде негува-та гюзель керка;
 Аку си е дюнягюзеллийка, 455
 Да си боде мое пырве либе."
 На сонце си думилелу,
 Та му вели утговори:
 „Бре Уфрене! башъ свирелжие!
 Язи да ти каза де си е Дунавска крале, 460
 Лу се боимъда не таму младу погинешъ,
 Чи си таму има люти змии."
 „Каже си ми, сончице, немой се боишъ,
 Язъ си имамъ свирка бележита
 Що умава люде и пиле-та, 465
 Свирка ша умае и люти змии."
 „Фыркни си ми още понависе,
 Та ша видишъ шарени сарае,
 Шо се наградени утъ елмазъ камень,
 Афъ средъ дори има теманъ занданъ, 470
 Де си седи краљска керка.
 Шо га нема нийде на доне-та."
 Какъ си фыркна Уфренъ юнакъ понависе,
 Афъ средъ полету си дугледа шарена сарае,
 Наградени утъ елмазъ камень; 475
 Афъ средъ дори си гледа теманъ занданъ,
 Лу га виде сорце му се шанландиса,

Лику му се мощне засмее,
 Та си слезе утѣ висе планина,
 И утиде на кральски сарае. 480
 Утѣ порти си още засвири свирка гласувита,
 Та си ума Дунавска крале и две люти змии,
 Шо чуваха кральска керка афѣ зандана.
 Та ми флезе фнетре афѣ зандана,
 Де си найде чи си плаче кральска керка; 485
 Дюнягюзеллийка беше шо га нема нийде на дюнета.
 Какѣ га виде мощне га бендиса,
 Та й вели утговори:
 „Отѣ ми плачешѣ, кральску керку?
 Отѣ ми ронишѣ дребни солзи? 480
 „Е бре юначе, бре делию!
 Какѣ да не плака, солзи да не роне.
 Сега три години има шо не самѣ утѣ занданѣ излела,
 Юнаци мое гиздавина да си видетѣ,
 Мене тие да залибетѣ." 495
 „Фоди сега ти пу мене,
 Ша си бодешѣ мое пырве либе,
 Хемѣ ша бодешѣ башѣ кралица на земе-та."
 „Молчи, молчи бре юначе!
 Да не си та чуетѣ ду две люти змии, 500
 Чи ша си та младу погубетѣ."
 „Язѣ самѣ люти змии умаялу,
 Као мертви на земе-та си лежетѣ!"
 И си дума дума и си свирка свири,
 Малку свирка да остави, 505
 Люти змии се разбудеватѣ.
 Та си навырви кральска керка пу Уфренѣ юнакѣ.
 Лу се порти изминали
 Люти змии се разбудили,
 Та ги гонетѣ да си фатетѣ кральска керка. 510
 Уфренѣ юнакѣ й тури майчини си криле,
 Да си фырка и тя на висе небу.
 Ела не се знае какѣ се фырка,
 Га стигнаха вече да га фатетѣ.
 Писна, викна да си плаче: 515
 „Шо да праве, Боже, сега шо да сторе?
 Люти змии млада ша ма погубетѣ."
 Дурѣ тога ми Уфренѣ засвири песна
 Шо умава као люта ракие,
 Та си ума ду две люти змии, 520
 Паднаха на земе-та као мертви,
 Та искара Уфренѣ потайну си ношче
 И убоде ду две люти змии на сорце-ту,
 Утѣ техѣ истекоха ду две кривави реки:
 Една тече каде угрева, 525
 Я друга-та тече каде заходѣ.
 Дурѣ тога си на либе вели утговори:
 „Фыркай, либе, да идеме на. наше-та земе,
 Да си видишѣ мое мила майка."
 Та си утиде на техна-та земе, 530
 Утѣ далечѣ на майка си рука:

Нему си се на сърце не слага!
 Иска мома спроти негу да си тера:
 Уть лику хи ясну сонце да си грея!
 Коси хи ду земя да се влачетъ! 35
 Ут майка си прошка тера
 Да гу пусне пу земя да се шета,
 Любу спроти негу да си тера,
 Белки да си найде каква-ту той си иска?
 Той хи прошка тера, 40
 Тя му прошка не дава:
 „Седи сину, ми пу земя ходишъ,
 Чи си едно на майка!
 На тоя свирка ща каскандисатъ
 И тебе младу ща погубетъ 45
 Ду мои петъ душманки все Юди.
 Сетне майка що ще прави?
 Какъ ща седи в тия сарая сама самичка
 Сама самичка кату кукувица?"
 Орфенъ хи вэли ютговори: 50
 „Ой ле мале, стара Юда!
 За това, ти кахыръ ми берешъ!
 Язь сосъ свирка сички душмане ща си омамъ
 Та сосъ мене ща се побратетъ;
 Сал' ти се молбе моля, 55
 Да си ми изимъ дадешъ,
 Да исфоде сичка земя,
 Да си ида дуръ на земя Харабия.
 Харабиня краля има десетъ моми,
 Уть сичка тяхъ сонце грея! 60
 Уть какъ си се уть майка си паднали
 Чувешку оку още не ги е видялу!
 Уть сарая вонка не изляватъ,
 Ду ся ашикъ на нищу не се станали.
 Лю язь таму да си ида, 65
 На моя свирка ашикъ ща си станатъ,
 Ща излязатъ свирка да ми видетъ
 Та ща зема язи наймалка-та кралска керка,
 Наймалка-та кралска керка що си е спроти мене!
 Уть лику хи сонце грея! 70
 Коси хи се пу земя влачетъ!
 Лю що си ми каза моя чиче Самувила,
 Чи си на Харабия има такава мома,
 Що си е спроти мене,
 Сърце ми е за нея трепналу. 75
 Аку нея не си зема
 Язь младу ща си умра!"
 Какъ си чу майка му стара Юда
 Отъ сърце издыхна и му вэли ютговори:
 „Уть Богъ да найде тоя чиче Самувила. 80
 Що ти каза за тие десетъ моми!
 Язи прошка не ти давамъ
 Да си идешъ на земя Харабия.
 Земя Харабия е на край земя,
 На край земя близу ду това цырну моря, 85

Дека седи Фейска краля,
 Та си съди на църнуморски Юди;
 Тие Юда лю кой юнакъ видетъ,
 При Фейска краля гу уткаруватъ,
 На негу изметъ да си чини, 90
 Утъ дека вейке не се враща.
 Утъ това се е и моря нарекло църну,
 Оти си млогу майки поцърнява."
 Какъ си чу Орфенъ младъ свирелжия.
 Чи си му майка прошка не дава, 95
 Да исфоди сичка земи
 Да иде и на Харабия земя,
 Утъ желба падна боланъ да лежи.
 Боланъ лежи и се чуди що да прави,
 Що да прави какъ майка да кайлатиса? 100
 Майчина прошка да му даде
 Да си иде на Харабия земя.
 Прати слуга да си рука ду негува чиче,
 Тя да си му каже що да прави.
 Какъ утъ майка прошка да си земе? 105
 Чиче му е утишла на деветъ планини,
 Да си види ду нехини деветъ керки
 Що си праветъ в ний деветъ планини?
 Там е седяла ду неде ле време.
 Дуръ е сонъ сонила, 110
 Чи си Орфенъ боланъ лежи,
 Боланъ лежи ще да умрие.
 Тога си Самувил а стана
 Та си утиде в Орфенува стара града
 Да си види що ми прави Орфенъ свирелжия? 115
 За три дни на деветъ планини утишла,
 За три часа в Орфенува града стигнала,
 Сички гори утъ варкости подроби!
 Лю що си в Орфенува града утиде
 Утъ порти се подрукна: 120
 „Що ти лежишъ, Орфенъ младъ свирелжия?
 Та не станешъ да си земешъ тоя свирка,
 Да засвиришъ лесна жалустива,
 Дуръ и планини още и жювини да заплачатъ!
 Тога и тоя майка да заплаче, 125
 Прощка майчина да ти даде,
 Да си исфодишъ сичка земя,
 Да си идешъ дуръ на земя Харабия,
 Таму любу спроти тебе да си наидешъ."
 Какъ си чу Орфенъ младъ свирелжия 130
 Що си му чиче Самувил а каза,
 Сырце му се утъ радость надигна.
 Та си стана утъ потстеля
 И си зе ду негува гласна свирка,
 Та засвири песна жалустива, 135
 Свирка свиреше и песна напеваше:
 „Утъ Богъ да найде мое стара майка!
 Що не си ми прошка дава,
 Да си ида на земя Харабия,

Любу спроти мене да си найда: 140
 Язь уть майка младу ща си погина!"
 Уть що свирка харну свиреше,
 И песна желостну напеваше,
 Сички пилци окол му се собраха,
 Изъ очи си солзи ронетъ, 145
 Чи Орфенъ ща си погине,
 Дуръ тога е и майка му заплакала,
 Сырце хи се умилалу,
 Утмалъ душе приговори:
 „Бре Орфене мили сину! 150
 Ду ся ти майка прошка не даваше,
 Да си исфодишъ сичка земя,
 Да си идешъ дуръ на земя Харабия,
 Да си терашъ любу спроти тебе,
 Чи се бояхъ няшу зло да не патишъ? 155
 Оти си е земя Хавабия
 На край земя близу ду цырну-ту моря,
 Дэка седи фейска краля,
 Та си сыди на цырнуморски юди;
 Тий юди се мощне песнопольки, 160
 Лю кой юнакъ видетъ,
 Сось песни гу при Фейска краля уткаруватъ,
 На негу изметъ да си чини,
 Уть дека вейке не се враща.
 Ся си ти прошка давамъ, 165
 Лю дэ искашъ да си идешъ,
 Язь се уздамъ ти со свирка да навиешъ,
 Още и сось песна да надвалишъ песнопольки юди,
 И пакъ да си дойдешъ на наше стара града,
 Тоя майка сось радость да та дучака, 170
 Да си види и сныха на дома си."
 Орфенъ свирелжия си устави песна желустива
 Та засвири песна хорувита,
 Хору Юди да играятъ,
 Сырце да му се зарадува, 175
 Чи му майка прошка даде,
 Да исфоди сичка земя,
 Любу спроти негу да си найде.
 Какъ си чули юди свирка хорувита,
 Сички се собраха хору да играятъ; 180
 И Орфена млада свирелжия да испратетъ.
 Колку Юди хору си играятъ,
 Още толку планини се люлять,
 Окол' Орфена птици фыркатъ,
 Ваз негу вейки сивлиеве фырлетъ! 185
 Играха Юди хору що играха,
 Орфенъ си свирка вейке зепря,
 Песна хорувита вейке не напева,
 На майка си рыка цалуна,
 Та си навырви да си ходи пу сичка земя. 190
 Вырвя що вырвя дойде на земя Арабия.
 Още в' Харапска града не е флялъ
 Песна сладка си засвири,

Свирка си се слуше дуръ на висе небу!	
Сички велеть и се карба карать:	195
Едни велеть чи се цырнуморски Юди, Други велеть, чи си е Орфенъ младъ свирелжия Що се фалба фали пу сичка земя!	
Сички излягоха да си видеть Кой е това свирелжия?	200
Излягоха и десеть кралски керки, Да си слушетъ тая сладка песна. Ду тога тие не беха изляли вонка утъ сарая, Нит' чувешку оку ги бэ виделу.	
Кога утъ сарая излягоха Изгряха кату десеть сонца!	205
На сички очи се заблескаха, Се маеха кату в' магла денувита! Саму на Орфенъ очи не заблескаха, Се почуди за тяхна-та гиздавина,	210
Утъ сички сонце грееше, Я що бэше наймалка-та, Утъ нея ду две сонца грееха! На Орфенъ се молба молеть,	215
Да посвири тая свирка, Да поиграт хору Арабийску, Орфенъ си засвири песна хорувита, Та играха хору десеть кралски керки Малу млогу тамамъ две недели;	
Тие си се мычетъ Орфена да умореть, Орфенъ си се не уморява, Лю си свири песна хорувита посладку. Дуръ се моми умориха, На земя паднаха поклонъ да му се поклонеть;	220
Дуръ да падне и наймалка-та, И тя поклонъ да му се поклони.	225
Той я фати за лева-та рыка И побягна пу широко поля. Я що бэха ду нехини деветъ сестри, На сестра си мощне каскандисаха, Чи ща земе Орфенъ младъ свирелжия.	230
Си утидоха на таткуви сарая, На татку си взелеть и говореть: „Ой ли, тате, мили тате! Утъ Богъ да найде наше наймалка-та сестра	235
Що си потапта тоя таткува лакардия; Излягохме да си видиме Орфенъ младъ свирелжия Какъ си свири мощне сладка песна, Се фатихме и хору да играемъ, Дуръ да хору завъртиме	240
Тия си Орфена залюби, Та с' негу побягна низъ широко поля." Какъ си чу Арабийска краля, Чи е керка му с' Орфенъ побегнала, Си искара ут негуви темни зандане ду две люти фыркувити змии, Та хми взели и зарыче;	245

„Лю дэ да е моя керка да я фатиге,
 С' ваши утровити уста да я усмыртите,
 Чи тия си потапта моя лакардия!" 250
 Какъ си чуха ду две фыркувити змии,
 Си фыркнаха низъ висе небу
 Да си гонягъ наималката кралска керка.
 День фыркаха и я вейке наблизиха.
 Кралска керка си заплака: 255
 „Угъ Богъ да найдешъ, бре Орфене,
 Ти мене млада ща погубишь!
 Мой татку си е пратилъ ду негуви люти змии
 Мене с' утровити уста да си усмыртеть."
 Орфенъ хи вэли ютговори: 260
 „Ой ти кралска керку моя люблю!
 Ду кога е ОрФенъ с' тебе,
 Ти що си плачешъ и се боишь?
 Язь за тебе душе ща си загубе,
 Лю тебе си не уставемъ." 265
 Още речъ-та не отрече
 И ду две фыркати змии си дойдоха,
 Уста зинаха мома да погылнагъ.
 Орфенъ си обзе ду негува гласна свирка
 Та засвири песна мощне желустива, 270
 Дуръ се ду две змии умаяха,
 Кат' умряли паднаха на земя да се валеть!
 Тога си Орфенъ свирка запря,
 Та искара ду негува люта сряла
 И усряли на сырце ду две змии, 275
 Утмалъ змии продумаха:
 „Угъ Богъ да найдешъ,
 Орфенъ младъ свирелжия!
 Що ти ний зло усторихме
 Та си насъ со тоя сряла усряли?
 Наши ясни криви дано тебе да помычетъ!" 280
 Това змии утмалъ душе продумаха,
 И истекоха угъ тяхъ ду две кривави ряки,
 В' цырну моря си течаха
 И си великумъ гласумъ рукаха:
 „Ой ти фейска краля нашъ побратиме! 285
 Молба гуляма ти се молиме:
 Ега презъ тука мине Орфенъ свирелжия,
 Сасъ наймалка-та керка на Харапска краля,
 Нему нищу да не усторишь,
 Лю да повэлишь на той цырнуморски юди, 290
 Да си зематъ тая кралска керка,
 Тя на тебе изметъ да си чини;
 Да не давашъ Орфенъ да я земе,
 С' нея фалба да се фали,
 Чи е ду две змии усрялилъ." 295
 Ду две ряки с' цвикане си рукаха,
 Дэ ги дучу фейска краля,
 Ти си рукна ду деветъ негуви юди
 И имъ вэли ютговори:
 „Лю ега презъ тука помине Орфенъ свирелжия, 300

Вия свирка да не му слушете,
 Лю да гледате любу да му земете,
 На моя столнина да я дукарате,
 На мен' изметъ да си чини,
 Немой Орфенъ с' нея фалба да се фали, 305
 Чи е ду две змии усрялилъ."
 Лю що чуха ду деветъ цырнуморски юди,
 Утидоха на край цырну моря,
 Да си чакать Орфенъ младъ свирелжия.
 Да си земать ду негуву любу. 310
 На Орфена за това му на умъ не дойде,
 Та утиде на край земя на цырну-ту моря,
 Да си види и фейска краля
 Що чулякъ е и той на земята ?
 Та се сички утъ негу боетъ. 315
 Лю що си утиде на цырну-ту моря,
 Цырнуморски юди гу посрещъ посрещнаха,
 Орфенъ си имъ взли ютговори:
 „Богъ помабогъ ви цырнуземски юди!
 Дека седи ваше фейска краля ? 320
 Искамъ негу да си виде,
 Чи сме млогу побратиме."
 „Даль ти Богъ добро, Орфенъ младъ свирелжия!
 Що та врагъ тука нанесе,
 Да погубишь тоя пырву любу, 325
 Тоя пырву любу ясну сонце,
 За коя си толку земя исфодилъ !
 Фейска краля ни е порычка порычалъ:
 Лю ега презъ тука минешъ
 Тоя любу да си земеме, 330
 Да я уткараме на негува столнина,
 На негу изметъ да си чини;
 Немой ти с' нея фалба да се фалишь,
 Чи си за нея усрялилъ ду две змии."
 Орфенъ какъ си чу грабна свирка в' рыки 335
 Да засвири песна желувита,
 Дано юди с' песна си умая,
 Немой любу да му земать;
 Той си свирка свири
 Я юди му се присмявать! 340
 Ютговори пырва юда:
 „Свири, Орфенъ, свири лю колку искашь,
 Назе ти не можешъ да умашъ."
 Той си пакъ свирка не уставе;
 С' десна рака свирка си дыржи, 345
 Я с' лева си дыржи ду негуву любу.
 Немой юди да я грабнатъ.
 Сички юди се умаха утъ негува свирка
 И паднаха на земя-та кату мыртви!
 Утъ Богъ да найде стара юда Самувила, 350
 Що си бэ с' три глави и опашки,
 Имаше си и омесь змийовити;
 Нит' се умава, нит' на земя пажда,
 Лю си гледа какъ да грабне ду негуву любу?

Що се бэше умала уть желувита песна. 355
 Свири Орфень свири тамамъ три месеци,
 Дурь му се е вейке дудялу,
 Та остави свирка, да почине,
 Лю що си свирка застави
 И стара юда си закара ду негову люблю; 360
 Уши хи запуши с' нехини змийни рыки,
 Немой да слуше Орфенува песна
 И назади да се враща.
 Лю какъ виде Орфень младъ свирелжия,
 Чи му стара юда люблю грабна, 305
 На земля-та падна и му душе прималя,
 Утмалъ душа приговори:
 „Уть Богъ нашла стара юда
 Стара юда уть змия породена!
 Какъ ти на умъ дойде, 370
 На люблю да запушишь тенки уши,
 Немой моя свирка да си слуше,
 Да се назади пу меня не вырне;
 Ама язи люблю пакъ си не уставемъ;
 Лю ду дэ сумъ на тая земля 375
 За нея ща си мисле какъ да си я зема?"
 Това Орфень утмалъ душе си продума,
 Та си стана и утиде при фейска краля,
 Белки си се той желба нажели,
 Да си му даде пырву люблю, 380
 Пырву люблю уть коя си сонце грея,
 Окол' фейска краля си стояха моми
 Моми все на отбурь уть кои си сонце грееше!
 Близ' ду негу си стоеше и негуву пырву люблю,
 Лю какъ си гу тя виде сулзи хи затекоха 385
 И му вэли ютговори:
 „Уть Богъ да найдешъ, бре Орфене!
 Що си мене изльга,
 Та си ма уть мои сестри отдели;
 Ти не си билъ врьданъ люблю да си чувашъ! 390
 Ся тука що да праве
 Що да праве що да сторе?
 Какъ да седе тука сама самичка
 Безъ татку, безъ майка още и безъ сестри
 Кат уть небе паднала!" 395
 Орфень какъ си чу тие желни лакардии,
 Навырви да си иде на негува земля
 На негува земля при стара си майка,
 Белки тя си му лякъ каже,
 Какъ да си люблю куртолиса ? 400
 Тамамъ уть фейски сарая излезе
 Дойде стара юда Самувила,
 Да се мычи и негу да заприе,
 На фейска краля изметъ да си чини;
 Си искара ду нехина камбуръ сряла 405
 Да гу усряли в'средъ сырце-ту.
 Орфень какъ си виде стара юда
 Мощне се разеди, разлюти,

Та си искара ду негува маламна сряла
 И усряли стара юда в' сырце-ту. 410
 Та си пырсна да си бяга пизъ широку поля.
 За три дни на негува си града утиде,
 Дэ си найде стара майка чи си плаче.
 Орфенъ хи вэли ютговори:
 „Богъ помабогъ, ти майку стара юду! 415
 Дали мене плачешъ,
 Оти си се мощне млогу забавихъ?
 Или в' наши сарая нящу е станалу?"
 „Далъ ти Богъ добро, Орфенъ мили сину!
 Добре ми дойде, мили сину! 420
 На мене си, сину, хабаръ дойде,
 Чи е фейска краля тебе младу попленилъ,
 Та за това си язи плака.
 Не ли си найде, сину, люблю спроти тебе
 Та си се саму самичку назади върна! 425
 Майка ти чакаше сныха да дуведешъ
 На стару время изметъ да ми устори."
 Изъ Орфенуви очи кату ряка сулзи затякоха.
 Утмалъ на майка си продума:
 „Мале ле, мила мале! 430
 Язь си найдохъ люблю спроти мене,
 Биле още поубаву:
 Уть лику хи две сонца греяха!
 Коси хи се пу земя влачеха!
 Тя моя свирка какъ си дучу 430
 Сама пу меня навырви,
 Та се западихме низъ поля широку,
 Поскору при тебе да си дойдеме.
 Я шо си бэха ду нехини деветъ сестри,
 На нея си мощне каскандисаха! 440
 Татку си мощне люту насырчиха,
 Та си прати ду две люти фыркувити змии,
 Да на гонятъ, да на фатятъ,
 Ду негува малка керка съ утровити уста да усмыртеть,
 Оти му е лакрдия потаптала! 445
 Ду две люти змии краля услушеха,
 Та си фыркнаха низъ висе небу
 Да на гонятъ да на фатятъ.
 День фыркаха и на наблизиха.
 Моя люблю, мале, си заплака; 450
 „„Уть Богъ да найдешъ, бре Орене!
 Ти мене млада ща погубишъ.""
 Кога, мале, вейке змии наблизиха
 Уста зинаха мома да погылнатъ.
 Язь сиобзехъ ду моя златна свирка 455
 Та засвирихъ песна мощне желустива,
 Дуръ си ду две змии умахъ,
 Кат' умряли паднаха на земя да се валеть!
 Тога си язь свирка запряхъ,
 Та искарахъ ду моя люта сряла, 460
 Та усрялихъ на сырце ду две змии,
 Утмалъ змии продумаха;

„Уть Богъ да найдешъ,
 Орфенъ младъ свирелжия!
 Ща ти ний зло усторихме
 Та си назе со сряла усряли? 465
 Наши ясни криви дано тебе да помычеть!"
 И истякоха, мале, уть тяхъ ду кривави ряки,
 В' цырну моря си течаха
 И си великумъ гласумъ рукаха:
 „Ой ли фейска краля нашъ побратиме! 470
 Молба гуляма ти се молиме;
 Ега презъ тука мине Орфенъ свирелжия
 Сасъ наймалка-та керка на Харапска краля,
 Нему нищу да не сторишъ,
 Лю да повэлишъ на тои цырнуморски юди, 475
 Да си зематъ тая кралска керка,
 Тя на тебе изметъ да си чини;
 Да не давашъ Орфенъ да я земе,
 С нея фалба да се фали,
 Чи е ду две змии усрялилъ." 480
 Ги дучу, мале, фейска краля,
 Та су порычи на негови деветъ юди;
 Лю кога азъ презъ таму помина
 Моя свирка да не слушетъ,
 Лю да гледать любу да ми зематъ, 485
 На негува столнина да я уткаратъ,
 На нег' изметъ да си чини.
 Юди, мале, излягоха да ма чакать,
 Да си зематъ моя арну любу,
 На мен' това па умъ не си дойде, 490
 Ам' утидохъ на край земя на цырну-ту моря,
 Да си виде и фейска краля
 Що чувякъ е и той на земя-та?
 Та се сички уть негу боятъ.
 Лю що си, мале, утидохъ на цырну-ту моря, 495
 Цырнуморски юди си ма посрещъ посрещнаха,
 Язь ги питахъ дэка седи фейска краля?
 Тие си ми не казаха дека седи тоя краля,
 Лю си ми рекоха кой та врагъ тук' нанесе,
 Да погубишъ тоя пырву любу, 500
 Тоя пырву любу ясну сонце!
 Какъ си язь чухъ грабнахъ в' рыки свирка
 Да засвире песна желувита,
 Дано юди со песна се умятъ.
 Немой любу да ми зематъ. 505
 Язь си мале свирка свирехъ
 Я юди ми се присмиваха!
 Та се сички юди уть моя свирка умаха
 И паднаха на земя-та кату мыртви!
 Уть Богъ да найде стара юда Самувила, 510
 Що си бэ с' три глави и опашки,
 Имаше си и омесь змийовити;
 Нит' се ума, нит' на земя падна,
 Лю си гледаше какъ да грабне моя любу.
 Свиряхъ, мале, свирка, тамамъ три месеци, 515

Дурь си ми се вейке дудя,
 Та уставихъ свирка да почина.
 Лю що си свирка заставихъ,
 Стара юда си закара моя люблю,"
 Уши хи запуши с' нехини змийни рыки, 520
 Немой да слуше моя желувита песна
 И назади пу меня да се вырне.
 Лю какъ видяхъ, мале, чи ми люблю нема,
 На земя-та паднахъ и ми душе прималя,
 Утмалъ душа приговорихъ: 525
 „Уть Богъ нашла стара юду
 Стара юду уть змия породена!
 Што си грабна моя пырву люблю
 И хи сасъ рыки запуши ду тенки уши,
 Немой да слуше моя желувита песна. 530
 Да не се назади пу меня вырне.
 Това утмалъ душе мале приговорихъ,
 Та си станахъ и утидохъ при фейска краля,
 Белки, рекохъ, си се желба нажели,
 Да си ми даде пырву люблю 535
 Пырву люблю отъ коя си сонце грея!
 Окол' негув' стола си стояха моми
 Моми все на отбуръ уть кои си сонце греяше!
 Близ' ду негу си стоеше и моя пырву люблю.
 Лю как си ма та виде сулзи хи затекоха' 540
 Изъ очи си сулзи ронеше
 Я съ уста си мощне желувиту ми продума:
 „Уть Богъ да найдешъ, Орфенъ младъ свирелжиа;
 Що ма отдели уть татку и уть майка,
 Ти не си билъ врьданъ люблю да си чувашъ; 545
 Какъ ща седе ся тука сама самичка
 Везъ татку, безъ майка още и безъ сестри
 Кату уть небе паднала!"
 Какъ си, мале, язи чухъ тези лакардии,
 Не можахъ на ноги да си стое' 510
 Щахъ си падна таму да си умра!
 Лю си ми уть vise небу сила дойде,
 Та си навывихъ да си дойда при тебе, мале.
 Белки нящу лякъ ми кажешъ,
 Какъ да си люблю кортолисамъ? 555
 Лю що си уть фейски сарая излязохъ
 Дойде стара юда Самувила,
 Да се мычи и меня да заприе,
 И язъ на фейска краля изметъ да си чина;
 Си искарка ду нехина камбуръ сряла 560
 Да ма усряли в' средъ сырце-ту.
 Какъ си язи видяхъ стара юда'
 Мощне се разедихъ, разлютихъ
 Та си искарахъ ду моя маламна сряла
 И усрялихъ стара юда в' средъ сырце-ту, 565
 И си пырснахъ да си бягамъ низъ широку поля,
 Немой фейска краля змии да си прати
 Меня младу да погубятъ.
 За три дни' мале' си при тебе дойдохъ,

Белки нящу ляхъ си ми кажешъ, 570
 Да си кортолисамъ моя пырву любу
 Моя пырву любу' тоя милна сныха."
 Какъ си Орфенъ на майка говореше
 Душе си му прималя'
 Та си падна' умрялъ на земята! 575
 Майка му се чудила що да прави
 Що да прави що да стори?
 Дэ си се наумъ науми,
 Та си рука ду три юди все биларки'
 Да си найдать билки лекувити, 580
 Да си дигнатъ нехинъ миланъ сина.
 Лю какъ чуха юди чи Орфенъ боланъ лежи.
 Утидоха на тяхну берекетлия поля
 Та набраха билку лекувити;
 Първа юда набра билка лекувита 585
 С коя да гу дигне утъ потстели!
 Втора юда набра билка лекувита,
 Кога' иде при фейска краля,
 Първу любу да си тера,
 Фейски сарая с' нея да утори, 590
 Трета юда набра билка лекувита'
 Кога грабне ду негуву си пырву любу
 Утъ тая лекувита билка да яди,
 Златни криля да му излязатъ,
 Немой фейска краля да гу стигне, 595
 Пакъ любу му да си земе
 И негу младу да си погуби.
 За день юди утидоха на тяхну берекетлия поля
 Я за часъ се върнаха утъ таму
 И си дойдоха при Орфена свирелжия. 600
 Орфенъ си на потстели зле лежи,
 Ниту очи подигнува да погледне,
 Ниту языкъ помърднува да продума,
 Саму рыки си утъ земя удри!
 Първа юда си искара ду нехина лекувита билка, 605
 Лю що му я ду носъ дупря'
 Орфенъ си очи подигна,
 Да си види стара майка що си прави ?
 Языкъ си помърдна и продума:
 „Да си жюва, юду Самувилу! 610
 Що си ма утъ потстели дигна
 Со тоя билка лекувита;
 Я' що ми трябува такавъ животъ,
 Аку не ми кажете лекувита билка,
 Какъ да кортолисамъ моя пырву любу? 615
 Що си я запря фейска краля,
 На негу изметъ да си чини."
 Юди си му велеть и говореть!
 Немой за това, Орфене, кахыръ берешъ!
 Ний имае лекувити билки, 620
 Лю ти се молба молиме,
 Да си земешъ тоя златна свирка,
 Да засвиришь песна желувита,

Да се чуя дуръ на висе небу
 Дур на висе небу при Вишню Богу, 625
 И той тебе да пожала;
 Кога идешъ при фейска краля,
 И той да си прати ду негува ангела
 На тебе ардамъ да си устори.
 Орфенъ си услуше ду три юди, 630
 Та си зе в' рыки златна свирка
 Та засвири тая песна желувита,
 Дуръ и планини-те още и камене-ту се заплакаха!
 Песна си се чу дуръ на висе небу
 Дуръ на висе небу при Вишню Богу, 635
 Та и на негу се нажели.
 И си прати ду негува ангела,
 Да си чака Орфена при цырну-ту моря,
 Кога иде при фейска краля
 И той нящу ардамъ да му устори. 640
 Орфенъ си вейке песна свырши,
 Утъ юди си тера лекувити билки,
 Тие му велеть и говореть:
 „Ний лекувити билки ща ти дадем',
 Я ти кога с' невяста минешъ презъ наше поля 645
 Нехинъ дувакъ да подигнешъ,
 Да хи видим' бялу лику,
 Да ли е тия мома спроти тебе?
 Аку си е тия спроти тебе,
 Ний дарба ща я дарим с' криля фыркати, 650
 Да си фырка дуръ на синю небу,
 Ниту пиле да я стига!
 Тия нишанлия да си биде,
 Да се зная кому люблю си е.
 Аку ли не си е спроти тебе, 655
 Ний ща я сась сряли усрялиме,
 Ти другу люблю да си найдешъ
 Другу люблю спроти тебя."
 Ютговори Орфенъ младъ свирелжия:
 „Тя си е люблю спроти меня, 660
 Биле и поубава утъ меня!"
 Втора юда си му даде билка лекувита
 И му вэли ютговори:
 „Кога идешъ при фейска краля
 Тоя пырву люблю да си терашъ, 665
 С' тая билка фейски сарая да уторишъ.
 Тоя люблю ду сарайски порти стои,
 Лю какъ ще порти уторишъ,
 С лева рыка нея да закарашъ,
 Я с' десна рака свирка да засвиришъ, 670
 Тя утъ тоя песна да се умая
 И пу тебе да си ходи:
 Дуръ да поминешъ цырну моря
 Свирка хичъ утъ рыка да не уставешъ,
 Чи лю що ще си свирка уставишъ 675
 Тия пакъ назадъ ща си се върне!
 Ега идете при цырну-ту моря,

Вишни Ангелъ ша си дойде ардамъ да ви устори.
 Презъ широку моря да си ва прикара.
 Трета юда си му даде билка лекувита 680
 И му вэли ютговори:
 „Кога моря поминете
 Фейска краля тога на умъ ша му дойде,
 Чи си нема тоя пырву люблю:
 Ша се мощне разеди, разлюти, 685
 Та ша стане самъ да си ва гони:
 Той ша може скору да ва стигне,
 Чи си е на ноги мощне нишанлия!
 Кога ва вейке наблизи да ва стигне,
 Ядите вий тая лекувита билка, 690
 Та ша ви излязатъ криля фыркувити,
 Да си фыркате дуръ на синю небу;
 Той неще може да ва стигне,
 Чи си нема криля фыркувити,
 Да си фырка дуръ на синю небу." 695
 Юди си му билки дадоха и си утидоха
 Я Орфенъ не постоя, не почака,
 Ам си зе ду негува златна свирка
 И навырви да си иде при фейска краля,
 Месець има ду негува столнина, 700
 Я той си за день утиде ду цырну-ту моря.
 Дэ излязоха ду деветъ цырну морски юди,
 Не му даватъ да помине презъ цырну-ту моря.
 Чудиль се е Орфенъ що да прави
 Що да прави шо да стори ? 705
 Дэ му на умъ дойде шо му казаха ду три юди,
 Чи Вишни Ангелъ на ардамъ ша му дойде,
 Гледа пу край моря белки види Вишни Ангела,
 Я не може нийде да гу види!
 Тога си зе златна свирка 710
 Та засвири песна желустива,
 Свирка свири и си песна напева:
 „Ой ти Боже, Вишню Боже!
 Прати си уть небе ду тоя Вишни Ангела,
 На мене малку ардамъ да устори, 715
 Саму цырну моря да си помина,
 Чи си ми юди не даватъ това моря да помина."
 Лю си Орфенъ пеена свырши,
 Си погледа пу край моря,
 Дэ си виде стара дяда с' брада ду ноги-те: 720
 Утиде поклонъ да му се поклони,
 Я стари дяду си гу пита:
 „Ти ли, бре юначе, свиреше тая свирка
 И напеваше тая желустива песна ?
 Коя се дуръ на висе небу слушеше 725
 Дуръ на висе небу при Вишню Богу,
 Та си прати меня ардамъ да ти сторе:
 Що ардамъ уть меня искашъ?"
 „Ой ти, Вишню Ангеле, мой ардамжия!
 Нищу другу неща да ми усторишъ: 730
 Юди не ми даватъ моря да помина,

Да си ида при фейска краля,
 Та си искамъ презъ моря да ма прикарашъ,
 Юди зло да ми не усторетъ;
 Хемъ ся да ма презъ моря прикарашъ, 735
 Хемъ пакъ тука да на чакашъ,
 Кога се върнеме пакъ да на прикарашъ.
 Стари дяду вишни Ангелъ нищу не устори,
 Лю си седна на край моря
 Та погледна криву каде деветъ юди; 740
 Юди какъ си видеха вишни Ангелъ
 Се скриха в' дыну-ту на море-ту.
 Тога си Орфенъ моря помина
 И утиде на фейскуви сарая.
 Сарая бэха заторени, заключени, 745
 Уть пазуфи искара билка лекувита
 Та си с' нея утори фейски сарая
 И си флезе фнетре фафъ сарая.
 Никой си гу не виде,
 Саде любу си му бэ на чушмите, 750
 Вода точеше на фейска краля.
 С' десна рыка си обзе златна свирка
 Та засвири тая желустива песна,
 Любу му се мощне умаяла,
 Та остави студна вода 755
 И навърви след млади Орфена.
 Ду кога си Орфенъ свирка свиреше
 Тя си пу негу ходеше,
 Низъ поля уть лику хи сонце грееше!
 Я лю кога си свирка оставеше 760
 И тя си се назади връщаще,
 Поля се с' темнилу облячаше!
 За това си Орфенъ свирка не остави,
 Все си свиреше песна желувита.
 Пилци какъ си слушеха песна желувита 765
 Сички пу негу ходеха,
 И си сулзи изъ очи ронеха!
 Ду кога стигнаха на цырну-ту моря,
 Фейска краля не обсећи
 Чи си нема млада Орфеница. 770
 Вишньи ангел си ги чакаше на црну-ту моря,
 Лю какъ си виде Орфена
 Чи си кара ду негуву пырву любу,
 Му вели ютговори:
 „Халалъ нека ти е бре, ОрФене, мой изметъ, 775
 Що ти чинихъ тука на цырну-ту моря,
 Чи ти си биль юнакъ надъ юнаци!
 Ду ся не бэ никой утишелъ на фейска земя
 Я ти си утиде и на фейски сарая,
 Янкулува керка си си обзель; 780
 Ти мощне касметлия ща си бидешъ,
 Чи си тя има ду седемъ брата
 Седем брата все духувити,
 Лю що терашъ у тяхъ ща найдешъ."
 Юди какъ си чуха уть дыну-ту на моря-ту 785

Излязоха с' ние очи накрвясали,
 Зыби кырцнаха на Орфенъ юнака!
 Я вишни Ангелъ пакъ си ги криву погледна,
 И тие си найдоха дыну-ту на моря-ту!
 Та си Орфенъ цырну моря помина. 790
 Дуръ да иде на край моря
 Фейска краля си обсети,
 Чи си нема млада Орфеница!
 Самъ си стана да ги гони,
 С' ние нишанлии ноги си ги наблизи, 795
 Вейке щеше да ги стигне.
 Орфенъ си искара билка лекувита
 Ти си яде и той и негуву люблю,
 На негу излязоха криля фыркувити,
 Я що бэше ду негуву люблю криля не излязоха! 800
 Чудиль се е Орфенъ що да прави
 Що да прави що да стори?
 Дэ си му наумъ дойде,
 Та си яхна ду негуву люблю на негови рама,
 Та си фыркна дуръ на синю небу. 805
 Та испя на Вишню Бога песна мощне радувита,
 Чи си гу е той куртолисаль уть морски юди.
 Фейска краля уть желба си душе придаде,
 Утмалъ душе приговори: 810
 „Орфене ле младъ свирелжия!
 Мое царсту халалъ нека ти е!
 Тебе наследникъ си уставемъ,
 Чи си ти юнакъ надъ юнаци-те !
 Ду ся не бэ никой душель на моя земля 815
 Я ти си флезе и в' мои сарая,
 Та си обзе ду тоя пырву люблю."
 Тога си Орфенъ стана фейска краля!
 Ега утиде на юдинску поля,
 На невяста си подигна алень дувакъ, 820
 Да си видетъ юди ду нехина гиздавина;
 Какъ хи се алень дувакъ подигна
 Изгреяха ду две ясни сонца!
 Юди си я мощне бендисаха,
 На Орфенъ си велеть и говореть; 825
 „Жива да ти е, бре Орфене!
 Тия си е спроти тебе,
 Биле и поубава уть тебе!"
 Та си я дарба дариха
 Дарба с' фыркувити криля 830
 И тя си фыркаше дуръ на синю небу,
 Ниту пиле си я стигаше.
 Тога си Орфенъ фыркна с' негуву пырву люблю
 И утиде на негува стара града.
 Вечеръ бэше полунощи, 835
 Ниту сонце, ниту месецъ греяше,
 Уть невяста две сонца греяха!
 На негува стара града день си биде.
 Стара му майка на дори излезе,
 Да посрещне ду нехина сина сасъ млада невяста; 840

Какъ си виде млада невяста.
Чи утъ лику хи две сонца греятъ,
Мощне си я беяндиса,
На Орфенъ си вели ютговори:
„Халалъ да ти е, сину, мое мляку! 845
Уста да ти се позлатеть!
Чи си нашель любу спроти тебя,
Що приличе на наши сарая."
На Орфенъ се уста позлатиха,
И му се ду днешни день позлатени! 850
Това е Орфенъ направиль!
И е устанала тая песна да се пея,
Чи и той си песна миловаше.

.....